

Kommunfullmäktige

Kommunfullmäktige

kallas härmed till sammanträde **måndagen den 25 mars 2024 kl. 13.15 i Kommunfullmäktigesalen, Rådhuset.**

Mötet inleds med information från Technichus ordförande Fred Nilsson och VD Marcus Claesson, följt av information från Samordningsförbundet Härnösand-Timrå.

Kommunfullmäktiges ärendelista med tillhörande handlingar finns tillgängligt för allmänheten i kommunreceptionen i kommunens servicecenter i Sambiblioteket, Universitetsbacken 3A. Handlingarna finns även på kommunens webbplats, www.harnosand.se

Föredragningslista

1. Informationsärenden
2. Allmänhetens frågestund i kommunfullmäktige 2024
3. Information från revisionen 2024
4. Motion - Liberalisering av hönshållning i Härnösand
5. Mötes- och resepolicy Härnösands kommun
6. Reviderad policy för kommunalt stöd till trygghetsboenden i Härnösands kommun
7. Borgenstak 2024
8. Jämställdhet mellan kvinnor och män på lokal och regional nivå
9. Interpellation – Verksamheternas budgetförutsättningar
10. Motion – Sveriges bästa hemtjänst
11. Avsägelse 2024
12. Valärenden 2024
13. Ärenden för kännedom till kommunfullmäktige 2024
14. Korta frågor - korta svar 2024

Göran Norlander
ordförande

Härnösands kommuns revisorer

Till
Socialnämnden

För kännedom:
Kommunfullmäktige
Kommunstyrelsen

2024-03-07

Revisionsrapport ”Granskning av hemtjänsten”

KPMG har på uppdrag av kommunens revisorer genomfört en översiktlig granskning av kommunens arbete med att utveckla effektivitet inom hemtjänsten. Uppdraget ingick i revisionsplanen för år 2023.

Revisionen önskar att socialnämnden lämnar synpunkter på de slutsatser som finns redovisade i rapporten senast den 7 juni 2024. Revisionen begär en tydlig och konkret redovisning av vilka åtgärder som nämnden beslutar att genomföra samt uppgift om när dessa ska vara genomförda. Av redovisningen ska det framgå vilka besparingar dessa åtgärder beräknas att leda till. Revisionen uppmanar också nämnden att tillse att nämnden har tillräckliga underlag för att kunna följa upp verksamheten.

Svaret skickas till Lena Medin, KPMG (mailadress lana.medin@kpmg.se) för vidarebefordran till revisorerna.

För Härnösands kommuns revisorer

DocuSigned by:

2B612DF92A4D4A3
Anders Galvært
Ordförande

DocuSigned by:

Lars Norberg
Lars Norberg
Vice ordförande

DocuSigned by:

556DDA090741B4
Samuel Möller
2:a vice ordförande

Granskning av hemtjänsten

Rapport

Härnösand kommun

KPMG AB

2024-03-07

Antal sidor 24

Härnösand kommun
Granskning av hemtjänsten

2024-03-07

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	2
2	Bakgrund	5
2.1	Syfte, revisionsfrågor och avgränsning	5
2.2	Revisionskriterier	5
2.3	Metod	6
3	Jämförande nyckeltal	7
4	Resultat av granskningen	10
4.1	Organisation	10
4.2	Styrning och uppföljning	10
4.3	Kvalitet	13
4.4	Ekonomi	17
4.5	Personalresurser och bemanning	20
5	Samlad bedömning och rekommendationer	24

Härnösand kommun
Granskning av hemtjänsten

2024-03-07

1 Sammanfattning

KPMG har av Härnösands kommuns revisorer fått i uppdrag att översiktligt granska kommunens arbete med att utveckla effektivitet inom hemtjänsten. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2023.

Granskningen har syftat till att bedöma om kommunen bedriver ett ändamålsenligt arbete med att utveckla effektiviteten inom hemtjänsten.

Vår samlade bedömning utifrån granskningens syfte är att socialnämnden endast delvis bedriver ett ändamålsenligt arbete med att utveckla effektiviteten i hemtjänsten.

Vi anser att det finns en övergripande struktur för målstyrningsarbetet med tillhörande system. Dock bedömer vi att den redovisade uppföljningen inte till fullo kan tillgodose hur arbetet mot måluppfyllnad fortgår eller en tydlig bild av i vilken grad måluppfyllelse uppnåtts.

Gällande kvalitetsområdet så bedömer vi att det finns en upprättad organisationsstruktur. Trots en upprättad modell för det systematiska kvalitetsarbetet är det tydligt att den inte har implementerats fullständigt, vilket riskerar att hindra dess effektivitet i praktiken. Dock anser vi att det finns ett pågående kvalitetsarbete på enhetsnivå. I likhet med uppföljningen av målstyrningen anser vi att det finns likartade brister inom uppföljningen av kvalitetsmått. En alltför begränsad och generell uppföljning kan göra det svårt för nämnden att utföra nödvändig kontroll och vidta åtgärder vid behov.

Avseende nämndens arbete inom ekonomiområdet bedömer vi att det finns en övergripande struktur för ekonomistyrning på enhets- och aggregerad nivå. Vi ser allvarligt på att den ekonomiska åtgärdsplanen inte är tillräckligt omfattande i förhållande till det prognosticerade underskottet. Uppföljningen av åtgärderna är likaså bristfällig. Vi anser att det bör genomföras en kontinuerlig prövning av om vidtagna åtgärder är verkningsfulla samt om ytterligare eller effektivare åtgärder behöver vidtas.

Gällande hemtjänstens arbete med effektiv bemanning bedömer vi att det finns upprättade rutiner för personalanvändning. Dock bedömer vi att det finns en stor förbättringspotential inom området. Främst genom en bättre samordning och koordinering av funktioner inom ruttplanering och schemaläggning. Vidare bedömer vi att det finns utvecklingsmöjligheter i schemaplaneringsprocessen som syftar till att parera under- och överkapacitet.

Utifrån statistik vad gäller utförande tid kan vi konstatera att den är låg, vilket i sin tur innebär att kringtiden kraftigt överstiger den budgeterade. Vi bedömer att uppföljningen av andelen utförd tid bör synliggöras tydligare, som ett led i arbetet med att öka kostnadseffektiviteten.

Se respektive rapportkapitel för en mer detaljerad beskrivning.

I det följande redovisas våra bedömningar och rekommendationer kopplat till revisionsfrågorna.

Härnösand kommun
Granskning av hemtjänsten

2024-03-07

Revisionsfråga	Bedömning: Delvis	Rekommendationer
Finns det riktlinjer, rutiner och tillhörande verktyg/system för hur styrning och uppföljning ska fungera och som följs?	Det finns en övergripande struktur för hur styrning och uppföljning med tillhörande system ska fungera. Dock bedömer vi att uppföljningen har brister, vilket kan begränsa nämndens insyn och kontroll av hur arbetet mot måluppfyllnad fortgår samt i vilken grad måluppfyllelse uppnås.	Att socialnämnden konkretiserar målen samt hur de ska följas upp och bedömas, i syfte att tydliggöra styrning och uppföljning.
Revisionsfråga	Bedömning: Delvis	Rekommendationer
Sker en aktiv styrning och åtgärder vidtas då ekonomiska avvikelser uppmärksammas?	Vi anser att det finns en övergripande struktur för ekonomistyrning på enhets- och aggregerad nivå. En handlingsplan har upprättats för att hantera underskottet. Dock understiger de förväntade effekterna det prognosticerade underskottet. Utöver muntliga redovisningar i nämnd har ingen uppföljning av aktiviteterna i handlingsplanen genomförts. Vi bedömer att det finns brister i nämndens kontroll och styrning inom ekonomiområdet.	Att socialnämnden ser över åtgärdsplanen och säkerställer att den är tillräcklig för att nå en budget i balans. Att socialnämnden följer upp effekterna av åtgärder i handlingsplanen och vid behov vidta åtgärder för att beslutade effekter ska uppnås.
Revisionsfråga	Bedömning: Delvis	Rekommendationer
Sker en aktiv styrning och åtgärder vidtas då kvalitativa avvikelser uppmärksammas?	Återrapporteringen av kvalitetsmått behöver förbättras både i omfattning och frekvens för att ge nämnden tillräcklig information för att kunna vidta åtgärder när det behövs.	Att socialnämnden utvecklar nämndens kvalitetsuppföljning, i syfte att erhålla relevant information och analys

Härnösand kommun
Granskning av hemtjänsten

2024-03-07

Revisionsfråga	Bedömning: Delvis	Rekommendationer
Finns en tydlig organisation med ansvar och roller för kvalitetsuppföljning?	<p>Det finns en upprättad organisationsstruktur där kvalitetsarbetet kan följas via UK¹-enheten, samt ett pågående kvalitetsarbete på enhetsnivå.</p> <p>Det finns en modell för hur det systematiska kvalitetsarbetet ska genomsyra organisationsledet, dock har modellen inte implementerats tillfullo i praktiken. Vilket riskerar att kvalitetsarbetet inte omsätts i aktiva åtgärder.</p>	Att socialnämnden säkerställer att det påbörjade arbetet med det systematiska kvalitetsarbetet genomförs och färdigställs enligt plan, i syfte att uppfylla gällande regelverk.
Revisionsfråga	Bedömning: Delvis	Rekommendationer
Finns rutiner för flexibelt och effektivt personalutnyttjande mellan hemtjänstområden som t.ex. personalpool och vikariehantering? Hur säkerställs att personalresurser nyttjas optimalt?	<p>Vi konstaterar att det finns etablerade rutiner för personalanvändning inom hemtjänstverksamheten.</p> <p>Vi bedömer att det finns stor potential för förbättring inom området genom en bättre samordning och koordinering mellan resursplanerare och enhetschefer för att skapa en mer sammanhållen arbetsprocess för effektivt nyttjande av omsorgspersonal.</p> <p>Det finns upprättade rutiner för schemaläggning, vi anser dock att genomförandet kan stärkas, detta för att kunna parera över- och underkapacitet i ett tidigt skede, vilket skulle kunna generera en effektivare resursanvändning.</p> <p>Statistiken visar låg utförandetid, vilket överskrider budgeterad kringtid. Vi bedömer att andelen utförd tid bör synliggöras tydligare, som ett led i arbetet med kostnadseffektivitet.</p>	Att socialnämnden säkerställer ett effektivt nyttjande av omsorgspersonal genom att till exempel utveckla och koordinera ruttplanering med schemaläggning.

¹ Utveckling- och kunskapsstyrningsenheten

Härnösand kommun
Granskning av hemtjänsten

2024-03-07

2 Bakgrund

KPMG har av Härnösand kommuns revisorer fått i uppdrag att översiktligt granska kommunens arbete med att utveckla effektivitet inom hemtjänsten. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2023.

Härnösands kommun har enligt uppgifter i Kolada de senaste åren haft en hög nettokostnadsavvikelse avseende äldreomsorg. Nettokostnadsavvikelsen visar om kommunens faktiska nettokostnader är högre eller lägre än vad som kan förväntas utifrån kommunens specifika strukturella förutsättningar om de bedrev verksamheten vid en genomsnittlig ambitions-, effektivitets- och avgiftsnivå. Avseende hemtjänsten visar uppgifter i Kolada att kostnaden för hemtjänst (kr/inv) är högre än såväl liknande kommuner, länet, och riket samtidigt som brukarupplevd kvalitet är lägre än genomsnittlig nivå. Kostnad per hemtjänsttagare har likaså ökat kraftigt under de senaste åren i Härnösand kommun.

Med anledning av ovanstående har kommunens revisorer dragit slutsatsen i sin riskanalys, att hemtjänsten behöver granskas.

2.1 Syfte, revisionsfrågor och avgränsning

Granskningen syftar till att övergripande bedöma om kommunen bedriver ett ändamålsenligt arbete med att utveckla effektiviteten inom hemtjänsten

Granskningen har omfattat följande revisionsfrågor:

- Finns det riktlinjer, rutiner och tillhörande verktyg/system för hur styrning och uppföljning ska fungera och som följs?
- Sker en aktiv styrning och åtgärder vidtas då ekonomiska och kvalitativa avvikelser uppmärksammas?
- Finns en tydlig organisation med ansvar och roller för kvalitetsuppföljning?
- Finns rutiner för flexibelt och effektivt personalutnyttjande mellan hemtjänstområden som t.ex. personalpool och vikariehantering? Hur säkerställs att personalresurser nyttjas optimalt?

Granskningen avgränsas till hemtjänsten i egen regi.

2.2 Revisionskriterier

I granskningen utgörs revisionskriterierna av:

- Kommunallagen 6 kap § 6
- Tillämpbara interna regelverk, policys och beslut.

Härnösand kommun
Granskning av hemtjänsten

2024-03-07

2.3 Metod

Granskningen har genomförts genom:

- Dokumentstudier av relevanta dokument så som: nämndreglemente, socialnämndens verksamhetsplan, verksamhetsberättelse, delårsrapport, fyramånadersrapporter, kvalitetsberättelse, patientsäkerhetsberättelse, reglemente för ekonomistyrning, rutin för internkontroll, bemanningshandbok, rutin för bemanning och planering, arbetsbeskrivning poolenheten, rutin interna-månadsuppföljningar och ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete.
- Intervjuer har genomförts med berörda tjänstepersoner och politiker så som: nämndsordförande, socialchef, verksamhetschef hemtjänsten, ekonom, verksamhetsutvecklare, verksamhetsstrateg, tillförordnad chef bemannings- och planeringsenheten och gruppintervju med utvalda enhetschefer inom hemtjänsten.

Rapporten är faktakontrollerad av socialchef, verksamhetschef hemtjänsten, ekonom, verksamhetsutvecklare, verksamhetsstrateg, tillförordnad chef bemannings- och planeringsenheten och en enhetschef. Samtliga intervjuade har getts möjligheten att faktakontrollera rapporten.

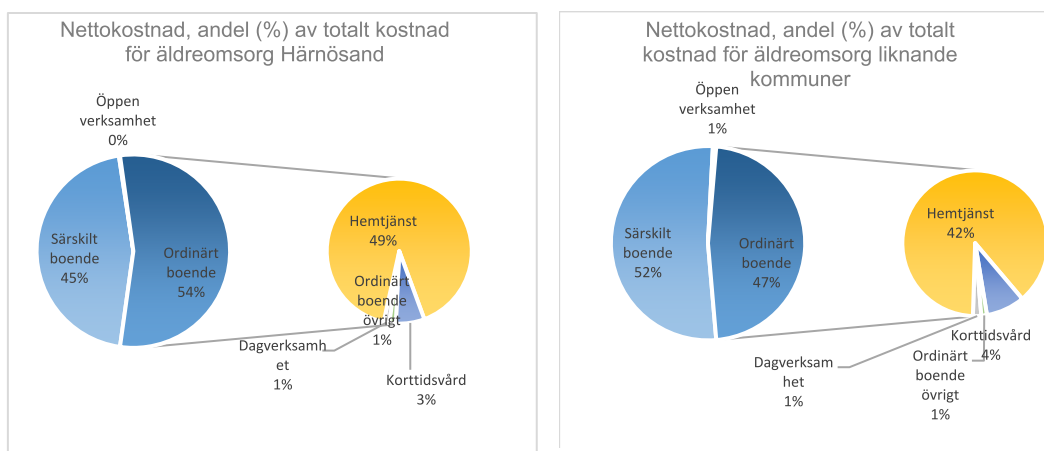
Härnösand kommun
Granskning av hemtjänsten

2024-03-07

3 Jämförande nyckeltal

För att närma oss kommunens hemtjänst har vi inledningsvis gjort vissa jämförelser mellan kommunens äldreomsorg och jämförbara kommuner. Här kan vi notera att Härnösands kommun har en marginellt lägre andel äldre än jämförbara kommuner (andel 80+ år 7,2 % och liknande jämförbara kommuner² 7,5%).

Nedanstående jämförelse med liknande kommuner visar på skillnaden i hur nettokostnaderna fördelar sig mellan särskilt boende och hemtjänst.

Källa: "koll på äldreomsorgen, Rådet för kommunalredovisning" Liknande kommuner: Östhammar, Tranås, Ronneby, Mariestad, Karlskoga, Avesta och Ludvika.

Av ovanstående diagram framgår att Härnösands hemtjänst har en högre andel av den totala nettokostnaden för äldreomsorgen än liknande kommuner. Det omvända förhållandet gäller vid särskilt boende.

Vid ytterligare en kostnadsjämförelse framgår att Härnösand har en högre kostnad i kronor per invånare för hemtjänsttagare i åldersgruppen 80+ än liknande kommuner. Kostnaden per hemtjänsttagare i Härnösand är högre än jämförbara kommuner medan kostnad per beviljad timme är lägre. Vi noterar också att Härnösands kommun har i genomsnitt fler beviljade antal timmar per brukare än jämförbara kommuner. Vidare noterar vi att Härnösands kommun har en högre grad av hemtjänsttagare med fler än 120 timmar beviljade timmar per månad än liknande kommuner.

Kostnad Hemtjänst	Härnösand	Liknande kommuner
Kostnad hemtjänst äldreomsorg, kr/inv 80+	118 844	95 774
Kostnad hemtjänst äldreomsorg, kr/hemtjänsttagare	442 404	385 843
Kostnad per beviljad hemtjänsttimme	997	1018
Beviljat antal hemtjänsttimmar per brukare och månad 65-år	40,2	32,6
Invånare 80+ med hemtjänst i ordinärt boende, andel %	18,1	17,9
Hemtjänsttagare 65+ med hemtjänst med 120+ beviljade timmar per månad, andel (%)	6,8	2,5

² Liknande kommuner: Östhammar, Tranås, Ronneby, Mariestad, Karlskoga, Avesta och Ludvika

Härnösand kommun
Granskning av hemtjänsten

2024-03-07

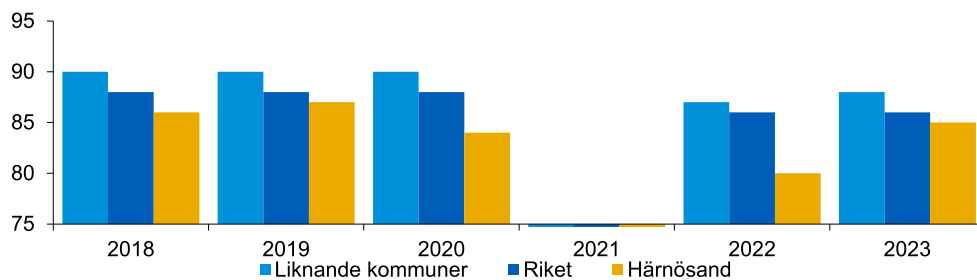
Av ytterligare jämförelser framgår att Härnösand kommun har ett betydligt högre genomsnitt av antal hemtjänsttimmar för hemtjänsttagare 65+ i ordinärt boende med hemtjänst, månaden före inflytt till särskilt boende. Kommunens brytpunkt mellan hemtjänst och särskilt boende ligger på 72,9 timmar vilket är lägre än liknande kommuner. Brytpunkten anger när det blir dyrare för kommunen att bevilja ytterligare en hemtjänsttimme istället för att bevilja särskilt boende.

Äldreomsorg övergripande	Härnösand	Liknande kommuner
Genomsnittligt antal hemtjänsttimmar för timregistrerade hemtjänsttagare 65+ i ordinärt boende med hemtjänst, månaden före inflytt till särskilt boende	90,5	54,2
Brytpunkt mellan hemtjänst och särskilt boende i beviljade timmar per månad	72,9	81,6

Av nyckeltalen framgår att Härnösand har en högre tröskel räknat i antal hemtjänsttimmar för ingång till särskilt boende än liknande kommuner, vilket genererar en högre kostnad än om inflytt till särskilt boende hade skett tidigare. En situation som kan indikera såväl en generösare biståndsbedömning av hemtjänsttimmar som en medveten strategi om att stödja med insatser i ordinärt boende istället för att bevilja särskilt boende.

Av den brukarbedömning som gjorts inom socialstyrelsens öppna jämförelser framkommer att Härnösands brukare har skattat hemtjänstverksamheten förhållandevis lågt över tid, i jämförelse med riket och liknande kommuner. Notera att inga inrapporterade uppgifter finns tillgängliga för år 2021.

Brukarbedömning hemtjänsten äldreomsorg - helhetsyn, andel (%)

Källa: Kolada. ID: U21468

Kommentar

Den övergripande jämförelsen indikerar att Härnösand har en generös biståndsbedömning och en i jämförelse hög kostnadsnivå inom hemtjänsten, samt en lägre kvalitetsnivå i förhållande till jämförelsegrupperna.

Faktakontroll

Vid faktakontrollen framgår att en felaktig redovisning av hälso- och sjukvårdskostnader har redovisats till Kolada. Vilket påverkar statistiken som vi tagit del av och presenterat ovan. Detta berör framför allt kostnader för verksamheter under

Härnösand kommun
Granskning av hemtjänsten

2024-03-07

området Hälsa- och sjukvård (bl.a. Rehabteam, nattsjuksköterskor, inkontinenshjälpmedel samt hjälpmedel) dessa kostnader har belastat hemtjänstens budget tillfullo. Av faktakontrollen framgår att ett antal miljoner har felaktigt belastat hemtjänsten i räkenskapssammandraget under ett antal år, vidare beskrivs det att det är svårt att uppskatta det totala omfånget. Enligt uppgift kommer uppgifterna för 2023 korrigeras.

Härnösand kommun
Granskning av hemtjänsten

2024-03-07

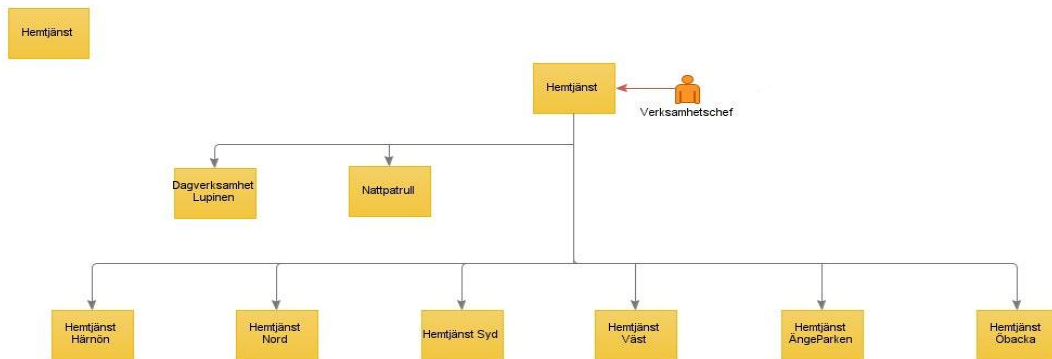
4 Resultat av granskningen

4.1 Organisation

Av Härnösands kommuns nämndreglemente³ framgår att socialnämnden fullgör kommunens uppgifter rörande vård- och omsorg om äldre människor enligt socialtjänstlagen. Denna granskning berör hemtjänstverksamheten i den egna regin.

Socialförvaltningen omfattar fem verksamhetsområden, individ- och familjeomsorg, särskilt boende inklusive hälso- och sjukvård, funktionsstöd samt hemtjänst. Inom förvaltningen finns en medicinskt ansvarig sjuksköterska med uppdraget att säkerställa kvaliteten inom hälso- och sjukvårdsområdet. Utöver dessa områden ingår myndighetsutövning, olika stöd- och utvecklingsfunktioner samt administration och nämndsekretariat.

Verksamhetsområdet hemtjänst leds av en verksamhetschef. Hemtjänsten som bedrivs inom den egna regin utgörs av sex hemtjänstenheter samt en nattpatrull. Respektive enhet leds av en enhetschef förutom de två största hemtjänstenheterna som planeras att stärkas upp med ytterligare två enhetschefer på grund av enheternas storlek. Enligt intervju pågår rekrytering. Inom verksamhetsområdet organiseras även en dagverksamhet.

Källa: Interna dokument, hemtjänst organisation.

4.2 Styrning och uppföljning

Kommunens årsplan med mål och budget antogs av fullmäktige 2022-11-21⁴. Via årsplanen fördelar fullmäktige uppdrag och budget i organisationen.

Verksamhetsplanen som antogs av socialnämnden 2022-12-20⁵ syftar till att beskriva de aktiviteter som planeras att genomföras för att nå de uppdrag och mål som tilldelats socialnämnden via årsplanen.

³ Kommunfullmäktige 2023-05-22 § 74

⁴ Kommunfullmäktige 2022-11-21 § 113

⁵ Socialnämnden 2022-12-20 § 122

Härnösand kommun
Granskning av hemtjänsten

2024-03-07

Av socialnämndens verksamhetsplan 2023 framgår att socialnämnden ska arbeta med det kommunövergripande målet: *Jämställd och solidarisk välfärd av hög kvalitet*. Till målet finns tre resultatuppdrag kopplade.

- *Brukarens nöjdhet med sitt särskilda boende ska öka*
- *Brukarens nöjdhet med sin hemtjänst ska öka*
- *Andelen vuxna biståndstagare med långvarigt ekonomiskt bistånd ska minska*

Till respektive resultatuppdrag finns målnivåer upprättade.

För att uppnå resultatuppdragens målnivåer har nämnden formulerat strategiska åtgärder som ämnas genomföras under året.

- *Värdegrundsarbete utifrån nationella värdegrunden för äldre*
- *Implementera och arbeta utifrån BPSD⁶ – metodik*
- *Strukturerade arbete i samverkan med arbetslivsförvaltningen och arbetsförmedlingen*
- *Ökad personalkontinuitet*
- *Skapa meningsfulla sociala aktiviteter*
- *Information till anhöriga och invånare*

Av verksamhetsplanen 2023 framgår att nämnden antagit totalt 10 stycken egna mål för år 2023, som exempelvis:

- *Stärka äldres hälsa samt utveckla fallförebyggande arbetet.*
- *Arbeta för att minska användning av olämpliga läkemedel*
- *Antalet personal som hemtjänsttagare möter under 14 dagars period skall inte överstiga 12 st.*
- *Chefers förutsättningar ska följas med mål att förbättra dem.*
- *Hälsa- möjliggöra för återhämtning*

Av verksamhetsplanen beskrivs likaså ett antal uppdrag socialnämnden blivit tilldelade enligt årsplanen. Dessa uppdrag berör exempelvis att socialnämnden ska minimera delade turer och att hemtjänsten ska planeras centralt med ambitionen att detta ska generera en ökad grad av resursutnyttjande och stärka kostnadseffektiviteten.

Av intervju framgår att de strategiska åtgärderna har tagits fram gemensamt av verksamhetscheferna och nämnd, vilket upplevs som ett bra arbetssätt som möjliggjort en mer transparent process.

⁶ Beteendemässiga och Psykiska Symptom vid Demens

Härnösand kommun
Granskning av hemtjänsten

2024-03-07

Målstyrningsprocess i praktiken

Enligt uppgift har konkretisering av målen genomförts på ledningsgrupp. Nyckelaktiviteter för hemtjänsten har sedan lyfts och brutits ned ytterligare av verksamhetschef och hemtjänstens enhetschefer. Aktiviteter för att nå måluppfyllnad har sedan tagits fram av enhetscheferna tillsammans med personalen. Av intervju framgår att målstyrningen med tillhörande aktiviteter samlas i systemet Hypergene. Enhetscheferna kan följa aktiviteterna löpande i systemet.

Intervjuade upplever att målstyrningsarbetet har utvecklats i rätt riktning det senaste året, genom att en rödtråd går att följa från uppsatta mål till aktivitet. Tidigare har målen upplevts som övergripande med en avsaknad av strategi för hur måluppfyllnad ska möjliggöras för hemtjänsten.

Uppföljning

Verksamhetsplanen ska följas upp i delårsrapporter och verksamhetsberättelsen som lämnas i slutet av året. Systemet Hypergene används till att följa aktiviteterna. Inför tertialredovisningarna sammanställer respektive avdelningschef avdelningens arbete under tertialet och skickar sedan till socialchef som sammanställer. Av intervju framgår att nämnden får muntliga dragningar av tjänstepersoner så som verksamhetschefer och socialchef under arbetsåret.

Vi har tagit del av delårsrapporten per 2023-08-31. Vi noterar att uppföljning av samtliga resultatuppdrag som kopplats till det övergripande målet har följts upp. Målet – *Brukarens nöjdhet med sin hemtjänst ska öka*, bedöms inte kunna uppnås vid årets slut. Dock framgår det att brukarundersökningen som ligger till grund för målet inte har publicerats i samband med delårsredovisningen. Vidare beskrivs ett antal strategiska åtgärder så som utbildning i BPSD metodik och värdegrundsarbete har implementerats för att öka brukarens nöjdhet. Vidare framgår av delårsrapporten att arbete pågår med de strategiska åtgärderna, dock framgår det inte tydligt hur arbetet med respektive strategisk åtgärd framskrider. Likaså framgår det inte tydligt hur framdriften av respektive nämndmål för år 2023 har utvecklats eller hur måluppfyllelse för helår prognosticeras.

Av delårsrapporten per 2023-04-30 som kallas "fyramånadersrapport" sker ingen redogörelse av måluppfyllnad. Rapporten återger enbart ekonomisk uppföljning och prognos.

Av intervju framgår att uppföljningen av pågående aktiviteter som ska leda till måluppfyllelse är ett utvecklingsområde som behöver stärkas.

4.2.1 Bedömning

Vi bedömer att det finns en övergripande struktur för styrning och uppföljning med tillhörande system som delvis fungerar på ett tillfredsställande vis. Dock anser vi att strukturen för uppföljning av målstyrningen som kommuniceras via verksamhetsplanen har brister, vilket kan begränsa nämndens möjlighet till insyn och kontroll över framdriften mot måluppfyllande samt i vilken utsträckning målen faktiskt uppnås.

Härnösand kommun
Granskning av hemtjänsten

2024-03-07

4.3 Kvalitet

Det finns en ordning för ledningsansvaret i kvalitetsarbetet där funktionerna nämnd, förvaltningschef, verksamhetschef, verksamhetschef hälso- och sjukvård (HSL), enhetschef, verksamhetsstrateg, verksamhetsutvecklare, verksamhetsstrateg IT, systemförvaltare och medarbetare har ett fastställt ansvar utifrån respektive funktion för att kvalitetsarbetet ska få praktisk verkan.

Av dokumentet kvalitetsberättelsen 2022, framgår att arbetet med att publicera och uppdatera verksamheternas fastställda processer och rutiner på Insidan⁷ sker löpande. Åtkomst till processkartor och rutiner sker via länk från Insidan. Detta för att det ska vara lättare för samtliga medarbetare att hitta processer med de tillhörande rutinerna.

Vidare i kvalitetsberättelsen beskrivs arbetssätt vid exempelvis avvikelshantering, egenkontroll, Lex Sarah och synpunktshantering.

Vid intervju framgår att kommunen bytt verksamhetsstöd ett antal gånger under de senaste åren, vilket har försvårat arbetet med kvalitetsledningssystemet. Funktioner inom utveckling- och kunskapsstyrningsenheten arbetar främst med ledningssystemet och under tidpunkten för granskningen pågår ett arbete med att ta fram en ny riktlinje för ledningssystemet som nämnden ska besluta om.

Enligt intervjuade återfinns övergripande rutiner och styrdokument på kommunens insida, mer verksamhetsspecifika rutindokument och riktlinjer samlas i enhetsspecifika mappar som enhetscheferna har ett övergripande ansvar över.

Av intervju framgår att personalen har åtkomst till kvalitetsledningssystemet och att åtkomst via personalens arbetsmobiler är möjlig.

Kvalitetsorganisation

Utveckling- och kunskapsstyrningsenheten (UK) har en central roll i kommunens kvalitetsarbete. Inom enheten finns funktioner så som verksamhetsutvecklare, verksamhetsstrateg och MAS⁸. Enheten ansvarar för exempelvis internkontrollen och genomför kvalitetsanalyser och månatliga träffar med verksamhetschefer.

Vid intervjuer framgår att en kvalitetsutvecklartjänst med koppling till hemtjänsten har tillsatts under år 2022. Tjänsten har inte sorterats in under UK, utan ligger under avdelningen: internt stöd. Av intervjuade finns det i dagsläget ingen tydlig samverkan och informationsutbyte mellan UK och den tillsatta funktionen.

En ny modell för kvalitetsarbetet implementerades under hösten 2022. Modellen innefattar olika mötesforum så som kvalitetsråd och analysverkstäder och beskriver hur det systematiska kvalitetsarbetet ska hanteras i organisationsledet. Se bild nedan.

⁷ Kommunens intranät

⁸ Medicinskt ansvarig sjuksköterska

Härnösand kommun
Granskning av hemtjänsten

2024-03-07

Källa: Kvalitetsberättelsen 2022.

Kvalitetsråden ämnar till att stärka den systematiska uppföljningen utifrån exempelvis insamlad data och aktuell statistik. Vid kvalitetsråden träffas funktioner inom UK och verksamhetschef. Enligt uppgift ingår inte kvalitetsutvecklaren som sorteras in under: internt stöd i kvalitetsrådsarbetet. Analysverkstädernas fokus är exempelvis att analysera resultat av undersökningar, finna förbättringsåtgärder och arbeta med internkontroll och diskutera lämpliga egenkontroller. Vid analysverkstäderna ska funktioner från UK, verksamhetschef och enhetschefer delta. Utifrån resultatet av analysverkstäderna ansvarar enhetscheferna för att omsätta arbetet i praktik ute i verksamheterna.

Vid intervju framgår att kvalitetsrådsmöten genomförs månatligen, vid dessa träffar har representanter från UK-enheten och verksamhetschef bland annat gått igenom aktuella statistiska analyser av hemtjänstenheterna, brukarundersökningar, genomförda utredningar, hygiensjälvskattningar, avvikelser och utbildningsåtgärder så som exempelvis språkbud utbildning.

Analysverkstadsträffar har inte genomförts av olika anledningar. Vid intervjuer framgår att ambitionen finns att uppta arbetet.

Avvikelsehanteringen rapporteras in via systemet Lifecare. Av intervju framgår att respektive enhetschef ansvarar för att avvikelserna utreds och hanteras. Avvikelsearbetet benämns av intervjuade som ett bristområde som behöver stärkas i samtliga hemtjänstenheter. Funktion inom UK följer avvikelsehanteringen löpande och har enligt uppgift påtalat de uppmärksammade bristerna för berörda.

Lex Sarah och Lex Maria utredningar hanteras av funktioner inom UK.

Av intervjuade framgår att egenkontroller genomförs, om än i liten skala. MAS ansvarar för egenkontroll gällande basala hygienrutiner. Kontrollen sker via qr-kod som skickas till personal som svarar på frågor gällande den basala hygienrutinen.

Enligt uppgift finns inga internkontroller kopplade till hemtjänsten under år 2023.

Härnösand kommun
Granskning av hemtjänsten

2024-03-07

Kvalitetsarbete på enhetsnivå

Enligt intervju genomförs teamträffar en gång i veckan. Syftet med träffarna är brukargenomgångar och främst hanteras de brukare där förändringar har skett. Även avvikelser kan hanteras i detta forum. Vid teamträffarna deltar funktioner som enhetschef, hemtjänstpersonal, sjuksköterska, arbetsterapeut, planerare och biståndshandläggare.

Andra forum för brukargenomgångar sker via arbetslagsträffar, där hemtjänstpersonalen är uppdelad i olika arbetslag och går igenom de brukare som respektive arbetslag ombesörjer. Avvikelsehanteringen sker likaså inom detta forum enligt intervjuade.

Arbetsplatsträffar genomförs kontinuerligt med respektive hemtjänstenhet enligt intervjuade. Vid detta mötesforum hanteras exempelvis rutingenomgångar, värdegrundsarbete och arbetsmiljöfrågor.

Vid intervju framgår att hemtjänstenheterna använder ett arbetssätt som inbegriper olika ombudsroller. Det innebär att personal kan bli tilldelad ett extra ansvarsområde med tillhörande uppgifter som berör en specifik del inom verksamheten, exempelvis hygienombud, inköpsansvarig och bilansvarig. Arbetssättet syftar bland annat till ökad grad av rutinefterlevnad och praktisk funktionalitet.

Verksamhetschef genomför månatliga möten med respektive enhetschef efter en fastställd mall. Syftet med mötet är att få en redogörelse och via dialog diskutera åtgärder av respektive hemtjänstenhets arbete med exempelvis sjukskrivningar, antal årsarbetare i relation till budget och effektivitet. Vi noterar att ingen av de angivna diskussionspunkterna i den fastställda mallen har någon direkt koppling till enhetens kvalitetsarbete.

Språkombudsutbildningar har startats upp, enligt delårsrapporten blev de första språkombuden klara med sin utbildning på försommaren. Av intervju framgår att ytterligare ett antal utbildningsomgångar till språkombud har genomförts under år 2023 och att samtliga hemtjänstgrupper har ambitionen att ha minst ett utbildat språkombud. I dagsläget finns det nio utbildade språkombud inom hemtjänsten.

Dokumentation av kvalitetsarbete och åiterrapportering

Den senaste kvalitetsberättelsen som omfattar kalenderåret 2022, inbegriper en sammanställning av utförda kvalitetsmätningar som exempelvis nationella brukarundersökningar och personalkontinuitetsmätningar. Exempel på genomförda egenkontroller åiterrapporteras i kvalitetsberättelsen, dock noterar vi att resultatet av de genomförda egenkontrollerna inte framgår. Redogörelser av exempelvis avvikelser och Lex Sarah-rapporter samt synpunktshantering förekommer också. Kvalitetsberättelsen beskriver likaså hur arbetet med exempelvis välfärdsteknik, nära vård och utbildningsinsatser via äldreomsorgslyftet framskrider.

Kommunens patientsäkerhetsberättelse för år 2022 innehåller sammanställning över exempelvis palliativa registret, resultat från BPSD-registret och redogörelse för arbetet inom nära vård. Av patientsäkerhetsberättelsen framgår att det saknas ett aktivt kvalitetsarbete med stöd av kvalitetsregistret Senior alert inom hemtjänsten. Dock pågår ett utvecklingsarbete där riskbedömningar utifrån fall, trycksår och munhälsa

Härnösand kommun
Granskning av hemtjänsten

2024-03-07

används. Ambitionen är att även hemtjänsten ska ingå i kvalitetsregistret i framtiden. Avvikelsehanteringen beskrivs som ett utvecklingsområde, där en stor del av det totala antalet rapporterade avvikelser är avslutade utan utredning. Likaså framgår det av patientsäkerhetsberättelsen vilka utmaningar som finns i verksamheterna kopplat till hälso- och sjukvårdsrelaterade frågor samt förslag till prioriterade områden för kommande år, så som exempelvis minska olämpliga läkemedel genom ökad samverkan med läkare, utveckla dokumentationen i verksamhetssystem och utbilda instruktörer inom förflyttningsteknik.

Nämnden tar årligen del av kvalitetsberättelsen⁹ och patientsäkerhetsberättelsen¹⁰, vilket av intervjuade beskrivs som nämndens främsta informationskanal gällande hemtjänstens kvalitetsarbete. Av nämnds protokoll framgår inga beslut om åtgärder i samband med kvalitetsberättelsen och patientsäkerhetsberättelsen.

Av intervju framgår att nämnden får månatliga återrapporteringar från verksamheterna, där främst verksamhetscheferna ger muntliga dragningar om respektive verksamhets framdrift och utmaningar. Dock är dessa träffar mer fokuserade mot ekonomi, där kvalitetsdelen upplevs som mindre prioriterad.

4.3.1 Bedömning

Vi bedömer att det finns en upprättad organisationsstruktur där kvalitetsarbetet kan följas via UK-enheten. Dock noterar vi att det finns kvalitetsutvecklarfunktion med koppling till hemtjänsten som inte har sin organisatoriska hemvist med övriga funktioner inom kvalitetsområdet. Så som vi uppfattar återkopplar kvalitetsutvecklaren inte ännu till övriga kvalitetsfunktioner, vilket vi ser som angeläget. Vi bedömer att ett pågående kvalitetsarbete på enhetsnivå i övrigt förekommer, främst via teamträffar och arbetslagsträffar.

Vi noterar att det finns en upprättad modell för hur det systematiska kvalitetsarbetet ska genomsyra organisationsledet. Av granskningen har det dock framgått att modellen inte har implementerats tillfullo i praktiken, vilket riskerar att det systematiska kvalitetsarbetet inte omsätts i aktiva åtgärder i verksamheten.

För att nämnden ska erhålla kunskap och kännedom om kvaliteten i verksamheten når upp till ställda krav samt om det kvalitetsarbete som bedrivs, bör den se över vilken information och återrapportering den behöver samt skapa tydligare system och strukturer för att säkerställa att så sker. En alltför begränsad och generell uppföljning medför svårigheter för nämnden att ha erforderlig kontroll samt möjlighet att agera vid behov och vidta åtgärder.

⁹ Socialnämnden 2023-03-29 § 29

¹⁰ Socialnämnden 2023-02-23 § 18

Härnösand kommun
Granskning av hemtjänsten

2024-03-07

4.4 Ekonomi

Reglemente för kommunens ekonomiska styrning antogs av kommunfullmäktige 2020-04-24¹¹. Vi noterar att dokumentets giltighetstid gick ut 2023-12-31. Reglementet beskriver bland annat ansvarsfördelning, budgetprocess och hur den ekonomiska uppföljningen ska genomföras. Nämndernas ekonomiska uppföljning ska ske via fyramånadersrapport och delårsrapport. Redovisat utfall för helår ska ske via verksamhetsberättelse.

Av reglementet framgår att vid prognosticerat underskott ska nämnden via förvaltningen ta fram en handlingsplan som ska tydliggöra åtgärdernas effekt i tid och pengar.

Ekonomistyrning

Socialnämndens budget för 2023 uppgår till 685,3 mkr. Av verksamhetsplanen framgår att budgeten är underfinansierad med 19,1 mkr (varav kommunal hemtjänst med 16,6 mkr och extern utförare hemtjänst 2,5 mkr).

Socialnämnden tilldelades 20,2 mkr under 2023¹² varav 19,2 mkr avsåg ökat ekonomiskt behov inom hemtjänsten och 1,2 mkr avsåg ökade hyreskostnader. Tilldelningen motiveras av genomförd genomlysning av hemtjänstens modell för finansiering under år 2022, som påvisade att hemtjänstens faktiska kostnader utifrån personaltid och biståndsbeslut innebär en högre kostnad än tilldelning i budget.

Av fyramånadersredovisningen framgår att den tidigare genomförda genomlysningen inte hade tagit med samtliga faktorer i beräkningarna, så som tid för dubbelbemanningsinsatser och hälso- och sjukvårdsinsatser.

Av delårsrapporten per augusti 2023 framgår att prognosen för den kommunala hemtjänsten (exkl nattpatrullen) är – 32,4 mkr.

Av delårsrapporten 2023 framgår att genomlysningen som gjordes kunde ta fram antal årsarbetare till respektive hemtjänstgrupp utifrån prognosticerade antal hemtjänsttimmar. Enligt delårsrapporten stämmer timmarna väl överens med totalen efter genomförd kontroll. Det som genomlysningen inte inkluderade var hur många personer som behövs för att täcka hemtjänstverksamheternas schemabehov under veckans alla dagar. Vidare av delårsrapporten beskrivs heltidsinförande som en tillkommande faktor som påverkar schemaläggning, eftersom "färre" huvuden ryms inom budget för personalkostnad.

Av intervju framgår att genomlysningen som gjordes var behövlig för att ta fram ett mer korrekt budgetunderlag trots att alla faktorer inte följde med i beräkningen. Vidare i intervju framgår att budgeten för 2023 har lagts utifrån prognosticerade antal hemtjänsttimmar med tillägg för 30% för kringtid. Kringtid avser tid för exempelvis restid och tid för dokumentation.

¹¹ Kommunfullmäktige 2020-04-24. § 10

¹² Kommunfullmäktige 2023-06-19 § 104

Härnösand kommun
Granskning av hemtjänsten

2024-03-07

Åtgärdsplansplan för ekonomiskt underskott antogs¹³ i samband med fyramånadersredovisningen. Åtgärdsplanen är uppdelad i två nivåer A och B. Av protokollet framgår att nämnden antog åtgärder inom nivå A, samt att verksamheten uppdras att analysera och ta fram ytterligare aktiviteter som kan bidra till budget i balans inom nivå B.

Vi har tagit del av åtgärdsplanen som innehåller ett flertal åtgärder inom nivå A, så som;

- Städ insatser ska utföras av annan aktör: Beräknat utfall av åtgärden för 2023 prognosticeras till 0,5 mkr och väntas ge effekt efter en månad. Beräknat helårseffekt 2024: 5,7 mkr
- Minskning av timanställda: Beräknat utfall av åtgärden för 2023 prognosticeras till 3,3 mkr och väntas ge effekt efter tre månader. Beräknat helårseffekt 2024: 13,4 mkr
- Digital mathandling inom hemtjänsten: Beräknat utfall av åtgärden för 2023 prognosticeras till 0,2 mkr och väntas ge effekt efter fyra månader. Beräknat helårseffekt 2024: 0,5 mkr
- Införa läkemedelsrobotar: Beräknat utfall av åtgärden för 2023 prognosticeras till 0,8 mkr och väntas ge effekt efter fyra månader. Beräknat helårseffekt 2024: 2,5 mkr
- Införa larmbil på natten, samt minska dubbelbemanning: Beräknat utfall av åtgärden för 2023 prognosticeras till 1,1 mkr. Beräknat helårseffekt 2024: 3,5 mkr

Inom nivå A, finns likaså ett antal åtgärder som berör andra verksamhetsområden inom nämndens ansvarsområde så som att städinsatser ska utföras av andra aktörer inom SÄBO. För år 2023 beräknas samtliga åtgärder bidra till 6,7 mkr i budget (exklusive 19,2 mkr som avser ökad tilldelning), som då kan jämföras med prognosticerat underskott på drygt 30 mnkr. Av materialet vi tagit del av framgår vem som är ansvarig för respektive process samt att uppföljningsmöten om framdriften av aktiviteterna sker på förvaltningsnivå. Av nämndsprotokoll framgår att uppföljningen av åtgärdsplanen främst sker muntligt till nämnd.

Utöver ovanstående handlingsplan finns i delårsrapporten angivet ett antal åtgärder som inte tydligt framgår i handlingsplanen. Vi har tolkat att dessa inte är en del av nämndens handlingsplan eftersom det inte framgår beräknad ekonomisk effekt, eller ingår i uppföljning.

Inom hemtjänsten finns en framtagen månadsuppföljningsmall som verksamhetschefen går igenom med respektive enhetschef månatligen. Månadsuppföljningsmallen har framtagna aktiviteter med beröringspunkter till åtgärdsplanen. Månadsuppföljningen ämnar till att exempelvis följa antal årsarbetare i relation till budget, sjukskrivningstal och vidtagna åtgärder, hemtjänstens effektivitet utifrån framtagen analysmall, digital mathandling och larmbil på natten.

¹³ Socialnämnden 2023-05-30

Härnösand kommun
Granskning av hemtjänsten

2024-03-07

Vid genomgång av nämndsprotokoll för 2023 framgår att nämnden följer den ekonomiska utvecklingen och har tagit aktiva åtgärder som exempelvis efterfrågat en redovisningsplan för besparingsåtgärder¹⁴. Av nämndsprotokoll 2023-09-01¹⁵ framgår att arbetet med att ta fram en tydlig redovisningsplan gällande de åtgärder/aktiviteter som nämnden beslutade om i åtgärdsplanen inte var färdigställd till nämndssammanträdet, men att arbetet var påbörjat.

Av nämnds protokoll¹⁶ framgår att nämnden uppdragit förvaltningen att besvara ett antal frågor gällande den ekonomiska utvecklingen, så som – *Finns det problem med hemtjänstens bemanningsplanering. Förklaring till det kraftiga underskottet trots tillskott, där en helhetsbild av orsakerna till underskottet ska förklaras.* Vid genomgång av nämnds protokollen framgår inga skriftliga svar på de ställda frågorna, dock framgår det att ett antal arbetsgrupper och analysgrupper arbetar med att ta fram orsakerna till underskottet och att muntliga redovisningar till nämnd ska genomföras.

Vidare av nämnds protokoll för 2023 framgår hur hemtjänstens budgetunderskott har utvecklats under året i jämförelse med budget, se tabell nedan. Redogörelse av orsakerna till underskottet beskrivs främst som ökade personalkostnader.

Period januari till och med	Utfall Hemtjänst totalt	Helårsprognos Hemtjänst totalt	Utfall Kommunal hemtjänst	Helårsprognos kommunal hemtjänst
Jan	-3,6		-4,2	
Feb	-6,5		-8,3	
Mars	-8,3		-10,3	
April	-11,3	-5	-12,5	-14,7
Maj	-14,8		-14,8	
Juni	-19		-20,6	
Juli	-12,6		-16,5	
Augusti	-15,5	-20,2	-20,8	-16,0
September	-17,7		-14,3	
Oktober	-20,1		-16,4	
November	-22,4		-18,4	

¹⁴ 2023-06-21 § 74

¹⁵ 2023-09-01 § 85

¹⁶ 2023-10-26 § 112

Härnösand kommun
Granskning av hemtjänsten

2024-03-07

4.4.1 Bedömning

Vi bedömer att det finns en övergripande struktur för ekonomistyrning, via månatliga uppföljningsmöten på enhetsnivå och återkommande budgetuppföljningar på aggregerad nivå.

Vi konstaterar att en handlingsplan har upprättats men att den inte är tillräcklig i förhållande till det prognosticerade underskottet. Så som framgår har budgetunderskottet för hemtjänsten ökat succesivt under år 2023, trots vidtagna och pågående åtgärder. Utöver muntliga redovisningar i nämnd har ingen uppföljning av aktiviteterna i handlingsplanen genomförts. En alltför begränsad och övergripande uppföljning medför svårigheter för nämnden att ha kontroll samt möjlighet att agera vid behov och vidta åtgärder.

Mot bakgrunden av ovan bedömer vi att det finns brister i nämndens kontroll och styrning inom ekonomiområdet.

4.5 Personalresurser och bemanning

Organisering och operativ samplanering

Inom Bemannings- och planeringsenheten (Bop) organiseras resursplanerare och bemanningspoolen. Det finns åtta resursplanerare som är kopplade till hemtjänsten. Av intervjuade framgår att det varit hög personalomsättning på resursplanerartjänsterna. Poolen startades upp under hösten 2023. Vid tidpunkten för granskningen finns enligt uppgift 10-12 anställda inom poolen utöver resursplanerarna.

Resursplanerarna har en central roll i den operativa bemanningsprocessen. Vid exempelvis en sjukskrivning blir resursplaneraren informerad och gör en översyn av dagsplaneringen och de planerade insatserna för den berörda hemtjänstgruppen samt ser över om det finns övertalighet i någon annan hemtjänstgrupp. Resursplaneraren gör därefter en bedömning om vakansen kan hanteras utan tillsättning, exempelvis efter dialog med brukare om att flytta insats till annan tidpunkt eller dag. Bedömer planeraren att vakansen behöver tillsättas skickas en beställning till bemanningen. Bemanningen ser över om det finns tillgänglig personal inom bemanningspoolen. Vid händelse att ingen tillgänglig personal finns inom poolen, skickas förfrågan till timvikarier. Om ingen vikarie finns tillgänglig meddelas ansvarig enhetschef som därefter tar över ansvaret för att hantera vakansen.

Schablontider

Kommunen använder sig av schablontider vid biståndsbedömningen, vilket innebär att de beviljade insatserna som ska utföras av verkställigheten har en bestämd tid kopplad till sig för respektive insats. I praktiken innebär det att respektive brukares totala tid för insatserna adderas och genererar en total tid. Intervjuade beskriver att i praktiken kan insatstiden för utförandet ta kortare tid i anspråk än vad som anges i schablontiden.

Härnösand kommun
Granskning av hemtjänsten

2024-03-07

Ruttplanering

Ruttplaneringen för respektive hemtjänstgrupp utförs av resursplanerarna via systemet Lifecare. Personalen har åtkomst till ruttplaneringen via arbetstelefoner. Vid händelse att planerad insats kräver mer eller mindre tid i anspråk ska personalen signalera om detta via loggbok, som är en informationskanal till resursplanerare om förändrat behov. Enligt uppgift finns det även upprättade mötesforum och kontaktvägar där enhetschef och resursplanerare kan föra dialog om ruttplaneringen. Dock framgår det av intervju att det förekommer att personal inte alltid signalerar om att en brukare har stärkt sina förmågor som innebär att insatsen inte tar lika lång tid i anspråk.

Rutiner

Via kommunens bemanningshandbok framgår riktlinjer för bemanning och planering samt roll och ansvarsfördelning i processen. Likaså beskrivs kommunens samplaneringsmodell. Av rutinen: Rutinbeskrivning bemanning och planering, beskrivs tillvägagångssätt vid frånvarohantering och respektives funktions/rolls ansvar i processen, samt tillvägagångssätt vid förändrade bemanningsbehov. Via rutindokumentet arbetsbeskrivning Poolenheten, framgår arbetssätt, roller och ansvarsfördelning gällande hur poolenheten ska nyttjas inom hemtjänsten.

Av intervjuade framgår att det finns framtagna rutiner och arbetssätt inom bemannings och planeringsområdet som är välkända inom verksamheten.

Samplanering

Samplanering mellan hemtjänstenheterna sker främst via "systergrupper" som innebär att två hemtjänstgrupper flyttar personal mellan sig vid behov. Samplanering mellan andra hemtjänstgrupper kan också förekomma. Resursplanerarna får information av enhetscheferna gällande vilken personal som kan samplaneras. Av intervjuade framgår att samplaneringen fungerar bra.

Proaktiv samplanering

Schemalaggningen ansvarar respektive enhetschef för. Behovet för bemanning får enhetschef från resursplanerarna. Samtliga hemtjänstenheter har samma längd på schemaperioderna. Enligt intervjuade finns det övertalighet i schemat som beskrivs som en konsekvens av heltidsinförandet. Av intervju framgår att ett förslag finns om att bemanna schema med 80% av ordinariepersonal för att sedan täcka upp resterande 20% med personal från poolverksamheten, vilket ska syfta till att underlätta schemahanteringen.

Enligt uppgift förekommer samplanering av personal innan fastställande av schema. Dock beskrivs detta som ett förbättringsområde, då inget gemensamt arbetssätt har implementerats fullt ut i praktiken. I dagsläget används övertaligheten främst till att skola in personal på andra hemtjänstområden. Vi noterar att bemanningskravet och hantering vid övertalighet i schemaplaneringsfas berörs i kommunens bemanningshandbok.

Härnösand kommun
Granskning av hemtjänsten

2024-03-07

Uppföljning av resursutnyttjande

Analysmaterial för att följa hur personalresurserna nyttjas tas fram månatligen. Arbetssättet och analysmallen testades och fick sin slutgiltiga form under slutet av år 2022.

Vi har tagit del av analysmaterialet för perioden november 2022 – november 2023. I tabellen nedan framgår bl a andelen av den totala arbetstiden som hemtjänstpersonalen utför insats ute hos brukare.

Månad	Arbetstid	Utförd tid	Andel utförd tid i förhållande till arbetstid (procent)
Nov- 22	27 439	13 208	48,1%
Dec- 22	27 872	13 575	48,7%
Jan- 23	29 137	14 179	48,6%
Feb- 23	26 482	13 013	49,1%
Mar- 23	29 954	14 691	49,0%
Apr- 23	28 553	13 749	48,1%
Maj- 23	29 777	14 258	47,8%
Jun- 23	29 585	12 945	43,7%
Jul- 23	29 796	12 763	42,8%
Aug- 23	30 647	14 332	46,7%
Sep- 23	29 626	14 425	48,6%
Okt- 23	31 792	14 922	46,9%
Nov -23	30 807	14 202	46,1%

Källa: Data erhållet av Härnösands kommun. Tiden avser kommunal hemtjänst, ej nattpatrull. I utförd tid ingår inte exempelvis restid, tid för dokumentation, utbildning, arbetsplatsträffar etc.

Med erfarenhet från andra kommuner noterar vi att den registrerade tiden ute hos brukare är på en låg nivå i förhållande till den totala arbetstiden.

Av intervju framgår att det inte finns något framtaget målvärde för hur stor andel utförd tid som ska utföras, dock framgår det av intervju att det pågår ett kontinuerligt arbete med att öka andelen utförd tid, främst via månadsuppföljningarna som verksamhetschef genomför med respektive enhetschef. Som redan nämnts är budgeten för 2023 lagd med 30% kringtid utöver det prognosticerade behovet.

Av intervjuade framgår att det finns ett behov av att tydliggöra respektive funktions roll, ansvar och samarbete i bemanningsprocessen, då funktionerna resursplanerare och enhetschef är beroende av varandra för att kunna skapa en effektiv bemanningsprocess.

4.5.1 Bedömning

Vi bedömer att det finns framtagna rutiner för hur personalnyttjandet ska nyttjas inom hemtjänstverksamheten.

Dock bedömer vi att det finns en stor förbättringspotential inom området. Vi bedömer att det kan uppnås främst via en tydligare samordning och koordinering mellan

Härnösand kommun
Granskning av hemtjänsten

2024-03-07

funktionerna resursplanerare och enhetschef. Detta i syfte att få en utökad förståelse för varandras roller och skapa bättre förutsättningar för en sammanhållen arbetsprocess och effektivt personalnyttjande.

Vi anser att det finns rutiner och system som möjliggör en frekvent uppföljning av hemtjänstverksamheternas resursutnyttjande, främst via månadsuppföljningar och statistiskt underlag via analysmall.

Utifrån statistik vad gäller utförande tid kan vi konstatera att den är låg, vilket i sin tur innebär att kringtiden kraftigt överstiger den budgeterade. Vi bedömer att uppföljningen av andelen utförd tid bör synliggöras på ett tydligare sätt, som ett led i arbetet med att öka kostnadseffektiviteten.

Vi kan konstatera att det finns framtagna rutiner som beskriver schemalägningsprocessen som respektive enhetschef ansvarar för. Dock framgår det att det finns en förbättringspotential gällande dess praktiska implementering. Vi bedömer att strukturen för schemaplaneringsprocessen bör stärkas, detta för att kunna parera under- och överkapacitet i ett tidigt skede, vilket kan generera ett effektivare resursutnyttjande.

Härnösand kommun
Granskning av hemtjänsten

2024-03-07

5 Samlad bedömning och rekommendationer

Syftet med granskningen har varit att övergripande bedöma om kommunen bedriver ett ändamålsenligt arbete med att utveckla effektiviteten inom hemtjänsten.

Vår samlade bedömning utifrån granskningens syfte är att socialnämnden endast delvis bedriver ett ändamålsenligt arbete med att utveckla effektiviteten i hemtjänsten.

Vi anser att det finns en övergripande struktur för målstyrningsarbetet med tillhörande system. Dock bedömer vi att den redovisade uppföljningen inte till fullo kan tillgodose en tillförlitlig kontroll av hur arbetet mot måluppfyllnad fortgår eller en tydlig bild av i vilken grad måluppfyllelse uppnåtts.

Gällande kvalitetsområdet så bedömer vi att det finns en upprättad organisationsstruktur där kvalitetsarbetet kan följas från UK- enheten. Trots en upprättad modell för det systematiska kvalitetsarbetet är det tydligt att den inte har implementerats fullständigt, vilket riskerar att hindra dess effektivitet i praktiken. Dock anser vi att det finns ett pågående kvalitetsarbete på enhetsnivå främst via teamträffar och arbetslagsträffar.

I likhet med uppföljningen av målstyrningen anser vi att det finns likartade brister inom uppföljningen av kvalitetsmått. En alltför begränsad och generell uppföljning kan göra det svårt för nämnden att utföra nödvändig kontroll och vidta åtgärder vid behov.

Vad det avser nämndens arbete inom ekonomiområdet bedömer vi att det finns en övergripande struktur för ekonomistyrning på enhets- och aggregerad nivå. En ekonomisk åtgärdsplan har upprättats. Dock samstämmer inte de förväntade effekterna av åtgärderna med det prognosticerade underskottet. Uppföljningen av åtgärderna är likaså bristfälliga. Vi bedömer att det bör genomföras en kontinuerlig prövning av om vidtagna åtgärder är verkningsfulla samt om ytterligare eller effektivare åtgärder behöver vidtas.

Gällande hemtjänstens arbete med effektiv bemanning bedömer vi att det finns upprättade rutiner för personalanvändning. Dock bedömer vi att det finns en stor förbättringspotential inom området. Främst genom en bättre samordning och koordinering av funktioner inom ruttplanering och schemaläggning. Vidare bedömer vi att det finns utvecklingsmöjligheter i schemaplaneringsprocessen som syftar till att parera under- och överkapacitet i ett tidigt skede.

Statistiken visar låg utförandetid, vilket överskrider budgeterad kringtid. Vi bedömer att uppföljningen av andelen utförd tid bör synliggöras tydligare, som ett led i arbetet med att öka kostnadseffektiviteten.

Se inledning samt respektive rapportkapitel för en mer detaljerad beskrivning.

Utifrån resultatet av vår granskning rekommenderar vi socialnämnden att:

- Konkretisera mål och hur de ska följas upp och bedömas, i syfte att tydliggöra styrning och uppföljning, se avsnitt 4.2.1
- Se över åtgärdsplanen och säkerställer att den är tillräcklig för att nå en budget i balans, se avsnitt 4.4.1

Härnösand kommun
Granskning av hemtjänsten

2024-03-07

- Följa upp effekterna av åtgärder i handlingsplanen och vid behov vidta åtgärder för att beslutade effekter ska uppnås, se avsnitt 4.4.1
- Utveckla nämndens kvalitetsuppföljning, i syfte att erhålla relevant information och analys, se avsnitt 4.3.1
- Säkerställa att det påbörjade arbetet med det systematiska kvalitetsarbetet genomförs och färdigställs enligt plan, i syfte att uppfylla gällande regelverk, se avsnitt 4.3.1
- Säkerställa ett effektivt nyttjande av omsorgspersonal genom att till exempel utveckla och koordinera ruttplanering med schemaläggning, se avsnitt 4.5.1

Datum som ovan

KPMG AB

Lena Medin

DocuSigned by:
Lena Medin

9CB221F9DD1D415E
Certifierad kommunal yrkesrevisor

Gustav Vinterek

DocuSigned by:
Gustav Vinterek

30C8518B54B48F
Verksamhetsrevisor

Detta dokument har upprättats enbart för i dokumentet angiven uppdragsgivare och är baserat på det särskilda uppdrag som är avtalat mellan KPMG AB och uppdragsgivaren. KPMG AB tar inte ansvar för om andra än uppdragsgivaren använder dokumentet och informationen i dokumentet. Informationen i dokumentet kan bara garanteras vara aktuell vid tidpunkten för publicerandet av detta dokument. Huruvida detta dokument ska anses vara allmän handling hos mottagaren regleras i offentlighets- och sekretesslagen samt i tryckfrihetsförordningen.

Kommunstyrelsen

§ 23

Dnr 2023-000262 1.1.1.1

Motion - Liberalisering av hönshållning i Härnösand

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta

att avslå motionens första attsats,

att anse motionens andra attsats besvarad,

att kravet på tillståndsplikt för att hålla högst fem hönor tas bort, samt

att uppdatera kommunens föreskrifter för att skydda människors hälsa och miljö i enlighet med detta beslut.

Yttranden

I ärendet yttrar sig Andreas Sjölander (S), Johan Wester (C) och Knapp Britta Thyr (MP).

Yrkanden

Andreas Sjölander (S) yrkar på följande ändringar i liggande förslag:

att avslå motionens första attsats och

att anse motionens andra attsats besvarad.

Knapp Britta Thyr (MP) yrkar bifall till Andreas Sjölanders (S) förslag.

Propositionsordning

Ordföranden finner att det endast föreligger ett förslag till beslut, liggande förslag med Andreas Sjölanders (S) ändringsförslag.

Ordföranden frågar om kommunstyrelsen avser besluta enligt liggande förslag med Anderas Sjölanders (S) ändringsförslag.

Ordföranden finner att kommunstyrelsen beslutat i enlighet med liggande förslag med Andreas Sjölanders (S) ändringsförslag.

Bakgrund

Johan Wester, Centerpartiet lämnade den 14 maj 2023 in en motion om att ta bort krav på tillstånd för viss djurhållning inom detaljplanlagt område och att istället överväga anmälningsplikt. Wester vill även det aktivt ska arbetas för att fler börjar producera livsmedel inom hela kommunen.

Kommunstyrelsen

Samhällsnämnden har fått motionen på remiss för yttrande.

I kommunens föreskrifter för att skydda människors hälsa och miljö finns i 2 § reglerat att det krävs tillstånd av miljö- och hälsoskyddsämnden för att hålla

1. nötkreatur, häst, get, får eller svin,
2. pälsdjur eller fjäderfä som inte är sällskapsdjur,
3. orm, inom område med detaljplan.

Anm. Sällskapsdjur kan definieras som ett litet antal djur som enbart hålls för nöjes skull.

I motionen föreslås att kravet på tillstånd för viss djurhållning inom detaljplanelagt område och istället överväga anmälningsplikt. Om man bifaller denna del av motionen innebär det att tillståndskravet försvinner för alla de djur som anges ovan eftersom att-satsen inte specifikt anger att ta bort tillståndskravet för endast hönhållning. Därför anser samhällsnämnden att att-satsen bör avslås. Kommunstyrelseförvaltningen instämmer i bedömningen att det vore olyckligt att ta bort tillståndskravet för all djurhållning.

Samhällsnämnden har också yttrat sig specifikt runt tillståndskravet på hönhållning och föreslår att kravet på tillstånd för att ha upp till 5 hönor ska tas bort. Idag tas ingen avgift ut för en ansökan om tillstånd om att hålla maximalt 5 hönor och ingen tupp. Att ta bort tillståndsplikten och istället införa anmälningsplikt för hönhållning skulle inte innebära någon större förändring i samhällsförvaltningens administration. Därför föreslås samhällsnämnden istället att kravet på tillstånd för att hålla maximalt 5 hönor och ingen tupp tas bort och inte ersätts med anmälningsplikt.

Motionens andra att-sats föreslår att kommunen aktivt ska verka för att fler börjar producera livsmedel inom hela kommunen. Att öka självförsörjningsgraden av livsmedel är en fråga som diskuteras mycket på en nationell nivå. Dock anser kommunstyrelseförvaltningen inte att det är en kommunal fråga i dagsläget.

Socialt perspektiv

Beslutet har ingen påverkan på detta perspektiv.

Ekologiskt perspektiv

Beslutet har ingen påverkan på detta perspektiv.

Ekonomiskt och juridiskt perspektiv

Att bifalla motionen gällande att ta bort krav på tillståndsplikt för att hålla högst fem hönor innebär att samhällsförvaltningen får en mindre arbetsbelastning, men det innebär ingen ändrad inkomst eftersom det i taxan

Kommunstyrelsen

redan framgår att ingen avgift tas ut för ansökan om att hålla maximalt 5
hönor och ingen tupp.

Beslutsunderlag

Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2023-12-21

Sammanträdesprotokoll, Samhällsnämnden, 2023-09-28

Tjänsteskrivelse, Samhällsförvaltningen, 2023-09-07

Motion – Liberalisering av hönshållning i Härnösand, Johan Wester (C)
2023-05-14

Lokala föreskrifter för att skydda människors hälsa och miljö, 2001-12-17.

Kommunstyrelseförvaltningen

Ina Lindström Skandevall, +46-611-348017
ina.lindstrom@harnosand.se

Kommunfullmäktige

Motion - Liberalisering av hönshållning i Härnösand

Förslag till beslut

Kommunstyrelseförvaltningen föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta

att avslå motionens att-satser, samt

att kravet på tillståndsplikt för att hålla högst fem hönor tas bort, samt

att uppdatera kommunens föreskrifter för att skydda människors hälsa och miljö i enlighet med detta beslut.

Beskrivning av ärendet

Johan Wester, Centerpartiet lämnade den 14 maj 2023 in en motion om att ta bort krav på tillstånd för viss djurhållning inom detaljplanelagt område och att istället överväga anmälningsplikt. Wester vill även att det aktivt ska arbetas för att fler börjar producera livsmedel inom hela kommunen.

Samhällsnämnden har fått motionen på remiss för yttrande.

I kommunens föreskrifter för att skydda människors hälsa och miljö finns i 2 § reglerat att det krävs tillstånd av miljö- och hälsoskyddsämnden för att hålla

1. nötkreatur, häst, get, får eller svin,
2. pälsdjur eller fjäderfä som inte är sällskapsdjur,
3. orm, inom område med detaljplan.

Anm. Sällskapsdjur kan definieras som ett litet antal djur som enbart hålls för nöjes skull.

I motionen föreslås att kravet på tillstånd för viss djurhållning inom detaljplanelagt område ska tas bort och istället överväga anmälningsplikt. Om man bifaller denna del av motionen innebär det att tillståndskravet försvinner för alla de djur som anges ovan eftersom att-satsen inte specifikt anger att ta bort tillståndskravet för endast hönshållning. Därför anser samhällsnämnden att att-satsen bör avslås. Kommunstyrelseförvaltningen instämmer i bedömningen att det vore olyckligt att ta bort tillståndskravet för all djurhållning.

Samhällsnämnden har också yttrat sig specifikt runt tillståndskravet för hönshållning och föreslår att kravet på tillstånd för att ha upp till 5 hönor ska tas bort. Idag tas ingen avgift ut för en ansökan om tillstånd om att hålla maximalt 5 hönor och ingen tupp. Att ta bort tillståndsplikten och istället införa anmälningsplikt för hönshållning skulle inte innebära någon större förändring i samhällsförvaltningens administration. Därför föreslår samhällsnämnden istället att kravet på tillstånd för att hålla maximalt 5 hönor och ingen tupp tas bort och inte ersätts med anmälningsplikt.

Motionens andra att-sats föreslår att kommunen aktivt ska verka för att fler börjar producera livsmedel inom hela kommunen. Härnösands kommun arbetar aktivt med livsmedelsproduktion på flera olika sätt och sammanhang, både strategiskt och handfast genom projektinitiativ och genom bred samverkan. Härnösands fokusområde är framtidens livsmedelsindustri och foodtech. Motionen behandlar dock frågan om livsmedelsproduktion på individnivå vilket inte är någon som kommunen arbetar med. Att öka självförsörjningsgraden av livsmedel är en fråga som diskuteras mycket på en nationell nivå och som Härnösands kommun redan arbetar för, tillsammans med andra aktörer. Dock bedöms inte motionens intentioner ligga inom kommunens ansvarsområde.

Socialt perspektiv

Beslutet har ingen påverkan på detta perspektiv.

Ekologiskt perspektiv

Beslutet har ingen påverkan på detta perspektiv.

Ekonomiskt och juridiskt perspektiv

Att bifalla motionen gällande att ta bort krav på tillståndsplikt för att hålla högst fem hönor innebär att samhällsförvaltningen får en mindre arbetsbelastning, men det innebär ingen ändrad inkomst eftersom det i taxan redan framgår att ingen avgift tas ut för ansökan om att hålla maximalt 5 hönor och ingen tupp.

Beslutsunderlag

Sammanträdesprotokoll, Samhällsnämnden, 2023-09-28

Tjänsteskrivelse, Samhällsförvaltningen, 2023-09-07

Motion – Liberalisering av hönshållning i Härnösand, Johan Wester (C)
2023-05-14

Lokala föreskrifter för att skydda människors hälsa och miljö,
2001-12-17.

Petra Werner
Chef kanslienheten

Ina Lindström Skandevall
Utredare

Samhällsnämnden

§ 128

Dnr 2023-000096 1.1.1.1

Motion - Liberalisering av hönshållning i Härnösand

Samhällsnämndens beslut

Samhällsnämnden föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta

att avslå motionen gällande viss djurhållning i sin helhet,

att bifalla motionen gällande att ta bort krav på tillståndsplikt för att hålla högst fem hönor, samt

att avslå motionen gällande införandet av anmälningsplikt istället för tillståndsplikt för viss djurhållning.

Bakgrund

Johan Wester, Centerpartiet lämnade den 14 maj 2023 in en motion om att ta bort krav på tillstånd för viss djurhållning inom detaljplanlagt område och att istället överväga anmälningsplikt. Wester vill även det aktivt ska arbetas för att fler börjar producera livsmedel inom hela kommunen.

Samhällsnämnden har fått motionen på remiss för yttrande.

Nedan visas totala antalet ansökningar om tillstånd för att hålla vissa djur inom område med detaljplan som inkommit till samhällsförvaltningen mellan år 2020 och augusti 2023.

År	2020	2021	2022	2023
Ansökningar	9	2	5	4
5 hönor eller färre	8	2	3	3

Majoriteten av de som ansöker om tillstånd att hålla vissa djur är de som ansöker om fem hönor eller färre.

Socialt perspektiv

Förslaget till beslut bedöms inte påverka perspektivet.

Ekologiskt perspektiv

Förslaget till beslut bedöms inte påverka perspektivet.

Samhällsnämnden

Ekonomiskt och juridiskt perspektiv

För att tillåta hållning av fem hönor eller färre utan tillstånd krävs en revidering av de lokala föreskrifterna för att skydda människors hälsa och miljön.

Av taxebilaga 1 till *Avgifter för prövning och tillsyn av olika verksamheter enligt miljöbalken*, fastställd av kommunfullmäktige den 11 oktober 2021 framgår att det för prövning av ansökan om tillstånd enligt lokala hälsoskyddsföreskrifter att inom område med detaljplan hålla fjäderfä som inte är husdjur tas ut en avgift motsvarande 4 h. För ansökan om att hålla maximalt 5 hönor och inte någon tupp tas dock ingen avgift ut.

Att bifalla motionen gällande att ta bort krav på tillståndsplikt för att hålla högst fem hönor innebär således att samhällsförvaltningen får en mindre arbetsbelastning, men det innebär inte mindre inkomster eftersom det i taxan redan framgår att ingen avgift tas ut för ansökan om att hålla maximalt 5 hönor och ingen tupp.

I Härnösands kommuns lokala föreskrifter för att skydda människors hälsa och miljö för djurhållning i § 2 föreslår samhällsnämnden följande utformning vid en revidering:

Inom område med detaljplan krävs det tillstånd av samhällsnämnden för att hålla:

1. nötkreatur, häst, get, får eller svin,
2. tupp
3. orm
4. pälsdjur eller fjäderfä som inte är sällskapsdjur (se undantag nedan)

Inget tillstånd krävs för att hålla maximalt fem stycken hönor. Erforderligt hönshus och hönsgård ska finnas. Gödsel som uppkommer av hönshållningen ska hanteras så att läckage av näringsämnen undviks.

Beslutsunderlag

Samhällsförvaltningens tjänsteskrivelse 2023-09-07

Motion – Liberalisering av hönshållning i Härnösand, 2023-05-14

Kommunfullmäktiges protokoll den 22 maj 2023, § 84

Bilaga 1 Lokala föreskrifter för att skydda människors hälsa och miljö, 2001-12-17 § 79

Samhällsförvaltningen

Katja Andersson, 0611-34 81 34
Katja.andersson@harnosand.se

Samhällnämnden

Yttrande angående motion om liberalisering av hönshållning

Förslag till beslut

Samhällsförvaltningen föreslår samhällsnämnden föreslå kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta

att avslå motionen gällande viss djurhållning i sin helhet,

att bifalla motionen gällande att ta bort krav på tillståndsplikt för att hålla högst fem hönor, samt

att avslå motionen gällande införandet av anmälningsplikt istället för tillståndsplikt för viss djurhållning.

Beskrivning av ärendet

Johan Wester, Centerpartiet lämnade den 14 maj 2023 in en motion om att ta bort krav på tillstånd för viss djurhållning inom detaljplanlagt område och att istället överväga anmälningsplikt. Wester vill även det aktivt ska arbetas för att fler börjar producera livsmedel inom hela kommunen.

Samhällsnämnden har fått motionen på remiss för yttrande.

Nedan visas totala antalet ansökningar om tillstånd för att hålla vissa djur inom område med detaljplan som inkommit till samhällsförvaltningen mellan år 2020 och augusti 2023.

År	2020	2021	2022	2023
Ansökningar	9	2	5	4
5 hönor eller färre	8	2	3	3

Majoriteten av de som ansöker om tillstånd att hålla vissa djur är de som ansöker om fem hönor eller färre.

Socialt perspektiv

Förslaget till beslut bedöms inte påverka perspektivet.

Ekologiskt perspektiv

Förslaget till beslut bedöms inte påverka perspektivet.

Ekonomiskt och juridiskt perspektiv

För att tillåta hållning av fem hönor eller färre utan tillstånd krävs en revidering av de lokala föreskrifterna för att skydda människors hälsa och miljön.

Av taxebilaga 1 till *Avgifter för prövning och tillsyn av olika verksamheter enligt miljöbalken*, fastställd av kommunfullmäktige den 11 oktober 2021 framgår att det för prövning av ansökan om tillstånd enligt lokala hälsoskyddsföreskrifter att inom område med detaljplan hålla fjäderfä som inte är husdjur tas ut en avgift motsvarande 4 h. För ansökan om att hålla maximalt 5 hönor och inte någon tupp tas dock ingen avgift ut.

Att bifalla motionen gällande att ta bort krav på tillståndsplikt för att hålla högst fem hönor innebär således att samhällsförvaltningen får en mindre arbetsbelastning, men det innebär inte mindre inkomster eftersom det i taxan redan framgår att ingen avgift tas ut för ansökan om att hålla maximalt 5 hönor och ingen tupp.

I Härnösands kommuns lokala föreskrifter för att skydda människors hälsa och miljö för djurhållning i § 2 föreslår samhällsnämnden följande utförning vid en revidering:

Inom område med detaljplan krävs det tillstånd av samhällsnämnden för att hålla:

1. nötkreatur, häst, get, får eller svin,
2. tupp
3. orm
4. pälsdjur eller fjäderfä som inte är sällskapsdjur (se undantag nedan)

Inget tillstånd krävs för att hålla maximalt fem stycken hönor. Erforderligt hönshus och hönsgård ska finnas. Gödsel som uppkommer av hönshållningen ska hanteras så att läckage av näringsämnen undviks.

Beslutsunderlag

Motion – Liberalisering av hönshållning i Härnösand, 2023-05-14

Kommunfullmäktiges protokoll den 22 maj 2023, § 84

Thomas Jenssen
Förvaltningschef

Katja Andersson
Miljöhandläggare

Bilagor

Bilaga 1 Lokala föreskrifter för att skydda människors hälsa och miljö, 2001-12-17 § 79

Kommunfullmäktige

§ 84

Dnr 2023-000262 1.1.1.1

Motion - Liberalisering av hönshållning i Härnösand

Kommunfullmäktiges beslut

Kommunfullmäktige beslutar

att överlämna motion - Liberalisering av hönshållning i Härnösand till kommunstyrelsen för beredning.

Beslutsunderlag

Motion – Liberalisering av hönshållning i Härnösand, 2023-05-14

MOTION

Liberalisering av hönhållning i Härnösand

I dag krävs tillstånd från kommunen för att inom detaljplan hålla vissa djur. Det gäller nötkreatur, häst, get, får, svin, orm samt pälsdjur och fjäderfä som inte är sällskapsdjur.

Härnösands kommun är långt ifrån ensamma om att reglera viss djurhållning inom detaljplan, det finns dock kommuner som valt en annan väg. Att kunna hålla ett fåtal höns kan både vara roligt, lärorikt och ger möjlighet till egenproducerat livsmedel med ett mycket lågt klimatavtryck. Den som vill hålla exempelvis höns behöver i dag dessutom registrera detta hos Jordbruksverket och för all djurhållning ska bedömning av lämplighet ske, därtill krävs följsamhet av övriga gällande föreskrifter.

Tillståndsprövningen motiveras med att det kan vara en olägenhet för grannar. Att en handfull hönor på grannens bakgård skulle utgöra en större störningsrisk än den ljudbild som hör statsmiljö till är svårt att förstå. Eller varför hund eller andra sällskapsdjur i så fall inte utgör samma risk. Än märkligare är det att risken endast bedöms finnas inom detaljplan. Den onödiga byråkratin och de kommunala resurser som går till tillståndsprövning är anmärkningsvärd och därför bör regelkrånglet slopas. Istället borde kommunen välkomna de potentiellt positiva effekterna av ökad djurhållning, även inom detaljplan.

I Nacka kommun finns inte längre krav om tillstånd för djurhållning och de har hittills inte fått ett enda klagomål för att grannen skaffat svin, fjäderfä eller orm.

Mot bakgrund av ovanstående föreslås kommunfullmäktige besluta:

- Att ta bort krav på tillstånd för viss djurhållning inom detaljplanerat område och att istället överväga anmälningsplikt.
- Att aktivt arbeta för att fler börjar producera livsmedel inom hela kommunen.

Johan Wester, Centerpartiet

Kommunstyrelsen

§ 24

Dnr 2023-000054 1.2.2.1

Mötes- och resepolicy Härnösands kommun

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta

att anta Mötes- och resepolicy Härnösands kommun.

Yttranden

I ärendet yttrar sig Andreas Sjölander (S) och Olle Löfgren (L).

Yrkanden

Andreas Sjölander (S) föreslår den beslutsformulering som framgår av beslutet.

Bakgrund

Kommunfullmäktige antog 2015-01-05 en ny resepolicy. En revidering av styrdokumentet beslutades senast 2018-04-23 och är nu föremål för en ny revidering.

Syftet med policyn är att bidra till att uppnå kommunens klimatmål i balans med en hållbar arbetsmiljö, sund ekonomi och med hänsyn till den enskildes livssituation. Från föregående revidering ser vi att resepolicyen har haft goda effekter på våra val att resa.

Revideringen görs utifrån att aktualitetsförklara policyn och förlänga giltighetstiden tillsvidare. Förslaget till ny mötes- och resepolicy har remitterats till kommunens ledningsgrupp mellan 11 december 2023 och 19 januari 2024. Därefter har synpunkter bearbetats och ett nytt förslag till policy tagits fram.

Styrdokumentet byter namn till ”Mötes- och resepolicy” för att komplettera förhållande mellan möten och resor samtidigt som riktlinjer för policyn inkluderas i styrdokumentet för att minska antalet styrande dokument.

Nedan nämns områden som reviderats eller utvecklats jämfört med föregående version av resepolicyen:

* Dokumentets disposition är ändrad så att övergripande mål kommer före omfattning och avgränsning, samt ändrat avsnittet förutsättning och ansvar. Tidigare avsnittet förutsättning och ansvar är flyttad till avsnitt under riktlinjer då den mer detaljerat beskriver dessa.

Kommunstyrelsen

- * Kompletterat avsnitt om information och uppföljning. Där finns nu även information om nytt chefsstöd som tagits fram som stöd för chefer att förankra och säkerställa en god tillämpning av policyn.
- * Samlat avsnitt om förhållningssätt till möten och resor tillsammans med turordning vid val av resa samt i eget avsnitt tydliggjort att mötas utan att resa alltid först ska övervägas.
- * Uppdaterat riktlinjerna som nu ingår i policyn med mer vägledning utifrån förhållningssätt och turordning som övergripande beskrivs i delen för policy.
- * Respektive avsnitt under riktlinjer har kompletterats med informationspunkter att tänka på, detta för att förenkla och öka förståelsen för medarbetare och förtroendevalda att efterleva policyn. Chefens ansvar har tydliggjorts i riktlinjerna.
- * Klimatkompensation, även kallad klimatväxling, föreslås kvarstå oförändrad.
- * Utöver styrdokumentet har en ny och förbättrad bokningstjänst upphandlats, vilken förväntas implementeras under första halvåret 2024. Resebyråtjänsten ska komplettera efterlevnaden av policyn jämte tydlig information på kommunens intranät om hur möten och resor bokas och beställs.

Socialt perspektiv

En förändring i beteende kräver nya sätt att tänka och planera de möten och resor som företas i tjänsten. Det innebär att den som reser uppmanas väga egen bekvämlighet och vana till förmån för den egna och andras hälsa.

Ekologiskt perspektiv

Miljö- och klimatpåverkan begränsas om vi alla gemensamt genomför resor enligt resepolicy intentioner.

Ekonomiskt och juridiskt perspektiv

Tjänsteresor ska företas så kostnadseffektivt som möjligt med hänsyn till medarbetarnas individuella förutsättningar och behov, samtidigt som arbetseffektiviteten optimeras och en god arbetsmiljö säkras. Klimatkompensation ska fortsätta tillämpas.

Beslutsunderlag

Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-01-30
Mötes- och resepolicy 2024
Resepolicy Härnösands kommun 2018
Riktlinje för resor 2015

Tillväxtavdelning

Kommunfullmäktige

Mötes- och resepolicy Härnösands kommun

Förslag till beslut

Kommunstyrelseförvaltningen föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta

att anta Mötes- och resepolicy Härnösands kommun.

Beskrivning av ärendet

Kommunfullmäktige antog 2015-01-05 en ny resepolicy. En revidering av styrdokumentet beslutades senast 2018-04-23 och är nu föremål för nytt beslut.

Syftet med policyn är att bidra till att uppnå kommunens klimatmål i balans med en hållbar arbetsmiljö, sund ekonomi och med hänsyn till den enskildes livssituation. Från föregående revidering ser vi att resepolicyen har haft goda effekter på våra val att resa.

Förslaget till ny mötes- och resepolicy har remitterats till kommunens ledningsgrupp mellan 11 december 2023 och 19 januari 2024. Därefter har synpunkter bearbetats och ett nytt förslag till policy tagits fram.

Styrdokumentet byter namn till "Mötes- och resepolicy" för att komplettera förhållande mellan möten och resor samtidigt som riktlinjer för policyn inkluderas i styrdokumentet för att minska antalet styrande dokument.

Nedan nämns områden som utvecklats jämfört med föregående version av resepolicyen:

- Dokumentets disposition är ändrad så att övergripande mål kommer före omfattning och avgränsning, samt ändrat avsnittet förutsättning och ansvar. Tidigare avsnittet förutsättning och ansvar är flyttad till avsnitt under riktlinjer då den mer detaljerat beskriver dessa.
- Kompletterat avsnitt om information och uppföljning. Där finns nu även information om nytt chefsstöd som tagits fram som stöd för chefer att förankra och säkerställa en god tillämpning av policyn.
- Samlat avsnitt om förhållningssätt till möten och resor tillsammans med turordning vid val av resa samt i eget avsnitt tydliggjort att mötas utan att resa alltid först ska övervägas.

- Uppdaterat riktlinjerna som nu ingår i policyn med mer vägledning utifrån förhållningssätt och turordning som övergripande beskrivs i delen för policy.
- Respektive avsnitt under riktlinjer har kompletterats med informationspunkter att tänka på, detta för att förenkla och öka förståelsen för medarbetare och förtroendevalda att efterleva policyn. Chefens ansvar har tydliggjorts i riktlinjerna.
- Klimatkompensation, även kallad klimatväxling, föreslås kvarstå oförändrad.
- Utöver styrdokumentet har en ny och förbättrad bokningstjänst upphandlats, vilken förväntas implementeras under första halvåret 2024. Resebyråtjänsten ska komplettera efterlevnaden av policyn jämte tydlig information på kommunens intranät om hur möten och resor bokas och beställs.

Socialt perspektiv

En förändring i beteende kräver nya sätt att tänka och planera de möten och resor som företas i tjänsten. Det innebär att den som reser uppmanas väga egen bekvämlighet och vana till förmån för den egna och andras hälsa.

Ekologiskt perspektiv

Miljö- och klimatpåverkan begränsas om vi alla gemensamt genomför resor enligt resepolicyn intentioner.

Ekonomiskt och juridiskt perspektiv

Tjänsteresor ska företas så kostnadseffektivt som möjligt med hänsyn till medarbetarnas individuella förutsättningar och behov, samtidigt som arbetseffektiviteten optimeras och en god arbetsmiljö säkras. Klimatkompensation ska fortsätta tillämpas.

Beslutsunderlag

Kommunens mål om att vara en modig miljökommun finns beskrivna i målprogram.

Riktlinjer för resor KS 13-205-021

Protokollsutdrag KF 2018-04-23 § 40 Resepolicy

Uno Jonsson
Tillväxtchef

Daniel Johansson
Hållbarhetsstrateg

Bilagor

Bilaga 1 Mötes- och resepolicy Härnösands kommun.

Mötes- och resepolicy

Härnösands kommun

Dokumentnamn	Mötes- och resepolicy Härnösands kommun	Dokumenttyp Policy		
Fastställd/upprättad av	Kommunfullmäktige	Datum	Diarienummer KS23-000054	
Dokumentansvarig/ processägare	Kommunstyrelseförvaltningen	Version 3:0	Senast reviderad 2024-01-26	Giltig t o m Tillsvidare
Dokumentinformation	Policyn med riktlinjer gäller alla möten och resor som företas i tjänsten, och gäller därmed för samtliga medarbetare och förtroendevalda.			
Dokumentet gäller för	Alla nämnder och förvaltningar inom Härnösands kommun			
Annan information	Ska även beaktas vid upphandling och inköp. Aktualitetsförklaras varje mandatperiod. Ersätter tidigare resepolicy.			

Resepolicy Härnösands kommun

Bakgrund och syfte

Härnösands kommun har mål om ett klimat där människan är i balans med miljön senast år 2045. För att nå dit behöver vi leva som vi lär och visa vägen till den framtida vardagen i Härnösand.

Mötes- och resepolicy (nedan policy) med riktlinjer ska bidra till att uppnå kommunens klimatmål i balans med en säker arbetsmiljö, sund ekonomi och med hänsyn till den enskildes livssituation.

Övergripande mål

Policyn styrs utifrån fyra mål utan särskild rangordning, alla målen ska vägas in vid val av möten och resor i Härnösands kommuns verksamheter.

1. Miljöanpassat

Resor planeras och genomförs på ett sådant sätt att påverkan på miljön minimeras.

2. Säker arbetsmiljö

Möten och resor genomförs på ett trafiksäkert sätt. Hänsyn ska tas både till resenären och till medtrafikanter.

3. Kostnadseffektivt

Möten och resor görs både kostnads- och arbetseffektivt med god planering där resfria möten prioriteras.

4. Fördöme för andra

Härnösands kommuns användning av möten och tjänsteresor ska utgöra ett föredöme för andra.

Omfattning och avgränsning

Policyn gäller alla resor som företas i tjänsten, och gäller därmed för samtliga medarbetare och förtroendevalda. Gäller inte för resor mellan bostad och arbetsplats, även om dessa resor även ska uppmuntras ske på ett hållbart sätt. Anskaffning av fordon och krav på dessa hanteras i ett separat styrande dokument, riktlinjer för kommunens fordon.

Förutsättning, ansvar och efterlevnad

Medarbetare och förtroendevalda har alla ett ansvar för att det egna resandet följer policyn med riktlinjer och gällande avtal, men chefer har särskilt ansvar för att säkerställa efterlevnaden. Förvaltningarna har ansvar för att skapa goda förutsättningar för chefen i chefsuppdraget.

Klimatkompensation tillämpas för resor med flyg enligt modell som beskrivs närmare i riktlinjer för möten och resor.

Information och uppföljning

Policyn konkretiseras av tillämpning av riktlinjer för resor (finns i detta dokument), chefsstöd samt modell för klimatkompensation. Policyn ska beaktas vid upphandling och inköp. Information om hur en resa bokas ska alltid finnas tillgängligt på kommunens intranät. Policyn ska kontinuerligt följas upp och återrapporteras till kommunstyrelsen.

Förhållningssätt till möten och resor i Härnösands kommun

Att mötas utan att resa, det ska alltid vara första steget

Den billigaste, mest miljövänliga och säkraste resan är den som inte behöver göras. Det sparar tid, pengar och miljö att mötas på distans. Därför ska det vid all planering av möten och resor i Härnösands kommun alltid övervägas att mötas utan att träffas. Och behöver en resa väljas så bör resan ske på ett så hållbart sätt som är möjligt, även om resan i vissa fall medför längre restider.

Att välja resan om resan bedöms nödvändig

Ibland kan det vara av stor vikt att träffas fysiskt. Policyn styr då valet av resan utifrån följande förhållningssätt och turordning.

- Kom ihåg – om möten kan ske digitalt sparas både tid och pengar
- Resor till eller från Stockholm, Östersund och Umeå görs via tåg, undantag avgörs av närmaste chef.
- Överväg alltid kollektiva färdmedel vid din ankomst
- Välj tåg före flyg för resor inom Sverige
- Åk kollektivt till och från tågstationer och flygplatser om möjligt
- Privat bil ska undvikas, undantag måste beviljas skriftligen av chef
- Tänk på - det tillkommer en extra klimatavgift för resor med flyg
- Tänk på – privat bil ska användas i sista hand

Turordning vid val av resa

1. Gå, cykel, buss eller tåg gäller för kortare resor
2. Buss och tåg gäller före bilen och flyget vid längre resor
3. Välj bilpoolen i första hand om du behöver bil. Taxiresor, hyrbil och privat bil – nej tack, men undantag finns!

Riktlinjer för möten och resor i Härnösands kommun

Riktlinjerna ska förtydliga Härnösands kommuns mötes- och resepolicy och ge vägledning i vad som gäller vid möten och resor i tjänsten.

Förvaltningarna har ansvar för att skapa goda förutsättningar för chefen i chefsuppdraget. Chefen har ansvar för att medarbetaren har kännedom om och efterlever resepolicy. Medarbetare och förtroendevalda har ett ansvar för att det egna resandet följer policy och gällande kommunala avtal.

I samband med översyn av policy år 2023 togs ett chefsstöd fram för att förenkla spridningen av policy i kommunen, exempelvis genom APT-möten och andra mötestillfällen där medarbetare och förtroendevalda träffas.

Förutsättning och ansvar för möten och resor i tjänsten

Resfria möten: i de fall resan ersätts med alternativa mötesformer som telefonmöte, webbmöte eller videokonferens ska tekniska förutsättningar finnas för resfria möten. Chefen har ansvar att skapa dessa förutsättningar.

Chef: varje chef eller politisk ansvarig företrädare har ett särskilt ansvar för att informera om vad som gäller och tillse att kostnaderna för möten och resor står i proportion till nyttan för verksamheten samt att de övergripande målen i policy beaktas.

Medarbetare och förtroendevalda: medarbetare och förtroendevalda i Härnösands kommun skall förstå vikten av säkra och hållbara transporter. Lika viktigt är att förstå innebörden av det goda exemplet makt som gör att var och en genom sitt handlande kan bidra till att nå kommunens klimatmål.

Mötes- eller konferensplanerare: de som planerar möten eller konferens i Härnösands kommun har ett särskilt ansvar att i mån försöka anpassa tidplan till transportmedel med mindre miljöpåverkan enligt riktlinjer för resor i Härnösands kommun. Att förlägga mötestid och plats som underlättar användningen av kollektivtrafik eller att resan inte behöver göras.

Klimatkompensation: tillämpas för resor med flyg enligt beskriven modell nedan. Beställande förvaltning eller nämnd debiteras påslag med 30 % per flygresor och denna klimatavgift tillförs ett särskilt konto. Klimatavgiften ska användas till åtgärder som har ett direkt syfte att minska kommunens klimatpåverkan i transportarbetet. Exempelvis kan medel sökas från kontot för att anskaffa tjänstecyklar för kortare resor. Med klimatkompensationen får Härnösands kommun ett ekonomiskt incitament för att minska andelen flygresor då resepolicy levandegörs.

Säkerhet, alkohol och droger - Alla resenärer ska vara nyktra, drogfria och beakta god säkerhet under resor. Medarbetare och förtroendevalda ska följa gällande trafikregler och parkeringsbestämmelser, samt eftersträva ett trafiksäkert beteende under alla resor.

Att mötas utan att träffas ska alltid övervägas först

Första regeln för våra resor är att fundera om resan verkligen är nödvändig eller om resan kan ersättas med alternativa mötesformer på plats.

Är resan nödvändig kan du gå vidare och boka din resa enligt förhållningssätt och turordning nedan.

Att tänka på:

- Genom att planera i god tid kan möjligheten för en digital medverkan öka och kostnader hållas nere.
- Erbjud digitalt alternativ då du själv håller i ett möte och det är möjligt
- Chef har ansvar för att möjliggöra användning av digitala alternativ, såväl avseende utrustning som utbildning.

Förhållningssätt och turordning när behov finns att resa

Om det krävs en tjänsteresa ska färd sätt med låg miljö- och klimatbelastning väljas.

Övergripande för våra tjänsteresor

- Resor till eller från Stockholm, Östersund och Umeå görs via tåg, undantag avgörs av närmaste chef.
- Överväg alltid tåg före flyg för resor inom Sverige
- Åk kollektivt till och från flygplatser och tågstationer om möjligt
- Överväg alltid kollektiva färdmedel vid ankomst och vidare resa till ditt resmål.
- Det tillkommer en extra klimatavgift för resor med flyg
- Privat bil ska undvikas, undantag måste beviljas skriftligen av chef
- Det utgår ingen reseersättning för egen bil i tjänst kortare än 5 km

Att tänka på:

- I de fall en resa ska bokas blir det billigare om den bokas i god tid.
- Boka din tjänsteresa och eventuellt boende genom Härnösands kommuns avtalade resebyrå. Information om hur en resa bokas ska alltid finnas tillgängligt på kommunens intranät.

Följande turordning gäller för val av resa

1. Gå cykel eller åka buss gäller första hand för kortare resor

Att gå, cykla eller åka buss är första alternativen vid kortare resor inom tätorten.

I de fall tåg är möjligt så ska de användas jämte buss i första hand för resor kortare än 50 km.

Resor med buss inom kommunen och med buss och tåg inom mellersta Norrland och norrut sker i första hand med kommunens reskort via Din Tur. För resor med SJ och övriga resor bokas detta via kommunens resebyrå.

Att tänka på:

- Tjänstecykel är ett hälsosamt och klimatsmart alternativ, och är en bra investering till verksamheten samt bidrar positivt till medarbetarens friskvård. Chef har ansvar att överväga investeringen.
- Tjänstecyklar finns även att låna i bilpoolen. Chef har ansvar för att informera medarbetaren var tjänstecyklar finns att låna och hur dessa bokas.

2. Buss eller tåg gäller före bilen och flyget vid längre resor än 50 km

Resor med buss och tåg inom mellersta Norrland och norrut sker i första hand med kommunens reskort via Din Tur. För resor med SJ och övriga resor bokas detta via kommunens resebyrå.

Att tänka på:

- Vid bokning av resa via kommunens resebyrå, boka gärna resa och boende på egen hand genom anlitad resebyrås onlinetjänst. På så vis bidrar du att hålla nere kostnaderna för kommunens resande.

3. Välj bilpoolen i första hand om du behöver bil. Taxiresor, hyrbil och privat bil – nej tack, men undantag finns!

För resor med bil i tjänsten ska i första hand bilpoolens bilar användas. Om bilar inte finns bokningsbara ska du i första hand vända dig till hyrbilsföretag som kommunen har avtal med eller hänvisar till.

Taxiresor ska endast användas för sträckor över fem kilometer. Undantag kan göras för kortare sträckor om särskilda skäl finns eller om det saknas andra möjligheter. Undantag beviljas skriftligen av närmaste chef. Måste du välja taxi, använd de avtal Härnösands kommun har tecknat.

Privat bil ska undvikas att användas i tjänsteresor. Undantag beviljas skriftligen av närmaste chef. Undantag kan även vara om du har personalbil med villkor att den ska användas viss sträcka i tjänst.

Att tänka på:

- För att boka bil från bilpoolen behöver du först registrera dig i bilpoolen. Information om bilpoolen och hur du bokar ska finnas tillgänglig på kommunens intranät.
- Tänk på – privat bil ska användas i sista hand.

Resepolicy

Härnösands kommun

Dokumentnamn	Resepolicy	Dokumenttyp	
		Policy	
Fastställt/upprättad av	Kommunfullmäktige	Datum	Diarienummer
		2018-04-23	KS18-112-003
Dokumentansvarig/ processägare	Kommunstyrelseförvaltningen Tillväxtavdelningen	Version	Senast reviderad
		2:0	2018-04-23
		Giltig t o m	2022-04-23
Dokumentinformation	Anger policy och mål för att styra arbetsresor på ett hållbart sätt		
Dokumentet gäller för	Anställda och företroendevalda i samtliga nämnder och förvaltningar i Härnösands kommun från 2015-03-01, reviderad 2018-04-23		
Annan information	Policy ligger till grund för riktlinjer gällande arbetsresor i Härnösands kommun		

Resepolicy

Bakgrund och syfte

Härnösand ska vara en ledande miljökommun med aktivt omställningsarbete, där all utveckling ska präglas av hållbarhet och gemensamt engagemang. Vi ska leva som vi lär och visa vägen till en hållbar framtid. Alla medarbetare och förtroendevalda i kommunen har ansvar att kontinuerligt begränsa miljöpåverkan genom att resor i tjänsten genomförs enligt framtagna mål som finns redovisade i detta dokument.

En förändring i beteende kräver nya sätt att tänka och planera resor som görs i tjänsten. Det innebär att den resande uppmanas väga egen bekvämlighet och vana till förmån för den egna och andras hälsa. Vid all planering av resor ska därför alltid alternativ övervägas för att mötas utan resor eller att välja ett energieffektivt och mer hållbart färd sätt, även om det medför längre restider.

Resepolicyn används för att styra arbetsresorna i tjänsten och underlätta för medarbetare och förtroendevalda att göra sina val av resor i tjänsten. Policyn ska bidra till att uppnå kommunens klimatmål i balans med en säker arbetsmiljö och sund ekonomi.

Omfattning och avgränsning

Resepolicyn gäller alla resor som företas i tjänsten, och gäller därmed för samtliga medarbetare och förtroendevalda. Resepolicyn ska beaktas vid upphandling av externa tjänster som innehåller resor. Resepolicy gäller inte för resor mellan bostad och arbetsplats.

Övergripande mål

Resepolicyn styrs utifrån fyra mål som syftar till att användningen av resor ska ske på ett hållbart sätt så att kommunens klimatmål uppnås, vilket är:

- **Ett miljöanpassat resande:** Tjänsteresor ska planeras och genomföras på ett sådant sätt att påverkan på miljön minimeras. Detta innebär att energianvändning och utsläpp till luft ska minimeras.
- **Ett kostnadseffektivt resande:** Tjänsteresor ska företas så kostnadseffektivt som möjligt med hänsyn till medarbetarnas individuella förutsättningar och behov, samtidigt som arbetseffektiviteten optimeras.
- **En säker arbetsmiljö:** Tjänsteresor ska ske på ett så trafiksäkert sätt som möjligt. Hänsyn ska tas både till resenären och till medtrafikanter.
- **Ett föredömligt resande:** Härnösands kommuns användning av tjänsteresor ska utgöra ett föredöme för andra.

Förutsättning och ansvar

Medarbetare och förtroendevalda: alla har ett ansvar för att det egna resandet följer resepolicy och gällande avtal, men chefer har särskilt ansvar för att säkerställa efterlevnaden. Medarbetare och förtroendevalda i Härnösands kommun skall förstå vikten av säkra och hållbara transporter. Lika viktigt är att förstå innebörden av det goda exemplets makt som gör att var och en genom sitt handlande kan bidra till att nå kommunens klimatmål.

Chef: Varje chef har ett särskilt ansvar för att informera om vad som gäller och tillse att kostnaderna för resorna står i proportion till nyttan samt att de övergripande målen beaktas.

Mötesplanerare: Den som planerar möten i Härnösands kommun har ett särskilt ansvar att anpassa tidplan till transportmedel med begränsad miljöpåverkan enligt riktlinjer för resor i Härnösands kommun. Att förlägga mötestid och plats som underlättar användningen av kollektivtrafik eller att resan inte behöver göras.

Resebeställare: Rollen för kommunens utsedda resebeställare ska stärkas. Resebeställare är en del av beställarorganisationen.

Resfria möten: I de fall resan ersätts med alternativa mötesformer som telefonmöte, webbmöte eller videokonferens ska tekniska förutsättningar finnas för det resfria mötet.

Klimatkompensation: tillämpas för klimatpåverkande resor enligt beskriven modell. Med klimatkompensationen får Härnösands kommun ett ekonomiskt incitament för att minska andelen klimatpåverkande tjänsteresor då resepolicy levandegörs.

Modell för klimatkompensation

Modellen gäller alla resor som företas i tjänsten, för samtliga medarbetare och förtroendevalda.

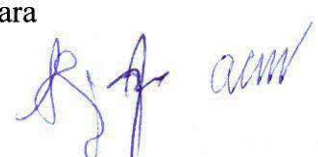
Internt konto för klimatkompensation

Med klimatkompensationen får Härnösands kommun ett ekonomiskt incitament för att minska andelen klimatpåverkande tjänsteresor då resepolicy levandegörs.

Att inrätta ett eget konto för klimatkompensering innebär att kommunen lägger på en viss kostnad, en fast avgift på varje flygresor som görs i tjänsten.

Prissättning och tillämpning

Den beställande förvaltningen debiteras påslag med 30 % per flygresor och avgifterna tillförs ett särskilt konto. På detta sätt stannar klimatavgiften kvar i kommunen som därefter kan användas till olika åtgärder som har ett direkt syfte att minska kommunens klimatpåverkan. Sådana åtgärder kan vara

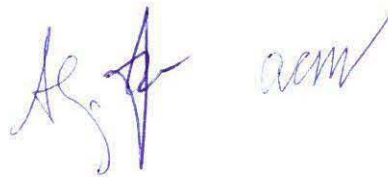
subvention av biljetter för kollektivtrafik, inköp av utrustning för att underlätta webbkonferenser eller till information och utbildning.

Spridning och uppföljning

Resepolicyn konkretiseras av tillämpning av riktlinjer för resor, informationsskrift vid användning av kommunens bilar samt modell för klimatkompensation.

Resepolicy med riktlinjer ska beaktas vid utformandet av andra styrande dokument samt vid upphandling och inköp.

Resepolicyn ska årligen följas upp och återrapporteras till kommunstyrelsen.

Two handwritten signatures in blue ink. The first is a stylized signature, and the second is the name 'acm'.

Riktlinjer för resor

Dokumentnamn Riktlinjer för resor		Dokumenttyp Riktlinje	
Fastställt/upprättad av Kommunstyrelsen		Datum 2015-01-07	Diarienummer KS13-205-021
Dokumentansvarig/processägare KSF HR-avdelningen	Version 1	Senast reviderad	Giltig t o m 2018-03-01
Dokumentinformation Beskriver riktlinjer för tjänsteresor			
Dokumentet gäller för Anställda och förtroendevalda från alla nämnder och förvaltningar i Härnösands kommun. Riktlinjer för resor börjar gälla from 2015-03-01			
Annan information Dokumentet styrs av Resepolicy antagen av Kommunfullmäktige 2015-01-26.			

Datum
2015-01-19

Riktlinjer för resor

Bakgrund och syfte

Härnösand ska vara en kommun som utvecklas på ett hållbart sätt och aktivt arbetar med att förbättra miljön. Alla kommunens verksamheter har därför ett ansvar för att kontinuerligt minska miljöpåverkan genom att resor genomförs på ett energieffektivt sätt, med minsta möjliga negativa påverkan på miljön.

En prioritering av miljön kan kräva attitydförändringar. Det innebär att medarbetare uppmanas göra avkall på bekvämligheten till förmån för den egna och andras hälsa. Vid all planering av resor ska därför alltid alternativ övervägas som att utnyttja teknik för att mötas utan att resa eller att välja ett energieffektivt färd sätt, även om det medför längre restider.

Riktlinjerna har sin utgångspunkt ur den kommungemensam resepolicy som antogs i kommunfullmäktige 2015-01-26.

Omfattning och avgränsning

Dessa riktlinjer gäller alla resor som företas i tjänsten, och gäller därmed för samtliga medarbetare och förtroendevalda. Avsteg från riktlinjerna kan göras efter beslut av närmaste chef. Resepolicyn och riktlinjer bör också beaktas vid upphandling av externa tjänster som innehåller resor. Riktlinjerna gäller inte för resor mellan bostad och arbetsplats.

Övergripande mål

Resepolicyn styr mot fyra mål där riktlinjerna syftar till att användningen av resor ska ske på ett sådant sätt att följande långsiktiga mål uppnås:

Ett miljöanpassat resande: Tjänsteresor ska planeras och genomföras på ett sådant sätt att påverkan på den yttre miljön minimeras. Detta innebär att energianvändning och utsläpp till luft ska minimeras.

Ett kostnadseffektivt resande: Tjänsteresor ska företas så kostnadseffektivt som möjligt med hänsyn till medarbetarnas individuella förutsättningar och behov, dels till att arbetseffektiviteten optimeras.

En säker arbetsmiljö: Tjänsteresor ska ske på ett så trafiksäkert sätt som möjligt. Hänsyn ska tas både till resenären och till medtrafikanter.

Ett föredömligt resande: Härnösands kommun användning av tjänsteresor ska utgöra ett föredöme för andra organisationer.

Datum
2015-01-19

Reseinstruktion för medarbetare och förtroendevalda inom Härnösands kommun

Möten utan att resa

Innan resa beställs ska det prövas om resan kan ersättas med alternativa mötesformer som telefonmöte, webbmöte och videokonferenser.

Korta resor

Med kortare resor avses resor där destinationen ligger inom 50 km från den resandes huvudsakliga arbetsställe.

I första hand skall cykel, kollektivtrafik eller bilpool användas. I andra hand skall hyrbil, taxi eller egen bil användas.

Cykel eller till fots

Inom tätorter ska resandet i största möjliga utsträckning ske med cykel eller till fots. Härnösands kommun har elcyklar som kan bokas via bilpoolen. Används cykel är cykelhjälm obligatorisk.

Kollektivtrafik

Kollektivtrafik ska prioriteras vid kortare resor. Företagskort för resor med tåg och buss finns hos resebeställare. Detta underlättar resande då kontanter inte behövs.

Resor till Sundsvall görs enbart via kollektivtrafik. Undantag beslutas av närmaste chef.

Bil

Bil bör i möjligaste mån undvikas för kortare resor. Resor med bil kan göras där det bedöms rimligt med avseende på behov (medhavt material, antal resande med mera) och eventuell tidsvinst jämfört med kollektivtrafik. Egen bil i tjänsten ska användas i så liten utsträckning som möjligt.

Om bil utnyttjas ska val av bil ske i följande ordning: bokning via bilpoolen i första hand, hyrbil och i sista hand egen bil.

För tjänsteresor där bil är alternativet skall i första hand kommunens bilpool användas. Bokningssystemet erbjuder möjlighet till samåkning, vilket bör eftersträvas där så är möjligt.

Hyrbil bokas först när samtliga bilar i bilpoolen redan är uthyrda. Om hyrbil bokas måste resenären redovisa skälen till att hyrbil använts.

Säkerhet

Alla förare ska vara nyktra, drogfria och använda bilbälte. Medarbetare och förtroendevalda ska följa gällande trafikregler och parkeringsbestämmelser,

Datum
2015-01-19

samt eftersträva ett trafiksäkert och miljöanpassat beteende. Bilarna i bilpoolen skall vara utrustade med både alkolås och så kallat ISA (Intelligent stöd för anpassning av hastighet), vilket borgar för hög trafiksäkerhet vid resor.

Bilavtal

Stor restriktion gäller för att teckna nya bilavtal.

Långa resor

Med längre resor avses resor där destinationen är mer än 50 km från den resandes huvudsakliga arbetsställe.

Kollektivtrafik

Kollektivtrafik ska prioriteras vid längre resor. Företagskort för resor med tåg och buss finns hos resebeställare. Detta underlättar resande då kontanter inte behövs.

Resor till Stockholm, Örnsköldsvik och Umeå görs enbart via kollektivtrafik, exempelvis tåg. Undantag beslutas av närmaste chef.

Anslutningsresor till och från huvudresa

I första hand utnyttjas kollektivtrafik till och från huvudresan. Flygtaxi, och motsvarande, tågtaxi beställs av resebeställare.

Resor på destinationsorten

I första hand utnyttjas kollektivtrafik från avrese- och ankomstterminaler samt för resor på destinationsorten. I sista hand används taxi eller bil.

Utrikesresor

För utrikesresor tillämpas resepolicy i valda delar.

Bil

Bil bör i möjligaste mån undvikas för längre resor. Resor med bil kan göras där det bedöms rimligt med avseende på behov (medhåvt material, antal resande med mera) och eventuell tidsvinst jämfört med kollektivtrafik. Egen bil i tjänsten ska användas i så liten utsträckning som möjligt.

Om bil utnyttjas ska val av bil ske i följande ordning: bokning via bilpoolen i första hand, hyrbil och i sista hand egen bil.

För tjänsteresor där bil är alternativet skall i första hand kommunens bilpool användas. Bokningssystemet erbjuder möjlighet till samåkning, vilket bör eftersträvas där så är möjligt.

Hyrbil bokas först när samtliga bilar i bilpoolen redan är uthyrda. Om hyrbil bokas måste resenären redovisa skälen till att hyrbil använts.

Datum
2015-01-19**Säkerhet**

Alla förare ska vara nyktra, drogfria och använda bilbälte. Medarbetare och förtroendevalda ska följa gällande trafikregler och parkeringsbestämmelser, samt eftersträva ett trafiksäkert och miljöanpassat beteende.

Bilarna i bilpoolen skall vara utrustade med både alkolås och så kallat ISA (Intelligent stöd för anpassning av hastighet), vilket borgar för hög trafiksäkerhet vid resor.

Bilavtal

Stor restriktion gäller för att teckna nya bilavtal.

Resebeställare

Resenären skall välja det reseupplägg från dörr till dörr som bedöms som mest miljöanpassat, säkrast och effektivast. Detta sker i samråd med av kommunen utsedda resebeställare. Medarbetare ska också följa rekommendationer rörande säkerhet.

Beställning av biljetter, logi, flyg, tåg, taxi, mm skall göras genom den resebyrå som kommunen har avtal med och av kommunens utsedda resebeställare. Resebeställare bokar även anslutningsresor. Det är viktigt att de som är resebeställare lämnar olika alternativ utifrån de olika delarna. Exempelvis att arbetstid och restid tas lika hänsyn till som övriga aspekter. Vid beräkning av totalkostnad ska hänsyn tas till alla delar: transport, logi, traktamente, tjänsteresetillägg, arbetstid och restid.

Resor ska planeras och bokas med så god framförhållning som möjligt, för att uppnå lägsta totalkostnad och flexibilitet angående färdstätt.

Modell för klimatkompensation**Internt konto för klimatkompensation**

Enligt resepolicyen tillämpas klimatkompensation för klimatpåverkande resor enligt särskild modell.

Modellen gäller alla resor som företas i tjänsten, för samtliga medarbetare och förtroendevalda.

Med klimatkompensationen får Härnösands kommun ett ekonomiskt incitament för att minska andelen klimatpåverkande tjänsteresor då resepolicyen levandegörs.

Att inrätta ett eget konto för klimatkompensering innebär att kommunen lägger på en viss kostnad, en fast avgift på varje flygresor som görs i tjänsten.

Datum
2015-01-19**Prissättning och tillämpning**

Den beställande förvaltningen debiteras och avgifterna tillförs ett särskilt konto. På detta sätt stannar klimatavgiften kvar i kommunen som därefter kan användas till medel som genereras för olika åtgärder som har ett direkt syfte att minska kommunens klimatpåverkan. Sådana åtgärder kan vara subvention av biljetter för kollektivtrafik, inköp av utrustning för att underlätta webbkonferenser eller till information och utbildning.

Datum
2015-01-19**Mall för uppföljning av riktlinjer för resor**

För att säkerställa att reseinstruktionen följs och för att möjliggöra utvärderingar ska årliga uppföljningar göras. Uppgifterna kan sedan arbetas in i Härnösands kommuns kvalitets- och målarbete.

Reseinstruktion	Uppgifter från	Kommentar beräkning koldioxid
Tågresor - Destinationsort - Antal resor och resenärer	Resebyrå	
Flygresor - Destinationsort - Antal resor och resenärer	Resebyrå	
Förvaltningens egen bil - Inköp av drivmedel (bensin, diesel, andra bränslen)	Ekonomisystemet	
Hyrbilar - Antal tillfällen - Antal mil	Hyrbilsfirma	
Egen bil i tjänsten	PA-systemet, utbetald reseersättning	
Resor med företagskort - Antal	Kostnad för buss och tåg	
Elcyklar - Antal	Inköp och inventering anger antal tillgängliga elcyklar	
Taxiresor	Ekonomisystemet	
Användning av bilar i bilpoolen	Kostnad i bokningssystemet	
Tele/videokonferens	Ekonomisystemet	
Kännedom om resepolicy och reseinstruktion	Enkät/intervju	

Kommunstyrelsen

§ 25

Dnr 2024-000077 3.7.0.1

Reviderad policy för kommunalt stöd till trygghetsboenden i Härnösands kommun

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta

att anta reviderad Policy för kommunalt stöd till trygghetsboenden i Härnösands kommun.

Bakgrund

Härnösands kommun har en åldrande befolkning med en förväntad ökning av äldre invånare under de kommande årtiondena. Målet är att erbjuda tillgängliga och trygga boendemiljöer av hög kvalitet, med ökad service och gemenskap för äldre. Mellanboendeformer som kategoriseras som seniorboende, trygghetsboende eller plusboende, kommer att vara en viktig del i det utbud för äldre personer att välja eller ha möjligheten att flytta till.

Kostnad för en person som bor på ett vård- och omsorgsboende är 600 - 900 tkr kronor per år i Härnösands kommun. Om en person däremot genom den service som erbjuds kan bo i ett trygghetsboende livet ut och inte behöver flytta till ett vård- och omsorgsboende ger det en kostnadsbesparing för kommunen. Ett trygghetsboende med 30 - 60 lägenheter kostar kommunen bara drygt hälften så mycket i bidrag varje år. Möjligheten att kunna bo kvar i sitt boende livet ut, ökar också om personen bor i ett trygghetsboende eftersom det är anpassat för att klara det behov som uppstår när man blir äldre.

För att stödja trygghetsboenden, där grundförutsättningarna inkluderar att dessa bostäder ska vara tillgängliga för personer över 65 år och erbjuder gemensamma utrymmen och bemanning med personal har kommunen tagit fram en policy för stöd. Denna policy har nu reviderats.

Utgångspunkten i revideringen är att stärka möjligheterna för etableringar av trygghetsboenden på landsbygden.

I bilaga Kriterier fram går det var trygghetsboendet ska leva upp till för att få medfinansiering från kommunen. Dessa kriterier har reviderats så att trygghetsboenden på landsbygden har möjlighet att söka stöd från kommunen.

Kommunstyrelsen

Socialt perspektiv

Beslutet påverkar det sociala perspektivet positivt. Det skapar förutsättningar för att invånare på landsbygden kan bo kvar i området men med ökat tillgänglighet och service i boendet. Det bidrar också till ökade flyttkedjor.

Ekologiskt perspektiv

Beslutet påverkar inte det ekologiska perspektivet.

Ekonomiskt och juridiskt perspektiv

Beslutet påverkar inte det ekonomiska perspektivet på kort sikt. Tillgängliga trygghetsboenden bidrar till att människor kan bo kvar längre i sitt eget boende utan tillgänglighetsanpassningar och med mindre stöd från till exempel hemtjänst. Detta påverkar kommunens budget på lång sikt positivt.

Beslutsunderlag

Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-02-19

Policy för kommunalt stöd till trygghetsboenden i Härnösands kommun reviderad 2024

Bilaga Kriterier reviderad 2024

Kommunstyrelseförvaltningen

Henrik Petré, +46-611-348015

henrik.petre@harnosand.se

Kommunfullmäktige

Reviderad policy för kommunalt stöd till trygghetsboenden i Härnösands kommun

Förslag till beslut

Kommunstyrelseförvaltningen föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta

Att anta reviderad policy för kommunalt stöd till trygghetsboenden i Härnösands kommun.

Beskrivning av ärendet

Härnösands kommun har en åldrande befolkning med en förväntad ökning av äldre invånare under de kommande årtiondena. Målet är att erbjuda tillgängliga och trygga boendemiljöer av hög kvalitet, med ökad service och gemenskap för äldre. Mellanboendeformer som kategoriseras som seniorboende, trygghetsboende eller plusboende, kommer att vara en viktig del i det utbud för äldre personer att välja eller ha möjligheten att flytta till.

Kostnad för en person som bor på ett vård- och omsorgsboende är 600 - 900 tkr kronor per år i Härnösands kommun. Om en person däremot genom den service som erbjuds kan bo i ett trygghetsboende livet ut och inte behöver flytta till ett vård- och omsorgsboende ger det en kostnadsbesparing för kommunen. Ett trygghetsboende med 30 - 60 lägenheter kostar kommunen bara drygt hälften så mycket i bidrag varje år. Möjligheten att kunna bo kvar i sitt boende livet ut, ökar också om personen bor i ett trygghetsboende eftersom det är anpassat för att klara det behov som uppstår när man blir äldre.

För att stödja trygghetsboenden, där grundförutsättningarna inkluderar att dessa bostäder ska vara tillgängliga för personer över 65 år och erbjuder gemensamma utrymmen och bemanning med personal har kommunen tagit fram en policy för stöd. Denna policy har nu reviderats.

Utgångspunkten i revideringen är att stärka möjligheterna för etableringar av trygghetsboenden på landsbygden.

I bilaga Kriterier fram går det var trygghetsboendet ska leva upp till för att få medfinansiering från kommunen. Dessa kriterier har reviderats så att trygghetsboenden på landsbygden har möjlighet att söka stöd från kommunen.

Socialt perspektiv

Beslutet påverkar det sociala perspektivet positivt. Det skapar förutsättningar för att invånare på landsbygden kan bo kvar i området men med ökat tillgänglighet och service i boendet. Det bidrar också till ökade flyttkedjor.

Ekologiskt perspektiv

Beslutet påverkar inte det ekologiska perspektivet.

Ekonomiskt och juridiskt perspektiv

Beslutet påverkar inte det ekonomiska perspektivet på kort sikt. Tillgängliga trygghetsboenden bidrar till att människor kan bo kvar längre i sitt eget boende utan tillgänglighetsanpassningar och med mindre stöd från till exempel hemtjänst. Detta påverkar kommunens budget på lång sikt positivt.

Beslutsunderlag

I beslutsunderlaget finns den reviderade policyn för kommunalt stöd till trygghetsboenden i Härnösands kommun 2024 - 2028. Som bilaga i detta ärende återfinns den äldre versionen som möjliggör för jämförelse. Lika så finns den äldre versionen av bilaga Kriterier för jämförelse.

Uno Jonsson
Tillväxtchef

Henrik Petré
Utredare

Bilagor

Bilaga Kriterier 2024 - 2028

Bilaga Policy för kommunalt stöd till trygghetsboende
Revideringsförändringar.

Bilaga Kriterier 2017 – 2022 Revideringsförändringar.

Policy för kommunalt stöd till trygghetsboenden i Härnösands kommun

Dokumentnamn	Policy för kommunalt stöd till trygghetsboenden i Härnösands	Dokumenttyp Policy		
Fastställd/upprättad av	Kommunfullmäktige	Datum 2013-05-27	Diarienummer 2019-000343	
Dokumentansvarig	Kommunstyrelseförvaltningen	Version 2:2	Senast reviderad 2024	Giltig t o m 2028
Dokumentinformation	Anger kommunens förhållningssätt till årligt stöd av kommunala trygghetsboenden			
Dokumentet gäller för	Nämnder och förvaltningar i Härnösands kommun			
Annan information	Kommunstyrelseförvaltningen äger rätt att vid behov göra revideringar under löptid i bilaga			

1 Bakgrund

Härnösands kommuns befolkningsutveckling visar att andelen äldre är förhållandevis hög i relation till riksgenomsnittet. En fortsatt ökning är att vänta under de kommande decennierna. 2022 var ca 6 700 personer över 65 år. År 2035 kommer ålderspensionärerna att vara ca 6 900 personer. Den stora ökningen sker framför allt i åldersgruppen 80 år och äldre.

De flesta människor önskar bo kvar i sina ordinära bostäder så länge som möjligt och det är också vad samhället planerar för. Men nästan hälften av de bostäder där äldre människor bor idag har bristande tillgänglighet och trygghet och är därför mindre lämpliga för kvarboende på sikt.

Ett av de övergripande målen för Härnösands kommun är att skapa förutsättningar för attraktiva boendemiljöer och att göra miljöerna trygga. Nya krav ställs på boendeplaneringen och på samplanering mellan kommuner och fastighetsbranschen.

Med hänsyn till den åldrande befolkningen och dess behov samt kommunens övergripande mål om att vara en attraktiv boendekommun, har kommunen antagit en policy för en kommunal medfinansiering av trygghetsboende. Policyn bygger på de grundförutsättningar som finns angivna i dokumentet. Utöver dessa ska sökande uppfylla kriterier som presenteras i bilaga 1.

1 Policy för kommunalt stöd av trygghetsboende

Härnösands kommun vill erbjuda sina medborgare tillgängliga och trygga boendemiljöer av hög kvalitet, med möjlighet till utökad service, social gemenskap, deltagande i gemensamma måltider och övrig samhällsservice. Med hög kvalitet avses bland annat att boendemiljöerna ska vara flexibla, miljömässigt hållbara och estetiskt tilltalande enligt de grundförutsättningar som finns beskrivna i detta dokument.

2 Grundförutsättningar

Grundförutsättningen för kommunal medfinansiering av trygghetsboenden är följande:

- ✓ Att trygghetsboendet resulterar i ett tillskott av bostäder för äldre inom Härnösands kommun och att bostäderna upplåts att användas som trygghetsbostäder enligt villkoren för Boverkets stöd under åtta år framåt. Omfattar även omvandling av befintliga fastigheter.
- ✓ Trygghetsbostäder ska kunna upplåtas med hyresrätt, kooperativ hyresrätt eller bostadsrätt
- ✓ Bostäderna ska innehas av personer som fyllt 65 år. När det gäller makar, sambor eller syskon räcker det att en av personerna har fyllt 65 år

- ✓ Utrymmen för samvaro, måltider, hobbyverksamhet och rekreation ska finnas för att främja gemenskap och trygghet. Länsstyrelsen bedömer om de gemensamma utrymmen du planerar är tillräckliga för att bostäderna ska få stöd.
- ✓ Trygghetsboende ska bemannas med personal vissa tider varje dag i veckan inkl. helgerna för kontakt och för att ordna med gemensamma sociala och kulturella aktiviteter. Det finns inga särskilda krav på vilka tjänster det handlar om, utan länsstyrelsen bedömer om tjänsterna uppfyller kraven för att få stöd.
- ✓ Trygghetsbostäder ska uppfylla höjd nivå (utökad tillgänglighet) enligt Svensk Standard SS 91 42 21:2006.

Härutöver ska de kriterier som presenteras i bilaga 1 uppfyllas för trygghetsboendets fysiska utformning, sociala innehåll samt närmiljö, exempelvis i fråga om närhet till kommunikationer, samhällsservice och andra trygghets- och tillgänglighetsaspekter. Avsteg kan accepteras utifrån aktuell situation utifrån att det skapas trygghetsboende där behov av denna form av bostad bedöms vara särskilt angelägen.

3 Ansökan om kommunal medverkan

Ansökan/intresseanmälan lämnas av företag¹ till kommunstyrelseförvaltningens beredningsgrupp för trygghetsboenden. Kommunstyrelsen beslutar om kommunens medverkan för varje enskilt objekt. Vid bedömningen ska säkerställas att bostadsområden med störst behov enligt den av kommunfullmäktige antagna utredningsrapporten "Bo bra på äldre dar i Härnösands kommun" i första hand får medverkan. Kommunal medfinansiering kan ges i fem år, till efter kommande mandatperiods utgång eller tills annat avtalats.

3.1 Kommunen medverkar med

1. Årlig kostnadsersättning² eller tillhandahållande av värd/värdinna enligt följande

- a) Boenden med fler än 60 lägenheter finansieras med 501 113 kr
 - b) Boenden med 31–60 lägenheter finansieras med 393 288 kr
 - c) Boenden med upp till 30 lägenheter finansieras med 284 429 kr
- Ny uppräknning efter KPI

2. Finansiering av gemensamhetsutrymmen, detta uppgår till 2 kvadratmeter per lägenhet och år, där varje kvadratmeter motsvarar 1688 kr.

3.2 Den enskildes ansökan om trygghetsboende

För att få tillträde till ett trygghetsboende hos både kommunala och privata fastighetsägare ska en person i hushållet ha fyllt 65 år. Intresseanmälan lämnas direkt till berörd fastighetsägare. Trygghetsboendet är inte biståndsprövat.

¹ Med företag avses fastighetsägare (hyresrätt, bostadsrättsförening, kooperativ hyresrätt) eller företag som förvaltar en fastighet

² Årlig uppräknning med KPI gäller för samtliga subventioner

Härnösands kommun

Postadress
Kommunstyrelsen
871 80 Härnösand

Besöksadress

Hemsida
www.harnosand.se
E-post
kommun@harnosand.se

Telefon
0611-34 80 00 vx
Fax
0611-34 80 40

Organisationsnr
212000-2403
Bankgiro
5576-5218

Kommunstyrelseförvaltningen
Henrik Petre
henrik.petre@harnosand.se

Kriterier för fysisk och socialtillgänglighet och trygghet

1. Kriterier för fysisk och social tillgänglighet och trygghet

Trygghetsboendet ska vara tryggt och tillgängligt såväl inomhus som i närliggande utemiljö. Följande kriterier gäller vid bedömning om medfinansiering av varje enskilt objekt. Kriterierna återspeglar den kvalitet Härnösands kommun strävar efter att uppnå med trygghetsboenden och ska användas som checklista och underlag för uppföljning och utvärdering av och för kvalitetshöjande åtgärder. Avsteg kan accepteras utifrån aktuell situation. Avstegen ska dokumenteras och motiveras.

2. Socialt innehåll

Kriterier som ska uppfyllas:

Daglig tillgång till vård/vårdinna ska finnas, med uppgift att bryta isolering och ensamhet och skapa förutsättningar för värdefulla sociala kontakter, möten och gemenskap. Utförare ska ha för arbetet adekvat kompetens och vara personligt lämpad. Det ska finnas gemensamhetslokal i anslutning till bostäder för gemensamma måltider och aktiviteter. Hälsa och fysiska aktiviteter ska främjas

Övriga kriterier:

- Samverkan med ideella organisationer ska initieras
- Trygghetsboendet bör kunna förmedla eller erbjuda annan service i samverkan med externa aktörer exempelvis fotvård, frisör, restaurang samt med leverantörer av hushållsnära tjänster

3. Fastighetens utemiljö

Kriterier som ska uppfyllas:

- Miljön runt fastigheten ska vara tillgänglig för personer med rörelsehinder och nedsatt orienteringsförmåga och utformad för säkerhet och trygghet.

Trappor utomhus ska ha räcke eller handledare samt i övrigt vara säkert utformade.

Övriga kriterier:

- Anpassade ytor bör finnas för olika aktiviteter
- Sitt- och uteplatser bör finnas i direkt anslutning till huset
- Belysning, träd och buskar bör vara placerade så att utemiljön upplevs trygg.

4. Entré

Kriterier som ska uppfyllas:

- Entré- och kommunikationsutrymmen ska placeras och utformas så att de är tillgängliga och användbara och ha tillräckligt med manöverutrymme för att förflytta sig med rullstol. Ytterdörrar och dörrar med dörrstängare ska förses med dörrautomatik. Utrymme för förvaring och laddning av elrullstol ska finnas i närheten av entrén i tillräcklig omfattning.

Övriga kriterier:

- Entrémattor och skrapgaller bör fällas in
- Låssystemet bör vara funktionellt också för rullstolsburna
- Vägghängd pall bör finnas i entrén
- Passersystem med porttelefon bör finnas
- Möjlighet ska ges att kunna köra bil ända fram till entrén

5. Inomhus

Krav som ska uppfyllas:

- Vid ansökan ska bygglagstiftningens minimikrav gällande tillgänglighet och användbarhet för personer nedsatt rörelse- och orienteringsförmåga gälla. När trygghetsboende inrättas i befintligt fastighetsbestånd, ska normal nivå för fysisk tillgänglighet enligt svensk standard nr SIS 914221 gälla med undantaget att samtliga dörrar i lägenheten ska ha fritt passagemått om minst 80 cm. Vid nybyggnation gäller förhöjd nivå för fysisk tillgänglighet enligt svensk standard nr SIS 914221. En eventuell gemensam tvättstuga och lägenhetsförråd ska uppfylla krav på tillgänglighet. Trygghetslarm ska fungera i fastigheten

Övriga kriterier:

- Våningsplanen bör vara tydligt markerade med skyltning och färgsättning
- Närvarostyrd belysning bör finnas i gemensamma utrymmen
- Anhöriga bör ha tillgång till gästlägenhet/gästrum

6. Hiss

Krav som ska uppfyllas:

Hissen ska rymma en person som använder rullstol och en medhjälpare. Hissen ska utformas så att personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga självständigt kan använda den och uppmärksamma när hisskorgen stannat för avstigning.

Övriga kriterier:

- Hissars mått bör vara 1,1 x 2,1 m
- Hissdörr ska ha fritt passagemått om minst 90 cm och bör ska vara försedd med automatisk dörröppnare
- Hiss bör vara utrustad med nödtelefon, sittmöjlighet och stödhandtag

7. Lägenheten

Krav som ska uppfyllas:

Utöver vad som beskrivs under kap. 6 ska brandvarnare, bredbandsanslutning finnas i varje lägenhet. Tittöga eller videotelefon ska finnas i ytterdörr. Allmänbelysningen ska dessutom vara förstärkt (högre luxtal och punktbelysning) i kök och badrum. Nivåskillnader ska vara utjämnade t.ex. till uteplats/altan och balkong.

Kök

- Användarvänlig spisvakt ska finnas

Badrum

- Nivåskillnader till badrum/WC ska vara utjämnade och anpassade
- Utrymme kring toalettstol ska medge förflyttning från rullstol samt att hjälp kan ges från en eller två personer
- Badrum som har badkar ska även uppfylla krav för duschutrymme och lätt kunna ändras till detsamma
- Duschutrymme ska medge plats för duschstol samt ha stödhandtag
- Eventuellt skåp under handfat ska vara lätt att demontera

Övriga kriterier:

- Hyllor och skåp i kök bör ha utdragsfunktion
- Plats för förvaring bör finnas i badrum
- Närvarobelysning bör finnas i badrum
- Ett trygghetsboende bör innehålla lägenheter av varierad storlek
- Till varje lägenhet bör förrådsutrymmen finnas
- Utrymme för parkeringar med motorvärmarruttag bör finnas i tillräcklig omfattning

8. Övriga allmänna kriterier

Närmiljö

Grönområden bör finnas i närområdet samt närhet till allmänna och tillgängliga kommunikationer. Tillhandahålla service för digitala beställningar från dagligvaruaffärer, apotek och transport om det utbudet inte finns inom 2 km från boendet.

Information

Information om trygghetsboendet bör publiceras på olika sätt t.ex. via hemsida, broschyrer och annat material. Information om företaget ska tillhandahållas och det ska finnas kontaktpersoner som de intresserade kan vända sig till för vidare upplysning. Hyresvärden/fastighetsägaren och kommunen bör framställa gemensamt informationsmaterial.

Krav på tillgänglighetsdokumentation och kvalitetssäkring

För etablerade trygghetsboenden ställs särskilt krav tillgänglighetsdokumentation samt redovisning hur kravnivåerna uppnås. Kommunen ansvarar för uppföljning och utvärdering av kravnivåerna.

Policy för kommunalt stöd till trygghetsboenden i Härnösands kommun

Dokumentnamn	Policy för kommunalt stöd till trygghetsboenden i Härnösands	Dokumenttyp	Policy	
Fastställd/upprättad av	Kommunfullmäktige	Datum	2013-05-27	Diarienummer 2024-00077
Dokumentansvarig	Kommunstyrelseförvaltningen	Version	Senast reviderad 2024	Giltig t o m 2028
Dokumentinformation	Anger kommunens förhållningssätt till årligt stöd av kommunala trygghetsboenden			
Dokumentet gäller för	Nämnder och förvaltningar i Härnösands kommun			
Annan information	Kommunstyrelseförvaltningen äger rätt att vid behov göra revideringar under löptid i bilaga			

1 Bakgrund

Härnösands kommuns befolkningsutveckling visar att andelen äldre är förhållandevis hög i relation till riksgenomsnittet. En fortsatt ökning är att vänta under de kommande decennierna. ~~2017 var ca 6 500 personer över 65 år. År 2035 kommer ålderspensionärerna att vara ca 6 900 personer. Den stora ökningen sker framför allt i åldersgruppen 80 år och äldre.~~ 2022 var ca 6 700 personer över 65 år. År 2035 kommer ålderspensionärerna att vara ca 6 900 personer. Den stora ökningen sker framför allt i åldersgruppen 80 år och äldre.

De flesta människor önskar bo kvar i sina ordinära bostäder så länge som möjligt och det är också vad samhället planerar för. Men nästan hälften av de bostäder där äldre människor bor idag har bristande tillgänglighet och trygghet och är därför mindre lämpliga för kvarboende på sikt.

Ett av de övergripande målen för Härnösands kommun är att skapa förutsättningar för attraktiva boendemiljöer och att göra miljöerna trygga. Nya krav ställs på boendeplaneringen och på samplanering mellan kommuner och fastighetsbranschen.

Med hänsyn till den åldrande befolkningen och dess behov samt kommunens övergripande mål om att vara en attraktiv boendekommun, har kommunen antagit en policy för en kommunal medfinansiering av trygghetsboende. Policyn bygger på de grundförutsättningar som finns angivna i dokumentet. Utöver dessa ska sökande uppfylla kriterier som presenteras i bilaga 1.

1 Policy för kommunalt stöd av trygghetsboende

Härnösands kommun vill erbjuda sina medborgare tillgängliga och trygga boendemiljöer av hög kvalitet, med möjlighet till utökad service, social gemenskap, deltagande i gemensamma måltider och övrig samhällsservice. Med hög kvalitet avses bland annat att boendemiljöerna ska vara flexibla, miljömässigt hållbara och estetiskt tilltalande enligt de grundförutsättningar som finns beskrivna i detta dokument.

2 Grundförutsättningar

Grundförutsättningen för kommunal medfinansiering av trygghetsboenden är följande:

- ✓ Att trygghetsboendet resulterar i ett ~~ny~~ tillskott av bostäder för äldre inom Härnösands kommun och att bostäderna upplåts att användas som trygghetsbostäder enligt villkoren för Boverkets stöd under åtta år framåt. **Omfattar även omvandling av befintliga fastigheter.**
- ✓ Trygghetsbostäder ska kunna upplåtas med hyresrätt, kooperativ hyresrätt eller bostadsrätt

- ✓ Bostäderna ska innehas av personer som fyllt 65 år. När det gäller makar, sambor eller syskon räcker det att en av personerna har fyllt 65 år
- ✓ Utrymmen för samvaro, måltider, hobbyverksamhet och rekreation ska finnas för att främja gemenskap och trygghet. Länsstyrelsen bedömer om de gemensamma utrymmen du planerar är tillräckliga för att bostäderna ska få stöd.
- ✓ Trygghetsboende ska bemannas med personal vissa tider varje dag i veckan inkl. helgerna för kontakt och för att ordna med gemensamma sociala och kulturella aktiviteter. Det finns inga särskilda krav på vilka tjänster det handlar om, utan länsstyrelsen bedömer om tjänsterna uppfyller kraven för att få stöd.
- ✓ Trygghetsbostäder ska uppfylla höjd nivå (utökad tillgänglighet) enligt Svensk Standard SS 91 42 21:2006.

Härutöver ska de kriterier som presenteras i bilaga 1 uppfyllas för trygghetsboendets fysiska utformning, sociala innehåll samt närmiljö, exempelvis i fråga om närhet till kommunikationer, samhällsservice och andra trygghets- och tillgänglighetsaspekter. Avsteg kan accepteras utifrån aktuell situation utifrån att det skapas trygghetsboende där behov av denna form av bostad bedöms vara särskilt angelägen.

3 Ansökan om kommunal medverkan

Ansökan/intresseanmälan lämnas av företag¹ till kommunstyrelseförvaltningens beredningsgrupp för trygghetsboenden. Kommunstyrelsen beslutar om kommunens medverkan för varje enskilt objekt. Vid bedömningen ska säkerställas att bostadsområden med störst behov enligt den av kommunfullmäktige antagna utredningsrapporten ~~“Behov av boende för äldre, dementa och för personer med psykisk funktionsnedsättning” (Henrik Petré, KS/2018-000413) i första hand får medverkan.~~ “Bo bra på äldre dar i Härnösands kommun ” i första hand får medverkan. Kommunal medfinansiering kan ges i fem år, till efter kommande mandatperiods utgång eller tills annat avtalats.

3.1 Kommunen medverkar med

1. Årlig kostnadsersättning² eller tillhandahållande av värd/värdinna enligt följande

- a) Boenden med fler än 60 lägenheter finansieras med 501 113 kr
- b) Boenden med 31–60 lägenheter finansieras med 393 288 kr
- c) Boenden med upp till 30 lägenheter finansieras med 284 429 kr

Ny uppräknning efter KPI

~~Samt finansiering av gemensamhetsutrymmen, detta uppgår till 2 kvadratmeter per lägenhet och år, där varje kvadratmeter motsvarar 1688 kr.~~

2. Finansiering av gemensamhetsutrymmen, detta uppgår till 2 kvadratmeter per lägenhet och år, där varje kvadratmeter motsvarar 1688 kr.

3.2 Den enskildes ansökan om trygghetsboende

För att få tillträde till ett trygghetsboende hos både kommunala och privata fastighetsägare ska en person i hushållet ha fyllt 65 år. Intresseanmälan lämnas direkt till berörd fastighetsägare. Trygghetsboendet är inte biståndsprövat.

¹ Med företag avses fastighetsägare (hyresrätt, bostadsrättsförening, kooperativ hyresrätt) eller företag som förvaltar en fastighet

² Årlig uppräknings med KPI gäller för samtliga subventioner

Härnösands
kommun

Kommunstyrelseförvaltningen
Henrik Petre
henrik.petre@harnosand.se

Kriterier för fysisk och socialtillgänglighet och trygghet

1. Kriterier för fysisk och social tillgänglighet och trygghet

Trygghetsboendet ska vara tryggt och tillgängligt såväl inomhus som i närliggande utemiljö. Följande kriterier gäller vid bedömning om medfinansiering av varje enskilt objekt. Kriterierna återspeglar den kvalitet Härnösands kommun strävar efter att uppnå med trygghetsboenden och ska användas som checklista och underlag för uppföljning och utvärdering av och för kvalitetshöjande åtgärder. Avsteg kan accepteras utifrån aktuell situation. Avstegen ska dokumenteras och motiveras.

2. Socialt innehåll

Kriterier som ska uppfyllas:

Daglig tillgång till vård/vårdinna ska finnas, med uppgift att bryta isolering och ensamhet och skapa förutsättningar för värdefulla sociala kontakter, möten och gemenskap. Utförare ska ha för arbetet adekvat kompetens och vara personligt lämpad. Det ska finnas gemensamhetslokal i anslutning till bostäder för gemensamma måltider och aktiviteter. Hälsa och fysiska aktiviteter ska främjas

Övriga kriterier:

Samverkan med ideella organisationer ska initieras

Trygghetsboendet bör kunna förmedla eller erbjuda annan service i samverkan med externa aktörer exempelvis fotvård, frisör, restaurang samt med leverantörer av hushållsnära tjänster

3. Fastighetens utemiljö

Kriterier som ska uppfyllas:

Miljön runt fastigheten ska vara tillgänglig för personer med rörelsehinder och nedsatt orienteringsförmåga och utformad för säkerhet och trygghet.

Trappor utomhus ska ha räcke eller handledare samt i övrigt vara säkert utformade.

Övriga kriterier:

- Anpassade ytor bör finnas för olika aktiviteter
- Sitt- och uteplatser bör finnas i direkt anslutning till huset
- Belysning, träd och buskar bör vara placerade så att utemiljön upplevs trygg.

4. Entré

Kriterier som ska uppfyllas:

- Entré- och kommunikationsutrymmen ska placeras och utformas så att de är tillgängliga och användbara och ha tillräckligt med manöverutrymme för att förflytta sig med rullstol. Ytterdörrar och dörrar med dörrstängare ska förses med dörrautomatik. Utrymme för förvaring och laddning av elrullstol ska finnas i närheten av entrén i tillräcklig omfattning.

Övriga kriterier:

- Entrémattor och skrapgaller bör fällas in
- Låssystemet bör vara funktionellt också för rullstolsburna
- Vägghängd pall bör finnas i entrén
- Passersystem med porttelefon bör finnas
- Möjlighet ska ges att kunna köra bil ända fram till entrén

5. Inomhus

Krav som ska uppfyllas:

- Vid ansökan ska bygglagstiftningens minimikrav gällande tillgänglighet och användbarhet för personer nedsatt rörelse- och orienteringsförmåga gälla. När trygghetsboende inrättas i befintligt fastighetsbestånd, ska normal nivå för fysisk tillgänglighet enligt svensk standard nr SIS 914221 gälla med undantaget att samtliga dörrar i lägenheten ska ha fritt passagemått om minst 80 cm. Vid nybyggnation gäller förhöjd nivå för fysisk tillgänglighet enligt svensk standard nr SIS 914221. En eventuell gemensam tvättstuga och lägenhetsförråd ska uppfylla krav på tillgänglighet. Trygghetslarm ska fungera i fastigheten

Övriga kriterier:

- Våningsplanen bör vara tydligt markerade med skyltning och färgsättning
- Närvarostyrd belysning bör finnas i gemensamma utrymmen
- Anhöriga bör ha tillgång till gästlägenhet/gästrum

6. Hiss

Krav som ska uppfyllas:

Hissen ska rymma en person som använder rullstol och en medhjälpare. Hissen ska utformas så att personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga självständigt kan använda den och uppmärksamma när hisskorgen stannat för avstigning.

Övriga kriterier:

- Hissars mått bör vara 1,1 x 2,1 m
- Hissdörr ska ha fritt passagemått om minst 90 cm och bör ska vara försedd med automatisk dörröppnare
- Hiss bör vara utrustad med nödtelefon, sittmöjlighet och stödhandtag

7. Lägenheten

Krav som ska uppfyllas:

Utöver vad som beskrivs under kap. 6 ska brandvarnare, bredbandsanslutning finnas i varje lägenhet. Tittöga eller videotelefon ska finnas i ytterdörr. Allmänbelysningen ska dessutom vara förstärkt (högre luxtal och punktbelysning) i kök och badrum. Nivåskillnader ska vara utjämnade t.ex. till uteplats/altan och balkong.

Kök

- Användarvänlig spisvakt ska finnas

Badrum

- Nivåskillnader till badrum/WC ska vara utjämnade och anpassade
- Utrymme kring toalettstol ska medge förflyttning från rullstol samt att hjälp kan ges från en eller två personer
- Badrum som har badkar ska även uppfylla krav för duschutrymme och lätt kunna ändras till detsamma
- Duschutrymme ska medge plats för duschstol samt ha stödhandtag
- Eventuellt skåp under handfat ska vara lätt att demontera

Övriga kriterier:

- Hyllor och skåp i kök bör ha utdragsfunktion
- Plats för förvaring bör finnas i badrum
- Närvarobelysning bör finnas i badrum
- Ett trygghetsboende bör innehålla lägenheter av varierad storlek
- Till varje lägenhet bör förrådsutrymmen finnas
- Utrymme för parkeringar med motorvärmarruttag bör finnas i tillräcklig omfattning

8. Övriga allmänna kriterier

Närmiljö

~~Närhet till allmänna och tillgängliga kommunikationer samt närhet till dagligvaruaffär bör finnas, liksom tillgänglighet till service som apotek och vårdecentral. Grönområden bör finnas i närområdet~~

Grönområden bör finnas i närområdet samt närhet till allmänna och tillgängliga kommunikationer. Tillhandahålla service för digitala beställningar från dagligvaruaffärer, apotek och transport om det utbudet inte finns inom 2 km från boendet.

Information

Information om trygghetsboendet bör publiceras på olika sätt t.ex. via hemsida, broschyrer och annat material. Information om företaget ska tillhandahållas och det ska finnas kontaktpersoner som de intresserade kan vända sig till för vidare upplysning. Hyresvärden/fastighetsägaren och kommunen bör framställa gemensamt informationsmaterial.

Krav på tillgänglighetsdokumentation och kvalitetssäkring

För etablerade trygghetsboenden ställs särskilt krav tillgänglighetsdokumentation samt redovisning hur kravnivåerna uppnås. Kommunen ansvarar för uppföljning och utvärdering av kravnivåerna.

Kommunstyrelsen

§ 26

Dnr 2024-000068 2.4.2.4

Borgenstak 2024

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta

att för 2024 ska borgensavgift tas ut på den faktiska låneskulden för AB Härnösandhus, AB Härnösands kommunfastigheter, Härnösands Energi & Miljö AB, Härnösands Elnät, Invest i Härnösand AB och Restore i Höga Kusten AB,

att från och med 2024, att såsom för egen skuld ingå borgen för AB Härnösandhus låneförpliktelser upp till ett totalt högsta belopp om 687 mnkr, jämte därpå löpande ränta och kostnader,

att från och med 2024, att såsom för egen skuld ingå borgen för AB Härnösands kommunfastigheters låneförpliktelser upp till ett totalt högsta belopp om 313 mnkr, jämte därpå löpande ränta och kostnader,

att från och med 2024, att såsom för egen skuld ingå borgen för Härnösands Energi & Miljö AB:s låneförpliktelser upp till ett totalt högsta belopp om 860 mnkr, jämte därpå löpande ränta och kostnader,

att från och med 2024, att såsom för egen skuld ingå borgen för Härnösands Energi & Miljö AB:s fullgörande av de skyldigheter som åvilar bolaget enligt gällande tillstånd med ärendebeteckning (dnr 551-14192-06), samt det avhjälpande av en miljöskada och de andra återställningsåtgärder som verksamheten kan föranleda, intill ett belopp om 45 mnkr,

att från och med 2024, att såsom för egen skuld ingå borgen för Härnösands Elnät AB:s låneförpliktelser upp till ett totalt högsta belopp om 125 mnkr, jämte därpå löpande ränta och kostnader,

att från och med 2024, att såsom för egen skuld ingå borgen för Invest i Härnösands AB:s låneförpliktelser upp till ett totalt högsta belopp om 30 mnkr, jämte därpå löpande ränta och kostnader,

att från och med 2024, att såsom för egen skuld ingå borgen för Restore i Höga Kusten AB:s låneförpliktelser upp till ett totalt högsta belopp om 1 mnkr, jämte därpå löpande ränta och kostnader,

Kommunstyrelsen

att från och med 2024, att såsom för egen skuld ingå borgen för Härnösands Folkhögskolas låneförpliktelser upp till ett totalt högsta belopp om 15,5 mnkr, jämte därpå löpande ränta och kostnader,

att från och med 2024, att såsom för egen skuld ingå borgen för Byggn.föreningen Folketshus Viksjö låneförpliktelser upp till ett totalt högsta belopp om 0,5 mnkr, jämte därpå löpande ränta och kostnader,

att från och med 2024, att såsom för egen skuld ingå borgen för Regnbågens Förskola i Härnösand Ekonomiska Förening (tidigare Stormhattens kooperativa förening) låneförpliktelser upp till ett totalt högsta belopp om 0,1 mnkr, jämte därpå löpande ränta och kostnader,

att från och med 2024, att såsom för egen skuld ingå borgen för Föräldra kooperativ Tuvan låneförpliktelser upp till ett totalt högsta belopp om 0,1 mnkr, jämte därpå löpande ränta och kostnader,

att från och med 2024, att såsom för egen skuld ingå borgen för Älandsbro Folketshus förening låneförpliktelser upp till ett totalt högsta belopp om 2,2 mnkr, jämte därpå löpande ränta och kostnader,

att från och med 2024, att såsom för egen skuld ingå borgen för Öbacka Sportcenter låneförpliktelser upp till ett totalt högsta belopp om 3,5 mnkr, jämte därpå löpande ränta och kostnader, samt

att från och med 2024, att såsom för egen skuld ingå borgen för Härnösands Orienteringsklubb låneförpliktelser upp till ett totalt högsta belopp om 0,5 mnkr, jämte därpå löpande ränta och kostnader.

Yttranden

I ärendet yttrar sig Ingemar Ljunggren (M), Eva-Clara Viklund (M), Christina Lindberg (C), Olle Löfgren (L), Glenn Sehlin (SD) och Andreas Sjölander (S).

Yrkanden

Eva-Clara Viklund (M) yrkar på ajournering. Mötet ajourneras enligt tidsangivelsen på första sidan.

Eva-Clara Viklund (M) yrkar på avslag på attsats nr 8 gällande Restore i Höga Kusten AB.

Propositionsordning

Ordföranden finner att det föreligger två förslag till beslut avseende attsats nr 8, liggande förslag och Eva-Clara Viklunds (M) förslag.

Ordföranden frågar om kommunstyrelsen avser besluta enligt liggande förslag.

Ordföranden frågar om kommunstyrelsen avser besluta enligt Eva-Clara Viklunds (M) förslag.

Kommunstyrelsen

Ordföranden finner att kommunstyrelsen beslutat enligt liggande förslag.

Votering

Votering begärs och genomförs.

Ordföranden ställer följande propositionsordning: ja för liggande förslag och nej för Eva-Clara Viklunds (M) förslag.

Med 12 ja-röster mot 3 nej-röster finner ordföranden att kommunstyrelsen beslutat enligt liggande förslag.

Hur de enskilda ledamöterna röstat framgår av tabellen nedan.

Ledamot	Ersättare	Parti	§ 26	
			Ja	Nej
Andreas Sjölander		S	X	
Knapp Britta Thyr		MP	X	
Eva-Clara Viklund		M		X
Magnus Oskarsson	Lars Halén	S	X	
Anne-Cathrine Genberg		S	X	
Johan Nilsson		S	X	
Ann Kristine Elfvendal		S	X	
Ann-Charlotte Visén		S	X	
Åke Hamrin		V	X	
Ingemar Wiklander		KD	X	
Ester Sundin Hemström		M		X
Ingemar Ljunggren		M		X
Glenn Sehlin		SD	X	
Charlotte Höglund Bystedt	Ulrika Jonsson	SD	X	
Christina Lindberg		C	X	

Reservation

Moderaterna reserverar sig mot beslutet.

Bakgrund

För de kommunala bolagens och Härnösands Folkhögskolas lån borgar kommunen genom att sätta borgenstak för varje enskilt bolag. Borgenstaket anger hur mycket kommunen maximalt borgar för när dessa bolag tecknar lån hos kreditgivare, samt för övriga garantier. För Invest i Härnösand AB så föreslås ett borgenstak för att ge bolaget möjlighet att arbeta i utvecklingsprojekt samt äga, förvalta och utveckla fastigheter. Restore i Höga Kusten AB behöver ett lån för att kunna hantera likviditeten i den dagliga verksamheten.

Samråd med kommunens och koncernbolagens långivare Kommuninvest i Sverige AB har skett i beredningen av ärendet.

Härnösandshus-koncernen

För Härnösandshus AB föreslås borgenstaket förbli oförändrat 687 mkr. Aktuell låneskuld vid årets slut (2023-12-31) är 472,2 mkr.

Kommunstyrelsen

För Härnösands kommunfastigheter AB föreslås förbli oförändrat 313 mnkr. Aktuell låneskuld vid årets slut (2023-12-31) är 197,4 mnkr. Kvarvarande utrymme planeras användas för investeringar i nya idrottsanläggningar.

HEMAB-koncernen

För Härnösands Energi & Miljö AB föreslås att borgenstaket förbli oförändrat (860 mnkr). Aktuell låneskuld vid årets slut (2023-12-31) är 702,3 mnkr. Kvarvarande låneutrymme räknas behövas till tidigare beslutade och planerade nya investeringar.

Tidigare har krav om 45 mnkr i ekonomisk säkerhet ställts av Länsstyrelsen vid tillståndsgivning enligt miljöbalken att få bedriva deponiverksamhet vid Älands avfallsanläggning ingått i borgenstaket. Kravet på den ekonomiska säkerheten har avsett avhjälpande av eventuell miljöskada och återställningsåtgärder som verksamheten kan föranleda. I samråd med kommunkoncernens långivare Kommuninvest och med anledning av att den ekonomiska säkerheten i dagsläget inte innebär några låneskulder för HEMAB föreslås att den ekonomiska säkerheten om 45 mnkr lyfts ur borgenstaket avseende låneskulder och behandlas istället i en separat beslutsmening formulerad utifrån särskilda anvisningar från Länsstyrelsen.

För Härnösands Elnät AB föreslås borgenstaket förbli oförändrat (125 mnkr). Aktuell låneskuld vid årets slut (2023-12-31) är 122,4 mnkr.

Invest i Härnösand AB-koncernen

För Invest i Härnösand AB föreslås ett borgenstak till 30 mnkr. Aktuell låneskuld vid årets slut (2023-12-31) är 0 mnkr.

För Restore i Höga kusten AB föreslås ett borgenstak till 1 mnkr. Aktuell låneskuld vid årets slut (2023-12-31) är 0 mnkr.

Bolag (mnkr)	Aktuell låneskuld*		Borgenstak		
	2023-12-31	2024	2023	2022	Differens
AB Härnösandshus	472,2	687,0	687,0	687,0	0,0
AB Härnösands kommunfastigheter	197,4	313,0	313,0	177,0	0,0
Härnösands Energi & Miljö AB	702,3	860,0	860,0	740,0	0,0
Härnösands Energi & Miljö AB	0,0	45,0	45,0	45,0	0,0
Härnösand Elnät AB	122,4	125,0	125,0	125,0	0,0
Invest i Härnösand AB	0,0	30,0	10,0	0,0	20,0
Restore i Högakusten AB	0,0	1,0	0,0	0,0	1,0
Totalt	1 494,2	2 061,0	2 040,0	1 774,0	21,0

Kommunstyrelsen

Övriga föreningar/bolag som kommunen borgar för

Övriga bolag och föreningar som kommunen går i borgen för redovisas i nedanstående tabell och förslaget till samlat borgensåtagande för dem uppgår totalt till 22,4 mnkr vilket är i stort sett detsamma som ifjol.

Förening/bolag (mnkr)	Aktuell låneskuld 2023-12-31	Borgen 2024	Borgen 2023	Borgen 2022	Differens	Ursprungligt borgensbelopp
Härnösands Folkhögskola	15,1	15,5	15,5	28,0	0,0	28,0
Byggnadsföreningen Folkets Hus Viksjö	0,5	0,5	0,5	0,9	0,0	0,9
Daghemmet Eko-Fröet ek. förening	-	-	0,1	0,1	-0,1	0,1
Regnbågens Förskola i Härnösand						
Ekonomisk Förening (tidigare Fören. Stormhatten kooperativ förskola)	0,1	0,1	0,1	0,2	0,0	0,2
Föräldrakooperativ Tuvan	0,1	0,1	0,1	0,3	0,0	0,3
Ålandsbro Folkets Husförening	2,2	2,2	2,2	2,9	0,0	2,9
Egna hem (100 avtal 40%)	-	-	-	-	-	-
Öbacka sportcenter	2,5	3,5	3,5	2,6	0,0	2,6
Härnösands orienteringsklubb	0,4	0,5	0,5	1,2	0,0	1,2
Totalt	20,8	22,4	22,5	36,3	-0,1	36,3

Beslutsunderlag

Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-02-16

Datum
2024-02-16

Dnr

Kommunstyrelseförvaltningen
Anna-Karin Amérus
anna-karin.amerus@harnosand.se

Kommunfullmäktige

Borgenstak från 2024

Förslag till beslut

Kommunstyrelseförvaltningen föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta

att för 2024 ska borgensavgift tas ut på den faktiska låneskulden för AB Härnösandshus, AB Härnösands kommunfastigheter, Härnösands Energi & Miljö AB, Härnösands Elnät, Invest i Härnösand AB och Restore i Höga Kusten AB,

att från och med 2024, att såsom för egen skuld ingå borgen för AB Härnösandshus låneförpliktelser upp till ett totalt högsta belopp om 687 mnkr, jämte därpå löpande ränta och kostnader,

att från och med 2024, att såsom för egen skuld ingå borgen för AB Härnösands kommunfastigheters låneförpliktelser upp till ett totalt högsta belopp om 313 mnkr, jämte därpå löpande ränta och kostnader,

att från och med 2024, att såsom för egen skuld ingå borgen för Härnösands Energi & Miljö AB:s låneförpliktelser upp till ett totalt högsta belopp om 860 mnkr, jämte därpå löpande ränta och kostnader,

att från och med 2024, att såsom för egen skuld ingå borgen för Härnösands Energi & Miljö AB:s fullgörande av de skyldigheter som åvilar bolaget enligt gällande tillstånd med ärendebeteckning (dnr 551-14192-06), samt det avhjälpande av en miljöskada och de andra återställningsåtgärder som verksamheten kan föranleda, intill ett belopp om 45 mnkr,

att från och med 2024, att såsom för egen skuld ingå borgen för Härnösands Elnät AB:s låneförpliktelser upp till ett totalt högsta belopp om 125 mnkr, jämte därpå löpande ränta och kostnader,

att från och med 2024, att såsom för egen skuld ingå borgen för Invest i Härnösands AB:s låneförpliktelser upp till ett totalt högsta belopp om 30 mnkr, jämte därpå löpande ränta och kostnader,

att från och med 2024, att såsom för egen skuld ingå borgen för Restore i Höga Kusten AB:s låneförpliktelser upp till ett totalt högsta belopp om 1 mnkr, jämte därpå löpande ränta och kostnader,

«Enhet»

Datum
2024-02-16

Dnr

att från och med 2024, att såsom för egen skuld ingå borgen för Härnösands Folkhögskolas låneförpliktelser upp till ett totalt högsta belopp om 15,5 mnkr, jämte därpå löpande ränta och kostnader,

att från och med 2024, att såsom för egen skuld ingå borgen för Byggn.föreningen Folketshus Viksjö låneförpliktelser upp till ett totalt högsta belopp om 0,5 mnkr, jämte därpå löpande ränta och kostnader,

att från och med 2024, att såsom för egen skuld ingå borgen för Regnbågens Förskola i Härnösand Ekonomiska Förening (tidigare Stormhattens kooperativa förening) låneförpliktelser upp till ett totalt högsta belopp om 0,1 mnkr, jämte därpå löpande ränta och kostnader,

att från och med 2024, att såsom för egen skuld ingå borgen för Föräldra kooperativ Tuvan låneförpliktelser upp till ett totalt högsta belopp om 0,1 mnkr, jämte därpå löpande ränta och kostnader,

att från och med 2024, att såsom för egen skuld ingå borgen för Älandsbro Folketshus förening låneförpliktelser upp till ett totalt högsta belopp om 2,2 mnkr, jämte därpå löpande ränta och kostnader,

att från och med 2024, att såsom för egen skuld ingå borgen för Öbacka Sportcenter låneförpliktelser upp till ett totalt högsta belopp om 3,5 mnkr, jämte därpå löpande ränta och kostnader, samt

att från och med 2024, att såsom för egen skuld ingå borgen för Härnösands Orienteringsklubb låneförpliktelser upp till ett totalt högsta belopp om 0,5 mnkr, jämte därpå löpande ränta och kostnader.

Beskrivning av ärendet

För de kommunala bolagens och Härnösands Folkhögskolas lån borgar kommunen genom att sätta borgenstak för varje enskilt bolag. Borgenstaket anger hur mycket kommunen maximalt borgar för när dessa bolag tecknar lån hos kreditgivare, samt för övriga garantier. För Invest i Härnösand AB så föreslås ett borgenstak för att ge bolaget möjlighet att arbeta i utvecklingsprojekt samt äga, förvalta och utveckla fastigheter. Restore i Höga Kusten AB behöver ett lån för att kunna hantera likviditeten i den dagliga verksamheten.

Samråd med kommunens och koncernbolagens långivare Kommuninvest i Sverige AB har skett i beredningen av ärendet.

Härnösandshus-koncernen

För Härnösandshus AB föreslås borgenstaket förbli oförändrat 687 mnkr. Aktuell låneskuld vid årets slut (2023-12-31) är 472,2 mnkr.

För Härnösands kommunfastigheter AB föreslås förbli oförändrat 313 mnkr. Aktuell låneskuld vid årets slut (2023-12-31) är 197,4 mnkr. Kvarvarande utrymme planeras användas för investeringar i nya idrottsanläggningar.

HEMAB-koncernen

För Härnösands Energi & Miljö AB föreslås att borgenstaket förbli oförändrat (860 mnkr). Aktuell låneskuld vid årets slut (2023-12-31) är 702,3 mnkr. Kvarvarande låneutrymme räknas behövas till tidigare beslutade och planerade nya investeringar.

Tidigare har krav om 45 mnkr i ekonomisk säkerhet ställda av Länsstyrelsen vid tillståndsgivning enligt miljöbalken att få bedriva deponiverksamhet vid Ålands avfallsanläggning ingått i borgenstaket. Kravet på den ekonomiska säkerheten har avsett avhjälpande av eventuell miljöskada och återställningsåtgärder som verksamheten kan föranleda. I samråd med kommunkoncernens långivare Kommuninvest och med anledning av att den ekonomiska säkerheten i dagsläget inte innebär några låneskulder för HEMAB föreslås att den ekonomiska säkerheten om 45 mnkr lyfts ur borgenstaket avseende låneskulder och behandlas istället i en separat beslutsmening formulerad utifrån särskilda anvisningar från Länsstyrelsen.

För Härnösands Elnät AB föreslås borgenstaket förbli oförändrat (125 mkr). Aktuell låneskuld vid årets slut (2023-12-31) är 122,4 mnkr.

Invest i Härnösand AB-koncernen

För Invest i Härnösand AB föreslås ett borgenstak till 30 mnkr. Aktuell låneskuld vid årets slut (2023-12-31) är 0 mnkr.

För Restore i Höga kusten AB föreslås ett borgenstag till 1 mnkr. Aktuell låneskuld vid årets slut (2023-12-31) är 0 mnkr.

Bolag (mnkr)	Aktuell låneskuld*		Borgenstak		
	2023-12-31	2024	2023	2022	Differens
AB Härnösandshus	472,2	687,0	687,0	687,0	0,0
AB Härnösands kommunfastigheter	197,4	313,0	313,0	177,0	0,0
Härnösands Energi & Miljö AB	702,3	860,0	860,0	740,0	0,0
Härnösands Energi & Miljö AB	0,0	45,0	45,0	45,0	0,0
Härnösand Elnät AB	122,4	125,0	125,0	125,0	0,0
Invest i Härnösand AB	0,0	30,0	10,0	0,0	20,0
Restore i Högakusten AB	0,0	1,0	0,0	0,0	1,0
Totalt	1 494,2	2 061,0	2 040,0	1 774,0	21,0

Övriga föreningar/bolag som kommunen borgar för

Övriga bolag och föreningar som kommunen går i borgen för redovisas i nedanstående tabell och förslaget till samlat borgensåtagande för dem uppgår totalt till 22,4 mnkr vilket är i stort sett detsamma som ifjol.

Förening/bolag (mnkr)	Aktuell låneskuld 2023-12-31	Borgen 2024	Borgen 2023	Borgen 2022	Differens	Ursprungligt borgensbelopp
Härnösands Folkhögskola	15,1	15,5	15,5	28,0	0,0	28,0
Byggnadsföreningen Folkets Hus Viksjö	0,5	0,5	0,5	0,9	0,0	0,9
Daghemmet Eko-Fröet ek. förening	-	-	0,1	0,1	-0,1	0,1
Regnbågens Förskola i Härnösand						
Ekonomisk Förening (tidigare Fören. Stormhatten kooperativ förskola)	0,1	0,1	0,1	0,2	0,0	0,2
Föräldrakooperativ Tuvan	0,1	0,1	0,1	0,3	0,0	0,3
Ålandsbro Folkets Husförening	2,2	2,2	2,2	2,9	0,0	2,9
Egna hem (100 avtal 40%)	-	-	-	-	-	-
Öbacka sportcenter	2,5	3,5	3,5	2,6	0,0	2,6
Härnösands orienteringsklubb	0,4	0,5	0,5	1,2	0,0	1,2
Totalt	20,8	22,4	22,5	36,3	-0,1	36,3

Anna Bostedt
 Chef ekonomi- och
 kommunledningsavdelningen

Anna-Karin Améus
 Chef ekonomienheten

Kommunstyrelsen

§ 28

Dnr 2022-000356 1.1.2.0

Jämställdhet mellan kvinnor och män på lokal och regional nivå

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta

att ansluta sig till och ratificera de nio nya artiklarna som tillkommit i CEMR-deklarationen (Council of European Municipalities and Regions) sedan Härnösands kommun undertecknade densamma.

Bakgrund

Kommunstyrelsen fattade beslut om att ingå i SKR:s (Sveriges kommuner och regioner) Modellkoncept för jämställd styrning och ledning – jämställdhetsintegrering 2023-2025. Grundförutsättningen var och är att kommunen har undertecknat och åtagit sig att uppfylla CEMR-deklarationen. CEMR beslutade den 6 december 2022 att uppdatera den europeiska deklarationen för jämställdhet mellan kvinnor och män på lokal och regional nivå från 2006. SKR rekommenderar kommuner och regioner att de kommuner och regioner som tidigare undertecknat CEMR-deklarationen även ansluter sig till de nya artiklarna.

De nio nya artiklarna handlar om:

- * Jämställdhet är en drivkraft för hållbar utveckling och en förutsättning för att genomföra hållbarhetsmålen i Agenda 2030 (artikel 31)
- * Könsbaserat våld omfattar cybervåld i alla dess former och att trakasserier, hot och våld i online-världen särskilt drabbar kvinnor och flickor (artikel 32)
- * Hot och våld mot förtroendevalda och anställd personal ofta är könsrelaterat och i synnerhet riktas mot kvinnor (artikel 33)
- * Uppmärksamma särskilda behov på grund av multipel och intersektionell diskriminering och uppmuntra att stereotipa könsroller utmanas (artikel 34)
- * Modern teknologi möjliggör nya typer av flexibla arbetsplatser och distansarbete som kan underlätta för både kvinnor och män att förena yrkesliv, samhällsliv och privatliv – men också riskerar att öka omsorgsbyrden och mängden obetalt hushållsarbete för kvinnor (artikel 35)

Kommunstyrelsen

* Använda digital teknik så att den ökar och inte minskar jämställdheten, det vill säga att kvinnor och flickor måste ha tillgång till digital teknik men också vara med i teknisk utveckling och styrning (artikel 36)

* Kommunerna och regionerna har en viktig roll att spela i arbetet med att främja och trygga sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (artikel 37)

* Integrera åtgärder mot klimatförändringar som beaktar jämställdhet i det lokala beslutsfattandet och inkludera kvinnors perspektiv och erfarenheter vid utformningen och genomförandet av miljöpolitik och miljöplaner (artikel 38)

* Beakta jämställdhetsaspekter i hanteringen av kriser och uppbyggnaden av civil beredskap (artikel 39)

Socialt perspektiv

Jämställdhet är viktigt ur ett socialt perspektiv av flera skäl. Ett beslut om att ansluta sig till och ratificera de nya nio artiklarna tar hänsyn till nya och moderna aspekter av livsvillkor och samhällsförändringar och främjar på så vis ökad jämställdhet. Att inte besluta om att ratificera de nya artiklarna skulle medföra minskad hänsyn i arbetet mot ökad jämställdhet, och därmed jämlikhet i den tid vi befinner oss i nu, med ökad beredskap, klimatförändringar och den omställning som sker på arbetsmarknaden i form av tid och plats. De nio tillagda artiklarna svarar mot de förändrade arbetsvillkoren och samhällsförändringar som sker här och nu.

Ekologiskt perspektiv

Det ekologiska perspektivet har berörts i det sociala perspektivet.

Ekonomiskt och juridiskt perspektiv

Beslutet bedöms inte påverka perspektivet.

Beslutsunderlag

Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2+24-02-13

Protokollsutdrag KF 2022-10-24 § 100

Protokollsutdrag KS 2022-10-04 § 156

Den europeiska deklARATIONEN om jämställdhet mellan kvinnor och män på lokal och regional nivå.

Kommunstyrelseförvaltningen

Petra Werner, +46-611-348530

petra.werner@harnosand.se

Kommunfullmäktige

Jämställdhet mellan kvinnor och män på lokal och regional nivå

Förslag till beslut

Kommunstyrelseförvaltningen föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta

att ansluta sig till och ratificera de nio nya artiklarna som tillkommit i CEMR-deklarationen (Council of European Municipalities and Regions) sedan Härnösands kommun undertecknade densamma.

Beskrivning av ärendet

Kommunstyrelsen fattade beslut om att ingå i SKR:s (Sveriges kommuner och regioner) Modellkoncept för jämställd styrning och ledning – jämställdhetsintegrering 2023-2025. Grundförutsättningen var och är att kommunen har undertecknat och åtagit sig att uppfylla CEMR-deklarationen. CEMR beslutade den 6 december 2022 att uppdatera den europeiska deklarationen för jämställdhet mellan kvinnor och män på lokal och regional nivå från 2006. SKR rekommenderar kommuner och regioner att de kommuner och regioner som tidigare undertecknat CEMR-deklarationen även ansluter sig till de nya artiklarna.

De nio nya artiklarna handlar om:

- Jämställdhet är en drivkraft för hållbar utveckling och en förutsättning för att genomföra hållbarhetsmålen i Agenda 2030 (artikel 31)
- Könsbaserat våld omfattar cybervåld i alla dess former och att trakasserier, hot och våld i online-världen särskilt drabbar kvinnor och flickor (artikel 32)
- Hot och våld mot förtroendevalda och anställd personal ofta är könsrelaterat och i synnerhet riktas mot kvinnor (artikel 33)
- Uppmärksamma särskilda behov på grund av multipel och intersektionell diskriminering och uppmuntra att stereotypa könsroller utmanas (artikel 34)

- Modern teknologi möjliggör nya typer av flexibla arbetsplatser och distansarbete som kan underlätta för både kvinnor och män att förena yrkesliv, samhällsliv och privatliv – men också riskerar att öka omsorgsburden och mängden obetalt hushållsarbete för kvinnor (artikel 35)
- Använda digital teknik så att den ökar och inte minskar jämställdheten, det vill säga att kvinnor och flickor måste ha tillgång till digital teknik men också vara med i teknisk utveckling och styrning (artikel 36)
- Kommunerna och regionerna har en viktig roll att spela i arbetet med att främja och trygga sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (artikel 37)
- Integrera åtgärder mot klimatförändringar som beaktar jämställdhet i det lokala beslutsfattandet och inkludera kvinnors perspektiv och erfarenheter vid utformningen och genomförandet av miljöpolitik och miljöplaner (artikel 38)
- Beakta jämställdhetsaspekter i hanteringen av kriser och uppbyggnaden av civil beredskap (artikel 39)

Socialt perspektiv

Jämställdhet är viktigt ur ett socialt perspektiv av flera skäl. Ett beslut om att ansluta sig till och ratificera de nya nio artiklarna tar hänsyn till nya och moderna aspekter av livsvillkor och samhällsförändringar och främjar på så vis ökad jämställdhet. Att inte besluta om att ratificera de nya artiklarna skulle medföra minskad hänsyn i arbetet mot ökad jämställdhet, och därmed jämlikhet i den tid vi befinner oss i nu, med ökad beredskap, klimatförändringar och den omställning som sker på arbetsmarknaden i form av tid och plats. De nio tillagda artiklarna svarar mot de förändrade arbetsvillkoren och samhällsförändringar som sker här och nu.

Ekologiskt perspektiv

Det ekologiska perspektivet har berörts i det sociala perspektivet.

Ekonomiskt och juridiskt perspektiv

Beslutet bedöms inte påverka perspektivet.

Beslutsunderlag

Protokollsutdrag KF 2022-10-24 § 100

Protokollsutdrag KS 2022-10-04 § 156

Den europeiska deklARATIONEN om jämställdhet mellan kvinnor och män på lokal och regional nivå.

Bilaga: Uppdaterad CEMR-deklARATION 2022

Petra Werner
Chef kanslienheten

European Charter for Equality

DEN EUROPEISKA DEKLARATIONEN FÖR JÄMSTÄLLDHET MELLAN KVINNOR OCH MÄN PÅ LOKAL OCH REGIONAL NIVÅ

Council of European Municipalities and Regions (CEMR)

Antagen av CEMR:s Policy Committee 2006
Uppdaterad av CEMR:s Policy Committee 2022

© 2022 - CCRE CEMR

Kontakt: charter@ccre-cemr.org

DEN EUROPEISKA DEKLARATIONEN FÖR JÄMSTÄLLDHET MELLAN KVINNOR OCH MÄN PÅ LOKAL OCH REGIONAL NIVÅ

En deklARATION som uttrycker europeiska kommuners och regioners åtagande att använda sina befogenheter och partnerskap för att uppnå jämställdhet för sina invånare

INLEDNING

Den europeiska deklARATIONEN för jämställdhet mellan kvinnor och män på lokal och regional nivå riktar sig till Europas kommuner och regioner som bjuds in att underteckna deklARATIONEN och därigenom offentligt ta ställning för principen om jämställdhet¹ och inom sina verksamhetsområden genomföra de åtaganden som anges i deklARATIONEN.

För att inleda arbetet med att genomföra dessa åtaganden, förbinder sig varje undertecknare att upprätta en handlingsplan för jämställdhet som anger vilka prioriteringar, åtgärder och resurser som avsätts för genomförandet.

Vidare förbinder sig varje undertecknare att samarbeta med alla institutioner och organisationer inom sin kommun eller region i syfte att främja att verklig jämställdhet uppnås i praktiken.

DeklARATIONEN har utarbetats som en del i ett projekt som genomfördes av de europeiska kommun- och regionförbundens samarbetsorganisation *Council of European Municipalities and Regions (CEMR)* 2005–2006, tillsammans med dess medlemmar och samarbetsparter (se Medverkande). Projektet fick stöd av Europeiska kommissionen genom dess femte handlingsprogram för jämställdhet.

År 2011–2012 skapades, tack vare ett generöst stöd från Sveriges regering via Sveriges Kommuner och Regioner (SKR), ett onlineobservatorium² som syftar till att hjälpa undertecknare att fullgöra sina åtaganden genom att tillhandahålla information, vägledning och goda exempel inom de sakområden som deklARATIONEN omfattar.

År 2014–2015 utvecklades och testades en uppsättning indikatorer avsedda som hjälp för att följa upp och utvärdera

genomförandet av deklARATIONEN. Detta skedde inom ramen för ett pilotprojekt som stöddes av Europeiska kommissionen.

År 2021 tog CEMR:s jämställdhetskommitté (*Standing Committee for Equality*) initiativet till att granska och vid behov uppdatera deklARATIONEN. Kommitténs slutsats efter granskningen var att det fanns anledning att föreslå ändringar i deklARATIONEN i syfte att:

- förbättra språket i deklARATIONEN och göra ändringar av redaktionell karaktär
- tydliggöra och stärka det intersektionella perspektivet³ i hela deklARATIONEN, men med ett bibehållet fokus på "alltid kön, aldrig bara kön" som vägledande princip
- göra några innehållsmässiga tillägg i form av nya artiklar i ett separat avsnitt, bland annat om behovet av en jämställdhetsdimension i krishantering och civil beredskap samt att tillämpa ett jämställdhetsperspektiv på den snabba internetutvecklingen och digitaliseringen.

Ett avsnitt med nya tillagda artiklar finns på sidan 28. Befintliga undertecknare av deklARATIONEN bjuds in att ansluta sig till och ratificera dessa tillägg och ta med dessa nya åtaganden i sitt arbete med att genomföra CEMR-deklARATIONEN för jämställdhet. Från och med 2023 åtar sig nya undertecknare självfallet att leva upp till både den ursprungliga deklARATIONEN och 2022 års tillägg.

Dessa uppdateringar och tillägg 2022 har genomförts med stöd från Europeiska unionen genom programmet för medborgare, jämlikhet, rättigheter och värden.

1 I engelskan används uttryck som "gender equality" och "equality between women and men" för att beteckna jämlikhet mellan könen. Svenskan har dock ett särskilt ord, jämställdhet, som avser just jämlikhet mellan kvinnor och män och som därför används i denna översättning.

2 www.charter-equality.eu

3 Intersektionalitet handlar om att varken gruppen kvinnor eller gruppen män är enhetliga och att olika diskrimineringsgrunder och maktordningar kan påverka och även förstärka varandra.

BAKGRUND

Jämställdhet mellan kvinnor och män är en grundläggande rättighet för alla och ett omistligt värde i en demokrati. För att det ska förverkligas är det inte bara nödvändigt att det rättsligt erkänns, utan också att det tillämpas effektivt på alla områden, såväl politiska och ekonomiska som sociala och kulturella.

Trots talrika exempel på formellt erkännande och uppnådda framsteg, existerar jämställdhet ännu inte i verkligheten. Kvinnor och män har i praktiken inte samma rättigheter. Sociala, politiska, ekonomiska och kulturella ojämlikheter mellan könen lever kvar, till exempel i form av löneskillnader och politisk underrepresentation.

Dessa ojämlikheter beror på sociala konstruktioner rotade i en mängd stereotypa föreställningar om kön som reproduceras inom familjen, skolan, kulturlivet, medierna, arbetslivet och samhällsorganisationen. Det finns många områden där det är möjligt att agera genom att anta nya förhållningssätt och genomföra strukturella förändringar.

Jämställdhet och Europeiska unionens styrning

Jämställdhet mellan kvinnor och män är en av Europeiska unionens och Europeiska ekonomiska samarbetsområdets grundprinciper. Detta kan spåras tillbaka till 1957 då principen om lika lön för lika arbete skrevs in i Romfördraget.

Genom sin närhet till befolkningens vardagsliv, utgör kommuner och regioner de politiska nivåer som har bäst förutsättningar att motverka att ojämställdhet reproduceras och sprids och att främja ett verkligt jämställt samhälle. Genom

sina befogenheter och samarbeten med alla typer av aktörer på lokal nivå, kan de vidta konkreta åtgärder för att främja jämställdhet.

Utöver detta är subsidiaritetsprincipen⁴ särskilt viktig för förverkligandet av kvinnors och mäns rätt till jämställdhet. Denna princip gäller på alla politiska nivåer: den europeiska, den nationella, den regionala och den lokala. Oaktat skillnader i ansvarsområden mellan Europas kommuner och regioner, kan och bör alla spela en konstruktiv roll för att främja jämställdhet i praktiken på sätt som påverkar invånarnas vardagsliv positivt.

Nära kopplad till subsidiaritetsprincipen är principen om kommunal och regional självstyrelse. Europarådets konvention om kommunal självstyrelse från 1985, som har undertecknats och ratificerats av det stora flertalet europeiska stater, betonar "kommunernas rätt och möjlighet att inom lagens gränser reglera och sköta en väsentlig del av de offentliga angelägenheterna på eget ansvar och i den lokala befolkningens intresse". Att genomföra och främja rätten till jämställdhet måste ses som en väsentlig aspekt av begreppet kommunal självstyrelse.

Den lokala och regionala demokratin måste utgöra utgångspunkt för lämpliga avvägningar vid beslut om grundläggande, konkreta aspekter av människors vardagsliv såsom boende, säkerhet, kollektivtrafik, arbetsliv och hälsa.

Genom att säkerställa att kvinnor fullt ut deltar i utvecklingen och genomförandet av den lokala och regionala politiken, garanteras även att deras livserfarenheter, kunnande och kreativitet tillvaratas istället för att slösas bort.

⁴ Detta är, i enlighet med artikel 5 i fördraget om Europeiska unionen, principen enligt vilken EU inte agerar (utom på områden som faller inom dess exklusiva behörighet) såvida inte detta är mer effektivt än åtgärder på nationell, regional och lokal nivå.

Om vi ska uppnå ett samhälle som bygger på jämställdhet, är det nödvändigt att kommuner och regioner fullt ut integrerar jämställdhetsperspektivet i sin politik, sin organisation och sitt agerande. Verklig jämställdhet är också nyckeln till ekonomisk och social utveckling – inte bara på europeisk eller nationell nivå, utan också i våra kommuner och regioner – i såväl dagens värld som morgondagens.

CEMR och jämställdhet på kommunal/ regional nivå

CEMR och dess jämställdhetskommitté (*Standing Committee for Equality*)⁵ har aktivt arbetat för jämställdhet på kommunal och regional nivå sedan 1980-talet. Ett av de konkreta verktyg för europeiska kommuner och regioner som arbetet resulterat i är "Den jämställda staden" (*The Town for Equality*) som CEMR lanserade 2005. Genom att lyfta fram goda exempel från olika europeiska städer och kommuner, introducerades i "Den jämställda staden" en första metod för

jämställdhetsintegrering på lokal och regional nivå. Denna deklaration – uppdaterad 2022 – bygger på detta arbete.

Den första CEMR-studien om kvinnorepresentation på lokal nivå publicerades 1998. Den kompletterades i en andra upplaga 2008 och uppdaterades och utvidgades sedan till en granskning av alla nivåer av beslutsfattande i 40 europeiska länder 2019. Även om andelen kvinnliga politiker och ledare har ökat under årens lopp, har varje efterföljande studie också visat på ett angeläget behov av att fortsätta förespråka jämn könsfördelning vad gäller politiskt deltagande, representation och inflytande.

Kommunernas och regionernas betydelse för att främja jämställdhet slogs fast i det internationella kommunförbundet IULA:s⁶ världsdeklaration om kvinnor i kommunerna (*IULA Worldwide Declaration on Women in Local Government*) som antogs 1998. Den nya världsorganisationen *United Cities and Local Governments* (UCLG) fortsätter att ha jämställdhet mellan kvinnor och män som ett av sina prioriterade mål.

⁵ Hette tidigare CEMR:s kommitté med folkvalda kvinnor från kommuner och regioner (*CEMR Committee of women elected representatives of local and regional authorities*).

⁶ Organisationerna *International Union of Local Authorities* och *United Towns Organisation* upplöstes efter en sammanslagning i början av 2000-talet, som gav upphov till den nya organisationen *United Cities and Local Governments*.

FÖRKORTNINGAR

CEMR: *Council of European Municipalities and Regions* (de europeiska kommun- och regionförbundens samarbetsorganisation)

EU: Europeiska unionen

IT: Informations- och kommunikationsteknik

INGRESS

De europeiska kommun- och regionförbundens samarbetsorganisation *Council of European Municipalities and Regions* (CEMR), i egenskap av representant för kommuner och regioner i Europa och i samarbete med sina medlemmar och samarbetsparter:

Erinrar om att grundläggande fri- och rättigheter, liksom främjandet av jämställdhet och icke-diskriminering, utgör ett fundament i den Europeiska gemenskapen och unionen och att EU-lagstiftningen har lagt grunden för de framsteg som gjorts i Europa på detta område,

Beaktar de internationella och europeiska rättsliga ramverken för mänskliga rättigheter, jämställdhet och icke-diskriminering, i synnerhet:

- FN:s deklaration om de mänskliga rättigheterna (1948)
- FN:s konvention om avskaffande av all slags diskriminering av kvinnor (1979)
- FN:s Pekingdeklaration med handlingsplan (1995)
- EU:s rådsrekommendation om en balanserad fördelning mellan kvinnor och män i beslutsprocessen (1996)
- IULA:s världsdeklaration om kvinnor i kommunal och regional förvaltning (1998)
- resolutionerna som antogs vid FN:s generalförsamlings 23:e extra session år 2000 (Peking +5)
- FN:s säkerhetsråds resolution 1325 om kvinnor, fred och säkerhet (2000)
- Rådets direktiv 2000/78/EG av den 27 november 2000 om inrättande av en allmän ram för likabehandling i arbetslivet
- Europeiska unionens stadga om de grundläggande

rättigheterna (2000)

- Europarådets konvention om förebyggande och bekämpning av våld mot kvinnor och av våld i hemmet (Istanbulkonventionen – antogs 2011)
- FN:s mål för hållbar utveckling, i synnerhet mål 5 (2015)
- Europeiska pelaren för sociala rättigheter (antogs 2017)
- Generation Jämställdhets "*Global Acceleration Plan*" (2021)

Betonar Europarådets viktiga bidrag till främjandet av mänskliga rättigheter, jämställdhet och kommunalt självstyre,

Betänker att en förutsättning för att uppnå jämställdhet är att det finns en vilja att vidta åtgärder ur tre sammanlänkade aspekter, nämligen: att avskaffa direkt ojämställdhet, att avskaffa indirekt ojämställdhet och att utveckla jämställda och demokratiska politiska, rättsliga och sociala strukturer,

Beklagar den alltjämt rådande skillnaden mellan jämställdhet *de jure* och jämställdhet i praktiken,

Framhåller att kommuner och regioner i Europa spelar och bör spela en avgörande roll för sina medborgare och invånare när det gäller att garantera den grundläggande rätten till jämställdhet – utan diskriminering – för alla kvinnor och män, inom alla områden som kommuner och regioner ansvarar för,

Anser att ett jämlikt deltagande, representation och inflytande för kvinnor och män i beslutsprocesser och i ledande befattningar är nödvändigt för demokrati, ekonomisk utveckling och hållbar utveckling,

har utarbetat denna europeiska deklaration för jämställdhet mellan kvinnor och män på lokal och regional nivå och välkomnar härmed Europas kommuner och regioner att underteckna den och genomföra dess åtaganden.

DEL I

Principer

Undertecknarna av denna deklaration om jämställdhet på lokal och regional nivå förklarar följande grundläggande principer vara drivkrafter för att vidta åtgärder:

1. Jämställdhet är en grundläggande rättighet

Kommuner och regioner ska förverkliga denna rättighet inom alla sina ansvarsområden. Detta omfattar även skyldigheten att avskaffa alla former av diskriminering, såväl direkta som indirekta.

2. För att åstadkomma jämställdhet mellan kvinnor och män måste flera multipla och intersektionella former av diskriminering och missgynnande bekämpas

För att uppnå jämställdhet måste jämställdhetsarbetet på ett samlat, systemiskt och strukturellt sätt ta hänsyn till och beakta hur jämställdhet och kön samspelar med andra faktorer såsom ras, hudfärg, etniskt eller socialt ursprung, genetiska särdrag, språk, religion eller övertygelse, politisk eller annan åskådning, tillhörighet till nationell minoritet, förmögenhet, börd, funktionshinder, ålder eller sexuell läggning.⁷

3. En jämn fördelning av kvinnor och män i beslutsprocessen är en förutsättning för ett demokratiskt samhälle

För att målet om jämställdhet ska förverkligas krävs att kommuner och regioner vidtar alla lämpliga åtgärder och använder anpassade strategier för att främja en jämn fördelning av kvinnor och män på alla nivåer i beslutsprocessen.

4. Att avskaffa stereotypa föreställningar om kön är avgörande för att uppnå jämställdhet

Kommuner och regioner måste främja och arbeta för att avskaffa sådana stereotyper och hinder som utgör orsaker till kvinnors ojämlika ställning och villkor och som bidragit till en ojämlig värdering av kvinnors och mäns bidrag till samhället i politiskt, ekonomiskt, socialt och kulturellt hänseende.

5. Att integrera ett jämställdhetsperspektiv i all kommunal och regional verksamhet är nödvändigt för att skynda på utvecklingen mot jämställdhet

Jämställdhet måste beaktas vid utformningen av politik, metoder och åtgärder som påverkar människors vardag – till exempel genom att genomföra jämställdhetsanalyser⁸,

⁷ Artikel 21 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna.

⁸ **Jämställdhetsanalys (gender assessment):** "Politiskt verktyg för att granska ett visst politiskt förslag för att upptäcka och bedöma dess olika inverkan eller effekter på kvinnor och män så att ojämställdhet kan åtgärdas innan förslaget godkänns." (Källa: Europarådet [2011]. Konventionen om förebyggande och bekämpning av våld mot kvinnor och av våld i hemmet och dess motivering. Europarådets fördragsserie nr 210.)

”jämsällldhetsrevisioner”⁹, ”jämsällldhetsintegrering”¹⁰ och ”jämsällldhetsbudgetering”¹¹. I detta sammanhang bör erfarenheterna hos olika grupper av kvinnor på lokal och regional nivå, inklusive deras levnads- och arbetsvillkor, analyseras och beaktas.

6. Lämpligt utformade och tillräckligt finansierade handlingsplaner och insatsprogram är viktiga verktyg för att främja jämsällldhet

Kommuner och regioner ska upprätta handlingsplaner och insatsprogram för jämsällldhet och tillföra tillräckliga ekonomiska och mänskliga resurser för att genomföra dem.

Sammantaget utgör dessa principer grunden för artiklarna i del III nedan.

9 **Jämsällldhetsrevision (gender audit):** ”Bedömning av i vilken utsträckning jämsällldhet på ett effektivt sätt har institutionaliserats i policys, program, organisatoriska strukturer och förehavanden, inbegripet beslutsprocesser, och i tillhörande budgetar.” (Källa: Europarådet – Generaldirektoratet för mänskliga rättigheter och rättsliga frågor [2009]. *Gender Budgeting: Practical Implementation*. Handbok utarbetad av Sheila Quinn.)

10 **Jämsällldhetsintegrering (gender mainstreaming):** ”Att integrera ett jämsällldhetsperspektiv innebär en process där man bedömer följderna för kvinnor och män av planerade åtgärder, inklusive lagstiftning, policys eller program, på alla nivåer och alla områden. Det handlar om en strategi för att göra såväl kvinnors som mäns specifika behov och erfarenheter till en viktig dimension i utformningen, genomförandet och uppföljningen av strategier och program på alla politiska, ekonomiska och samhälleliga områden, så att åtgärderna gagnar kvinnor och män lika mycket och ojämlikheten inte blir bestående. Det yttersta målet är att uppnå jämsällldhet mellan kvinnor och män.” (Källa: Europeiska jämsällldhetsinstitutets ordlista och synonymordbok för jämsällldhet)

11 **Jämsällldhetsbudgetering (gender budgeting):** ”En könsrelaterad budgetanalys i vilken ett jämsällldhetsperspektiv integreras på alla nivåer i budgetprocessen och intäkts- och utgiftsstrukturen anpassas i syfte att främja jämsällldhet.” (Källa: Europarådet, 2009)

DEL II

Genomförande av deklARATIONEN och dess åtaganden

Undertecknaren förbinder sig härmed att genomföra artiklarna i denna deklARATION genom att vidta följande åtgärder:

- (1) Varje undertecknare av denna deklARATION ska, inom en rimlig tidsram från dagen för undertecknandet (som inte ska överskrida två år), utarbeta och anta en handlingsplan för jämställdhet och därefter genomföra den.
- (2) Handlingsplanen ska innehålla en beskrivning av undertecknarens mål och prioriteringar, de åtgärder som ska vidtas och de resurser som ska avsättas för att förverkliga deklARATIONEN och dess åtaganden. Planen ska också innehålla förslag till tidsramar för genomförandet. Om en undertecknare redan har en handlingsplan för jämställdhet, ska planen ses över för att säkerställa att den omfattar de relevanta frågor som tas upp i denna deklARATION, inklusive dem i artiklarna 31–39 som tillkom 2022.
- (3) Varje undertecknare ska samråda brett med relevanta intressenter innan handlingsplanen för jämställdhet antas och ska sedan ge bred spridning åt planen när den har antagits. Undertecknaren ska också regelbundet offentliggöra lägesrapporter om hur genomförandet fortskrider.
- (4) Varje undertecknare ska vid behov revidera sin handlingsplan för jämställdhet och upprätta en ny plan för varje efterföljande period.
- (5) Varje undertecknare förbinder sig i princip att bidra till övervakningen av hur deklARATIONENS genomförande fortskrider genom att dels samarbeta inom ramen för ett utvärderingssystem som använder de indikatorer som utvecklats i detta syfte¹², dels främja ömsesidigt lärande bland kommuner och regioner runt om i Europa vad gäller effektiva metoder för att uppnå ökad jämställdhet inom sina områden. Undertecknarna ska för detta ändamål göra sina handlingsplaner för jämställdhet och annat relevant offentligt material tillgängliga.
- (6) Varje undertecknare ska informera CEMR om att deklARATIONEN har undertecknats, med uppgift om tidpunkt, samt ange en kontaktpunkt för framtida samarbete rörande deklARATIONEN och dess genomförande.

¹² <https://bit.ly/IndicatorToolEN>

DEL III

Demokratiskt ansvar

Artikel 1 – Politiskt åtagande

- (1) Undertecknaren erkänner att jämställdhet mellan kvinnor och män är en nödvändig förutsättning för demokrati och att ett demokratiskt samhälle inte har råd att avvara den mångfald av färdigheter, kunskaper, erfarenheter och kreativitet som kvinnor har. Därför ska undertecknaren se till att kvinnor med olika bakgrund och ålder deltar, är representerade och medverkar på alla nivåer i den politiska och offentliga beslutsprocessen.
- (2) Undertecknaren, såsom demokratiskt valt organ med ansvar för att främja invånarnas och kommunens/regionens välfärd, åtar sig därför att främja och verka för det praktiska genomförandet av denna rättighet inom alla sina verksamhetsområden – utifrån att det är en integrerad del av rollen som demokratisk ledare på lokal och regional nivå, utförare och beställare av tjänster, ansvarig för planering och styrning och som arbetsgivare.

Politisk roll

Artikel 2 – Politisk representation

- (1) Undertecknaren erkänner kvinnors och mäns lika rätt att rösta, att kandidera i allmänna val och att inneha förtroendeuppdrag.
- (2) Undertecknaren erkänner kvinnors och mäns lika rätt att medverka vid utformningen och genomförandet av politiska åtgärder, inneha offentliga uppdrag och utöva alla offentliga funktioner på alla politiska nivåer.
- (3) Undertecknaren erkänner principen om en jämn könsfördelning i alla folkvalda och offentliga beslutande organ.
- (4) Undertecknaren åtar sig att vidta alla rimliga åtgärder för att upprätthålla ovannämnda rättigheter och principer, inklusive att:
 - uppmuntra kvinnor att registrera sig i röstlängden, utöva sin rösträtt och kandidera till offentliga uppdrag
 - uppmuntra politiska partier och grupper att anta och genomföra principen om en jämn fördelning av kvinnor och män
 - i detta syfte uppmuntra politiska partier och grupper att vidta alla lagliga åtgärder, inklusive att där det är lämpligt införa kvotering, för att öka antalet kvinnor som utses till kandidater och har möjlighet att bli valda
 - självreglera sina rutiner och uppförandekoder för att säkerställa att potentiella kandidater och förtroendevalda inte avskräcks av oönskade beteenden och språkbruk eller av trakasserier

- vidta åtgärder för att göra det möjligt för förtroendevalda att förena privatliv, yrkesliv och offentliga uppdrag, till exempel genom att se till att tidsscheman, arbetsformer och tillgången till anhörigvård möjliggör för alla förtroendevalda att delta fullt ut.

(5) Undertecknaren förbinder sig att främja och tillämpa principen om jämn könsfördelning i sina egna beslutande och rådgivande organ och i samband med utnämningar till befattningar i externa organ.

I arbetet med att skapa en jämn fördelning av kvinnor och män ska undertecknaren dock tillämpa ovanstående på ett sätt som inte är mindre gynnsamt för det underrepresenterade könet än den befintliga könsfördelningen.

(6) Vidare åtar sig undertecknaren att se till att ingen offentlig eller politisk befattning, oavsett om den besätts genom utnämning eller val, vare sig i princip eller i praktiken, är förbehållen eller anses vara vikt åt det ena könet på grund av stereotypa uppfattningar.

Artikel 3 – Deltagande i politik och samhällsliv

(1) Undertecknaren instämmer i att medborgarnas rätt att delta i offentliga angelägenheter är en grundläggande demokratisk princip och att kvinnor och män har rätt att delta på lika villkor i sin kommuns/regions styrning och offentliga liv.

(2) Vad gäller olika tillgängliga former för allmänhetens deltagande i lokala samhällsfrågor, såsom rådgivande kommittéer, stadsdelsråd, e-deltagande eller offentliga samråd i planärenden, förbinder sig undertecknaren att se till att dessa i praktiken ger kvinnor och män möjlighet att delta på lika villkor.

I de fall då de befintliga formerna för deltagande inte medger att kvinnor och män deltar på lika villkor, åtar sig undertecknaren att utveckla och pröva nya metoder.

(3) Undertecknaren förbinder sig att främja ett aktivt deltagande av kvinnor och män från alla delar av lokalsamhället, särskilt från minoritetsgrupper som annars kanske skulle stå utanför, i kommunens/regionens politik och samhällsliv.

Artikel 4 – Offentligt åtagande för jämställdhet

(1) Undertecknaren ska, som demokratiskt vald ledare och representant för kommunen/regionen och dess invånare, ta formell ställning för principen om jämställdhet på lokal och regional nivå och ska i det sammanhanget:

- tillkännage att denna deklaration har undertecknats efter att ha debatterats och antagits av kommunens/regionens högsta beslutande organ
- lova att fullgöra sina åtaganden enligt denna deklaration och regelbundet offentliggöra rapporter om hur genomförandet av handlingsplanen för jämställdhet fortskrider, om lämpligt med hjälp av deklarationens verktygslåda med indikatorer som utvecklats i detta syfte
- lova att undertecknaren och dess folkvalda representanter ska iaktta och upprätthålla höga krav på uppförande beträffande jämställdhet.

(2) Undertecknaren ska använda sitt demokratiska mandat för att uppmuntra andra politiska och offentliga institutioner, liksom privata organisationer och civilsamhället, att vidta åtgärder som säkerställer rätten till jämställdhet i praktiken.

Artikel 5 – Arbeta med samarbetsparter för att främja jämställdhet

(1) Undertecknaren förbinder sig att samarbeta med alla sina samarbetsparter – såväl organisationer inom den offentliga och privata sektorn, särskilt arbetsmarknadsparter, som civilsamhällesorganisationer, inklusive kvinnoorganisationer, och andra politiska nivåer – för att främja ökad jämställdhet på alla områden inom kommunen/regionen.

(2) Undertecknaren ska, när det gäller utveckling och översyn av kommunens/regionens handlingsplan för jämställdhet och andra viktiga frågor som rör jämställdhet, samråda med sina samarbetsorganisationer, inklusive arbetsmarknadens parter.

Artikel 6 – Bekämpa stereotyper

- (1) Undertecknaren förbinder sig att bekämpa och i möjligaste mån förhindra fördomar, beteenden och användningen av språkbruk och bilder som har sin grund i föreställningar om att det ena eller andra könet är överlägset eller underlägset eller i stereotypa könsroller.
- (2) I detta syfte ska undertecknaren se till att den egna interna och externa kommunikationen till fullo överensstämmer med detta åtagande och att den främjar positiva exempel och bilder av kvinnor och män.
- (3) Undertecknaren ska också, genom utbildning och på andra sätt, stödja sin personal i att identifiera och motverka omedvetna fördomar, könsstereotypa attityder och beteenden. Även uppförandekoder ska tas fram i detta avseende.
- (4) Undertecknaren ska genomföra aktiviteter och kampanjer för att öka medvetenheten om den menliga inverkan som stereotypa könsnormer kan ha på förverkligandet av jämställdhet.

Artikel 7 – God förvaltning och samråd

- (1) Undertecknaren erkänner kvinnors och mäns rätt att få sina ärenden hanterade lika, opartiskt, rättvist och inom skälig tid, inbegripet
 - rätten att bli hörd innan enskilt beslut som kan gå dem emot fattas
 - myndighetens skyldighet att motivera sina beslut
 - rätten att ta del av relevant information om frågor som berör dem.
- (2) Undertecknaren instämmer i att kvaliteten i besluten inom alla kommunens/regionens ansvarsområden sannolikt förbättras om alla berörda parter ges tillfälle att på ett tidigt stadium delta i samråd och att det är väsentligt att kvinnor och män har såväl lika tillgång till relevant information som lika möjligheter att respondera.
- (3) Undertecknaren förbinder sig därför att vidta följande åtgärder om så är påkallat:
 - se till att alla system för att tillhandahålla information beaktar behoven hos olika grupper av kvinnor och män, inklusive varierande tillgång till informations- och kommunikationsteknik
 - i samband med samråd se till att de som annars skulle ha sämst förutsättningar att framföra sina synpunkter kan delta på lika villkor i samrådsprocessen, inklusive genom att vidta tillåtna aktiva åtgärder för att uppnå detta
 - genomföra särskilda samråd för kvinnor där så är lämpligt.

Allmänt ramverk för jämställdhet

Artikel 8 – Allmänt åtagande

- (1) Undertecknaren ska inom alla sina ansvarsområden erkänna, respektera och främja de rättigheter och principer som rör jämställdhet mellan kvinnor och män i all deras mångfald och bekämpa könsdiskriminering och hinder för jämställdhet.
- (2) Åtagandena enligt denna deklaration är tillämpliga endast i den utsträckning som de helt eller delvis faller inom ramen för undertecknarens lagliga befogenheter.

Artikel 9 – Jämställdhetsanalyser

- (1) Undertecknaren förbinder sig att inom vart och ett av sina ansvarsområden låta göra jämställdhetsanalyser i enlighet med denna artikel.
- (2) I detta syfte förbinder sig undertecknaren att i enlighet med de egna prioriteringarna, resurserna och tidsramarna upprätta ett program för genomförandet av dessa jämställdhetsanalyser, som ska införlivas med eller beaktas i handlingsplanen för jämställdhet.
- (3) Jämställdhetsanalyserna ska, där det är tillämpligt, omfatta följande steg:
 - en översyn av gällande policys, rutiner, praxis, mönster och omfattning vad gäller användning i syfte att bedöma om dessa uppvisar tecken på diskriminering eller orättvisa, om de grundar sig på könsstereotyper och om de i tillräcklig utsträckning beaktar behoven hos olika grupper av kvinnor och män
 - en översyn av tilldelningen av resurser, såväl finansiella som andra, för ovanstående ändamål
 - identifiera prioriterade områden och, där så behövs, mål för att ta itu med de frågor som synliggjorts vid översynen och åstadkomma märkbara förbättringar i tillhandahållandet av tjänster
 - på ett tidigt stadium göra en konsekvensanalys av alla viktigare förslag till nya eller ändrade policys, rutiner och fördelning av resurser för att bedöma deras potentiella konsekvenser för kvinnor och män och ta beslut i ljuset av denna analys

- ta hänsyn till behoven och intressena hos dem som är utsatta för multipel och intersektionell diskriminering eller missgynnande.

Artikel 10 – Multipel och intersektionell diskriminering och missgynnande

- (1) Undertecknaren är medveten om att diskriminering på grund av kön, ras, hudfärg, etniskt eller socialt ursprung, genetiska särdrag, språk, religion eller annan övertygelse, politisk eller annan åskådning, tillhörighet till nationell minoritet, förmögenhet, börd, funktionshinder, ålder eller sexuell läggning är förbjuden.
- (2) Undertecknaren är också medveten om att många kvinnor och män trots detta förbud utsätts för multipel och intersektionell diskriminering eller missgynnande, inklusive socioekonomiskt missgynnande, vilket har en direkt inverkan på deras möjligheter att utöva övriga rättigheter som tas upp i denna deklaration.
- (3) Undertecknaren förbinder sig att vidta alla skäligen åtgärder, inom ramen för sin behörighet, för att bekämpa följderna av multipel och intersektionell diskriminering eller missgynnande, nämligen att:
 - se till att multipel och intersektionell diskriminering och missgynnande uppmärksammas i kommunens/regionens handlingsplan för jämställdhet och jämställdhetsanalyser
 - se till att frågor som har sin grund i multipel och intersektionell diskriminering eller missgynnande beaktas när åtgärder vidtas med anledning av andra artiklar i denna deklaration
 - genomföra informationskampanjer för att bekämpa stereotyper och främja likabehandling av kvinnor och män som kan vara utsatta för multipel och intersektionell diskriminering eller missgynnande
 - vidta särskilda åtgärder för att tillgodose migrerade kvinnors och mäns särskilda behov.

Rollen som arbetsgivare

Artikel 11 – Jämställdhet på arbetsplatsen

- (1) I sin roll som arbetsgivare erkänner undertecknaren rätten till jämställdhet när det gäller alla anställningsförhållanden, inklusive arbetsorganisation och arbetsförhållanden.
- (2) Undertecknaren erkänner rätten att förena yrkesarbete med samhälls- och privatliv och rätten till värdighet och säkerhet på arbetsplatsen.
- (3) Undertecknaren förbinder sig att vidta alla skäliga åtgärder, inklusive aktiva åtgärder inom ramen för sina lagliga befogenheter, till stöd för ovan nämnda rättigheter.
- (4) Möjliga åtgärder som avses i punkt 3 omfattar följande:
 - (a) Översyn av relevanta policys och rutiner som gäller för anställning inom organisationen och att inom en rimlig tidsperiod utveckla och genomföra arbetsgivar delen i organisationens handlingsplan för jämställdhet i syfte att åtgärda brister i jämställdheten med avseende på bland annat:
 - lika lön, inklusive lika lön för likvärdigt arbete
 - bestämmelser för översyn av löner, löneförmåner, lönesystem och pensioner
 - åtgärder för att säkerställa ett rättvist, tydligt och öppet system för befordran och karriärutveckling
 - åtgärder för att säkerställa en jämn fördelning av kvinnor och män på alla nivåer och särskilt uppmärksamma eventuella obalanser på högre chefsnivåer
 - (b) Rutiner för samråd med de anställda och deras fackföreningar som säkerställer en jämn fördelning av kvinnor och män i varje samråds- eller förhandlingsorgan.
 - (c) Tydligt ställningstagande mot alla former av övergrepp, sexuella trakasserier eller våld på arbetsplatsen – inklusive online vid distansarbete – genom att entydigt klargöra att ett sådant beteende är oacceptabelt, liksom att öka medvetenheten, stödja dem som utsatts samt införa och tillämpa klara och tydliga policys
 - (d) Sträva efter att ha medarbetare som på alla nivåer i organisationen speglar den sociala, ekonomiska och kulturella mångfalden bland kommunens/regionens invånare
 - (e) Stödja möjligheten att förena yrkesarbete, samhälls- och privatliv genom att:
 - införa policys som, när så är möjligt, medger anpassning av de anställdas arbetstider och stöd till anställda med omsorgsansvar
 - uppmuntra män att nyttja sin rätt till ledighet för vård av anhöriga, inklusive föräldraledighet.

Offentlig upphandling av varor och tjänster

Artikel 12 – Offentlig upphandling av varor och tjänster

- (1) Undertecknaren är medveten om sitt ansvar att strategiskt främja jämställdhet när den fullgör sina uppgifter och skyldigheter i samband med offentlig upphandling av varor och tjänster, inklusive kontrakt avseende varuleveranser, tillhandahållande av tjänster eller byggentreprenader.
- (2) Undertecknaren är medveten om att detta ansvar är särskilt viktigt när tillhandahållandet av en betydelsefull tjänst till allmänheten, som undertecknaren enligt lag är ansvarig för, läggs ut på entreprenad till en annan juridisk person. I sådana fall ska undertecknaren se till att entreprenören som tilldelas kontraktet (oavsett ägandeform) accepterar samma ansvar att säkerställa eller främja jämställdhet som undertecknaren skulle ha haft om kommunen/regionen själv hade tillhandahållit tjänsten.
- (3) Undertecknaren förbinder sig också, där så anses lämpligt, att genomföra följande åtgärder:
 - (a) innan kommunen/regionen ingår viktigare avtal, beakta konsekvenserna för jämställdheten och de framtida möjligheterna att främja jämställdhet i enlighet med gällande rätt
 - (b) se till att de jämställdhetsmål som uppställts för det blivande avtalet skrivs in i avtalets specifikationer
 - (c) se till att det kommande avtalets villkor även beaktar och avspeglar dessa mål
 - (d) använda de befogenheter som ges i EU:s lagstiftning om offentlig upphandling¹³ att ställa prestationsvillkor med avseende på sociala hänsyn
 - (e) se till att de medarbetare eller rådgivare som har ansvar för offentlig upphandling och tilldelning av kontrakt får all relevant information, bland annat genom utbildning om jämställd offentlig upphandling och om jämställdhetsdimensionen i deras arbete
 - (f) se till att huvudavtalets villkor omfattar krav på underleverantörer att uppfylla alla tillämpliga skyldigheter att främja jämställdhet.

¹³ Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/24/EU av den 26 februari 2014 om offentlig upphandling och om upphävande av direktiv 2004/18/EG

Rollen som tillhandahållare av tjänster

Artikel 13 – Utbildning och livslångt lärande

- (1) Undertecknaren erkänner allas rätt till utbildning och erkänner också allas rätt att ha tillgång till yrkesutbildning och vidareutbildning. Undertecknaren är medveten om den avgörande roll som formell och informell utbildning spelar i livets olika skeden för att åstadkomma jämlika möjligheter, förmedla nödvändiga kunskaper och färdigheter för både livet och arbetslivet och öppna för nya möjligheter till karriär- och yrkesutveckling.
- (2) Undertecknaren förbinder sig att inom sina ansvarsområden säkra eller främja lika tillgång till utbildning, yrkesutbildning och vidareutbildning för olika grupper av kvinnor och män i alla åldrar.
- (3) Undertecknaren är medveten om nödvändigheten av att avskaffa stereotypa uppfattningar om kvinnors och mäns roller i alla former av utbildning. För att åstadkomma det, åtar sig undertecknaren att, på lämpligt sätt och inom ramen för sina befogenheter och ansvar, genomföra eller främja följande åtgärder:
 - översyn av läromedel, läroplaner för skolan och andra utbildningsprogram och undervisningsmetoder för att försäkra sig om att de motverkar könsstereotypa attityder och beteenden
 - genomföra särskilda insatser för att uppmuntra icke-traditionella karriärval
 - i undervisningen i samhällsorienterande ämnen ta med moment som betonar vikten av att kvinnor och män deltar i den demokratiska processen på lika villkor.
- (4) Undertecknaren är medveten om att personalen i skolan och andra utbildningsinrättningar utgör tidiga och påverkande förebilder för barn och ungdomar. Undertecknaren förbinder sig därför att främja en jämn fördelning av kvinnor och män på alla nivåer i skolans ledning och förvaltning.

Artikel 14 – Hälsa

- (1) Undertecknaren erkänner allas rätt till god fysisk och psykisk hälsa och slår fast att tillgång till hälso- och sjukvård, medicinsk behandling och förebyggande hälsovård av hög kvalitet för kvinnor och män i all deras mångfald är en förutsättning för förverkligandet av denna rättighet.
- (2) Undertecknaren är medveten om att hälso- och sjukvården, i sin strävan att säkerställa lika möjligheter för kvinnor och män till en god hälsa, inte kan förbise deras olika behov. Undertecknaren är också medveten om att dessa skillnader inte endast beror på biologiska skillnader, utan också på skillnader i levnads- och arbetsförhållanden och på könsstereotypa uppfattningar och antaganden.
- (3) Undertecknaren förbinder sig att vidta skäligen åtgärder, inom ramen för sina befogenheter och ansvarsområden, för att främja och säkerställa bästa möjliga hälsa för alla invånare. I detta syfte åtar sig undertecknaren att på lämpligt sätt genomföra eller verka för följande åtgärder:
 - tillämpa ett jämställdhetsperspektiv i planeringen, finansieringen och tillhandahållandet av hälso- och sjukvårdstjänster
 - se till att det i samband med hälsofrämjande aktiviteter, inklusive sådana som handlar om sunda matvanor och betydelsen av motion, tas hänsyn till att kvinnors och mäns behov och attityder kan vara olika
 - se till att hälso- och sjukvårdspersonalen, inklusive de som arbetar med hälsofrämjande, är medvetna om hur kön kan påverka hälso- och sjukvården och förstår att kvinnor och män kan uppleva denna vård på olika sätt
 - se till att kvinnor och män har tillgång till evidensbaserad och vetenskapligt grundad hälsoinformation.

Artikel 15 – Social omsorg och sociala tjänster

- (1) Undertecknaren instämmer i att alla har rätt till grundläggande socialt stöd och omsorg och vid behov möjlighet till sociala insatser.
- (2) Undertecknaren är medveten om att kvinnor och män kan ha olika behov som kan bero på skillnader i deras sociala och ekonomiska förhållanden – och andra faktorer – liksom erfarenheter av intersektionell diskriminering och ojämlikhet. För att säkerställa att kvinnor och män har lika tillgång till social omsorg och socialtjänst kommer undertecknaren därför att vidta alla skäligen åtgärder för att
 - tillämpa ett intersektionellt jämställdhetsperspektiv i planering (inklusive datainsamling), finansiering och tillhandahållande av social omsorg och sociala insatser
 - se till att de som arbetar med social omsorg och sociala insatser är medvetna om och förstår hur kön kan påverka dessa insatser och tar hänsyn till de olika erfarenheter som kvinnor och män kan ha av dessa.

Artikel 16 – Barnomsorg

- (1) Undertecknaren är medveten om den avgörande roll som tillgång till barnomsorg av hög kvalitet och till en rimlig kostnad, för alla föräldrar och vårdnadshavare oavsett deras ekonomiska situation, spelar för att främja verklig jämställdhet mellan kvinnor och män och göra det möjligt för dem att förena arbete med privat och offentligt liv. Undertecknaren sätter också stort värde på det bidrag som sådan barnomsorg ger till det ekonomiska och sociala livet, den lokala samhällsväven och samhället i stort.
- (2) Undertecknaren förbinder sig att prioritera tillhandahållandet och främjandet av sådan barnomsorg, antingen direkt eller genom andra utförare. Undertecknaren åtar sig också att stimulera andra att tillhandahålla sådan barnomsorg, inklusive att uppmuntra lokala arbetsgivare att tillhandahålla eller stödja barnomsorg.
- (3) Undertecknaren är också medveten om att barnens uppväxt och fostran kräver att ansvaret delas mellan kvinnor och män och samhället som helhet och åtar sig att utmana den könsstereotypa uppfattningen att omvårdnad av barn huvudsakligen är en uppgift eller ansvar för kvinnor.

Artikel 17 – Omvårdnad av andra anhöriga

- (1) Undertecknaren är medveten om att kvinnor och män kan ha ansvar för omvårdnad av andra anhöriga än barn och att sådana skyldigheter kan påverka deras möjligheter att delta fullt ut i det ekonomiska och sociala livet.
- (2) Undertecknaren är dessutom medveten om att det i oproportionerlig grad faller på kvinnor att ta detta omvårdnadsansvar, vilket därför utgör ett hinder för jämställdhet.
- (3) Undertecknaren åtar sig att motverka denna ojämställdhet genom att, alltefter omständigheterna, vidta följande åtgärder:
 - prioritera tillhandahållandet och främjandet av tillgänglig anhörigvård av hög kvalitet och till en rimlig kostnad, antingen direkt eller genom andra utförare
 - ge stöd till och främja möjligheterna för dem som upplever social isolering till följd av sitt vård- och omsorgsansvar
 - genomföra informationskampanjer för att motverka den stereotypa uppfattningen att omvårdnad av anhöriga i första hand är ett ansvar för kvinnor.

Artikel 18 – Social inkludering

- (1) Undertecknaren är medveten om att alla har rätt till skydd mot fattigdom och social utslagning och att kvinnor dessutom i allmänhet löper större risk än män att drabbas av social utslagning på grund av ojämlik tillgång till resurser, varor, tjänster och möjligheter.
- (2) Undertecknaren åtar sig därför att inom ramen för en samordnad strategi vidta åtgärder inom alla sina verksamheter och i samarbete med arbetsmarknadens parter för att:
 - främja faktisk tillgång till arbete, boende, kompetensutveckling, utbildning, kultur, informations- och kommunikationsteknik (IT), sociala insatser och hälso- och sjukvård för alla som drabbats eller riskerar att drabbas av social utslagning eller fattigdom, på såväl landsbygden som i städerna
 - erkänna socialt utsatta kvinnors särskilda behov och situation, med särskild uppmärksamhet på intersektionella aspekter
 - främja integrationen av migranter, såväl kvinnor som män, med beaktande av deras särskilda behov.

Artikel 19 – Bostäder

- (1) Undertecknaren erkänner rätten till bostad och slår fast att tillgång till en bostad av god kvalitet är ett av människans mest grundläggande behov och avgörande för individens och familjens hälsa och välfärd.
- (2) Undertecknaren är också medveten om att kvinnor och män ofta har specifika och olika behov vad gäller boende som måste beaktas fullt ut, inklusive följande omständigheter:
 - (a) kvinnor har i regel svårare att få tillgång till inkomster och resurser än män och behöver därför bostäder som bättre motsvarar vad de har råd med
 - (b) i de flesta hushåll med barn och en ensamstående förälder är det kvinnor som är ensam familjeförsörjare, vilket innebär att de har större behov av subventionerat boende eller bostadsbidrag
 - (c) utsatta män är ofta överrepresenterade bland hemlösa personer.
- (3) Undertecknaren åtar sig därför att, i lämplig utsträckning:
 - (a) säkerställa eller verka för allas tillgång till en bra bostad av tillräcklig storlek och standard (inklusive energieffektivitet) i en lämplig livsmiljö med tillgång till grundläggande samhällsservice

- (b) vidta åtgärder för att förebygga hemlöshet och i synnerhet att erbjuda stöd till hemlösa personer utifrån deras behov, utsatthet och principen om icke-diskriminering
- (c) inom ramen för kommunens/regionens befogenheter, medverka till att göra bostadspriserna överkomliga för människor med små resurser.
- (4) Undertecknaren åtar sig också att säkerställa eller verka för kvinnors och mäns lika rätt att hyra, äga eller på annat sätt inneha sin bostad och att i detta syfte använda sina befogenheter och inflytande för att se till att kvinnor har lika tillgång som män till bostadslån och andra former av ekonomiskt stöd och krediter för att skaffa bostad.

Artikel 20 – Kultur, idrott och fritid

- (1) Undertecknaren erkänner allas rätt att delta i kulturlivet och njuta av konsten.
- (2) Undertecknaren erkänner vidare idrottens bidrag till samhällslivet och till förverkligandet av rätten till hälsa enligt artikel 14. Undertecknaren erkänner också att olika grupper av kvinnor och män har rätt till lika tillgång till kultur-, fritids- och idrottsaktiviteter och anläggningar.
- (3) Undertecknaren är medveten om att kvinnor och män kan ha olika erfarenheter och intressen när det gäller kultur, idrott och fritid och att dessa kan bero på könsbaserade stereotyper, attityder, normer och beteenden och förbinder sig därför att vidta eller främja motåtgärder inklusive, där så är lämpligt:
- se till att idrotts-, kultur- och fritidsanläggningar och verksamheter tillhandahålls och är tillgängliga på samma villkor för kvinnor och män, flickor och pojkar
 - uppmuntra kvinnor och män, flickor och pojkar att delta på lika villkor i alla typer av idrotts- och kulturaktiviteter, även sådana som traditionellt betraktas som övervägande "kvinnliga" eller "manliga"
 - uppmuntra konstnärer och kultur- och idrottsföreningar att främja kultur- och idrottsaktiviteter som utmanar stereotypa könsroller
 - uppmuntra folkbiblioteken att utmana stereotypa könsroller i såväl sitt utbud av böcker, kataloger och andra material som i sin marknadsföringsverksamhet.

Artikel 21 – Säkerhet och trygghet

- (1) Undertecknaren erkänner alla kvinnors och mäns rätt till personlig säkerhet och rörelsefrihet och är medveten om att dessa rättigheter inte kan utövas fritt eller på lika villkor om kvinnor eller män är – eller uppfattar sig vara – utsatta för fara eller otrygga, vare sig i den privata eller den offentliga sfären.
- (2) Undertecknaren är också medveten om att kvinnor och män, delvis på grund av olika förpliktelser eller livsstilar, ofta drabbas olika av bristande trygghet och säkerhet, något som behöver åtgärdas.
- (3) Undertecknaren förbinder sig därför att:
 - (a) tillämpa ett könsperspektiv vid analyser av statistik över omfattning och mönster för brottslighet (inklusive allvarliga brott mot individen) som påverkar kvinnors och mäns trygghet och säkerhet, liksom mäta nivån och karaktären vad gäller rädsla för brott eller andra orsaker till otrygghet
 - (b) utarbeta och genomföra strategier, policys och insatser som ökar kvinnors och mäns trygghet och säkerhet i praktiken, såsom förbättringar i utformningen av den lokala fysiska miljön (till exempel trafikhallplatser, bilparkeringar, gatubelysning) eller utveckling av polisbevakningen och liknande tjänster och att därigenom försöka minska kvinnors och mäns olika men delade upplevelser av bristande trygghet och säkerhet.

Artikel 22 – Könsrelaterat våld

- (a) Undertecknaren är medveten om att könsrelaterat våld framför allt drabbar kvinnor och flickor, är ett brott mot de grundläggande mänskliga rättigheterna och utgör en kränkning av människors värdighet och fysiska och emotionella integritet.
- (b) Undertecknaren är medveten om att könsrelaterat våld är ett uttryck för förövarens uppfattning om det ena könets överlägsenhet över det andra, inom ramen för en samhällelig kontext med ojämlika maktförhållanden, rotade i mångåriga sociala konstruktioner.
- (c) Undertecknaren förbinder sig därför att, inom ramen för sina befogenheter, införa och stärka policys och insatser som kan bekämpa könsrelaterat våld genom att
 - inrätta eller stödja särskilda stödstrukturer för våldsutsatta
 - informera allmänheten, på de lokalt vanligast förekommande språken, om den hjälp som finns att få på området
 - se till att personalen har den utbildning som krävs för att identifiera och stödja våldsutsatta
 - se till att det finns en effektiv samordning mellan berörda myndigheter, såsom polisen, hälso- och sjukvården och myndigheter ansvariga för boendefrågor
 - främja informationskampanjer och utbildningsprogram riktade till potentiella och verkliga brottsoffer och/eller förövare.

Artikel 23 – Människohandel

- (1) Undertecknaren är medveten om att brottet människohandel, som framför allt drabbar flickor och kvinnor, utgör ett brott mot de grundläggande mänskliga rättigheterna och en kränkning av människors värdighet och fysiska och emotionella integritet.
- (2) Undertecknaren förbinder sig att införa och stärka policy och insatser för att förebygga människohandel, inklusive att där det är lämpligt genomföra:
 - informations- och medvetandehöjande kampanjer
 - utbildningsprogram för personal som har till uppgift att identifiera och stödja offer för människohandel
 - åtgärder för att motverka efterfrågan
 - lämpliga åtgärder för att stödja offren, inklusive tillgång till hälso- och sjukvård, fullgott och tryggt boende samt språkhjälp.

Planering och hållbar utveckling

Artikel 24 – Hållbar utveckling

- (1) Undertecknaren är medveten om att planeringen och utarbetandet av strategier för kommunens/regionens framtid till fullo måste hålla sig till principen om hållbar utveckling, det vill säga en väl avvägd integrering av ekonomiska, sociala, miljömässiga och kulturella aspekter, och framför allt behovet av att främja jämställdhet.
- (2) Undertecknaren förbinder sig därför att beakta principen om jämställdhet som en grundläggande dimension i all planering och utveckling av strategier för en hållbar utveckling av kommunen/regionen.

Artikel 25 – Stadsplanering och lokal planering

- (1) Undertecknaren är medveten om den betydelse som dess policys avseende fysisk planering, transportsystem, ekonomisk utveckling och markanvändning har för att skapa förutsättningar att förbättra jämställdheten på lokal och regional nivå.
- (2) När sådana policys och planer utformas, beslutas och genomförs, förbinder sig undertecknaren att försäkra sig om att:
 - behovet av att verka för jämställdhet i praktiken i alla delar av det lokala samhällslivet beaktas fullt ut
 - särskilda behov hos olika grupper av kvinnor och män – identifierade genom relevant och nyligen insamlad lokal data, inklusive undertecknarens egna jämställdhetsanalyser – genomgående beaktas vad gäller samsättning, tillgång till service och kulturliv, utbildning och familjeansvar
 - genomtänkta planer av hög kvalitet antas som beaktar särskilda behov hos olika grupper av kvinnor och män.

Artikel 26 – Rörlighet och transporter

- (1) Undertecknaren instämmer i att rörlighet och möjlighet att förflytta sig, liksom trygghet och säkerhet i kollektivtrafiken, är grundläggande förutsättningar för att kvinnor och män ska kunna utöva många av sina rättigheter, uppgifter och aktiviteter, inklusive tillgång till arbete, utbildning, kultur och grundläggande service. Undertecknaren är också medveten om att en kommuns eller regions hållbarhet och framgång i hög grad är beroende av utvecklingen av en effektiv, hållbar infrastruktur för transporter och kollektivtrafik av hög kvalitet.
- (2) Undertecknaren är också medveten om att kvinnor och män ofta har olika resbehov och att det finns skillnader i vardagliga resmönster och transportslag till följd av olika faktorer såsom inkomst, omsorgsansvar eller arbetstider och att det följaktligen är kvinnor som ofta gör flera delresor med olika syften inom samma huvudresa och därmed utgör majoriteten av kollektivtrafikresenärerna.
- (3) Undertecknaren förbinder sig därför att
 - (a) beakta aktuella transportbehov och resvanor hos olika grupper av kvinnor och män, med hänsyn tagen till om de bor i städer eller på landsbygden
 - (b) att se till att den kollektivtrafik som invånarna har tillgång till bidrar till att tillgodose kvinnors och mäns såväl särskilda som gemensamma behov och bidrar till att förverkliga jämställdhet i kommunen/regionen.

(4) Undertecknaren förbinder sig vidare att stödja en successiv förbättring av kollektivtrafiken i kommunen/regionen, inklusive anslutningar mellan olika transportslag, för att tillgodose kvinnors och mäns både särskilda och gemensamma behov av en tillförlitlig, säker och tillgänglig kollektivtrafik till en rimlig kostnad och samtidigt bidra till hållbar utveckling.

Artikel 27 – Ekonomisk utveckling

- (1) Undertecknaren är medveten om att en balanserad och hållbar ekonomisk utveckling är nyckeln till framgång för en kommun/region och att verksamhet och service på detta område kan ha stor betydelse för att främja jämställdhet.
- (2) Undertecknaren är medveten om behovet av att öka omfattningen och kvaliteten i kvinnors sysselsättning och instämmer i att risken för fattigdom till följd av långtidsarbetslöshet eller obetalt arbete är särskilt hög för kvinnor.
- (3) Undertecknaren förbinder sig att, inom ramen för sina befogenheter och verksamhet med anknytning till ekonomisk utveckling, till fullo beakta behov och intressen hos olika grupper av kvinnor och män och överväga möjligheter att öka jämställdheten, liksom att vidta lämpliga åtgärder i detta syfte. Sådana åtgärder kan utgöras av att:
 - stödja kvinnor som företagare
 - säkerställa att ekonomiskt och andra typer av stöd som ges till företag främjar jämställdhet
 - uppmuntra kvinnor som gör praktik att skaffa sig färdigheter och kvalifikationer för yrken som traditionellt har ansetts som "manliga" och vice versa
 - uppmuntra arbetsgivare att rekrytera kvinnor som lärlingar och praktikanter genom att se bortom könsstereotypa föreställningar vid bedömning av färdigheter, kvalifikationer och befattningar som traditionellt har ansetts som "manliga" och vice versa.

Artikel 28 – Miljö

- (1) Undertecknaren är medveten om sitt ansvar för att åstadkomma en hög skyddsnivå och förbättring av miljökvaliteten i kommunen/regionen, framför allt genom policys avseende avfall, buller, luftkvalitet, biologisk mångfald och klimatförändringarnas effekter. Vidare erkänner undertecknaren kvinnors och mäns lika rätt att dra nytta av kommunens/regionens service och policys på miljöområdet.
- (2) Undertecknaren är medveten om att kvinnors och mäns livsstilar i många fall skiljer sig åt och att kvinnors och mäns användning av lokal service och allmänna eller öppna platser kan se olika ut, vilket leder till att de drabbas av olika miljöproblem.
- (3) Undertecknaren förbinder sig därför att, vid utformningen av policys och service på miljöområdet, fullt ut ta samma hänsyn till såväl kvinnors som mäns specifika behov och livsstilar, liksom till principen om solidaritet mellan generationerna.

Rollen som ansvarig för tillsyn och reglering

Artikel 29 – Kommunen/regionen som tillsynsmyndighet och reglerande instans

- (1) Vid utförandet av sina uppgifter och funktioner som tillsynsmyndighet och reglerande instans för sådana verksamhetsområden som faller inom kommunen/regionens befogenheter, erkänner undertecknaren den viktiga roll som en effektiv tillsyn och konsumentskydd spelar för att tillförsäkra invånarna säkerhet och välbefinnande och att kvinnor och män kan påverkas olika av de regleringar som görs.
- (2) Undertecknaren förbinder sig att i utarbetandet av föreskrifter beakta de specifika behov, intressen och förutsättningar som olika grupper av kvinnor och män har.

Vänortssamarbete och internationellt samarbete

Artikel 30 – Jämställdhet inom decentraliserat samarbete

- (1) Undertecknaren instämmer i värdet av kommunalt samarbete, vänortssamarbete och decentraliserat samarbete såsom det bedrivs av europeiska och internationella kommuner och regioner i arbetet för hållbar utveckling, genom att föra medborgarna närmare varandra och främja ömsesidigt lärande och förståelse över nationsgränser.
- (2) Undertecknaren förbinder sig att i sitt vänortssamarbete och decentraliserade samarbete:
- involvera kvinnor och män med olika bakgrund i dessa aktiviteter på lika villkor
 - använda sitt vänortssamarbete och sina europeiska och internationella partnerskap som en plattform för erfarenhetsutbyte och gemensamt lärande i frågor som rör jämställdhet
 - integrera ett jämställdhetsperspektiv i sitt decentraliserade samarbete.

TILLÄGG AV NYA ARTIKLAR

Förord

Under de femton år som har gått sedan deklarationen först publicerades, har stora skiften skett i hur vi interagerar, styr, förflyttar oss, arbetar och tillbringar vår fritid. Vi blir alltmer medvetna om hur skör vår planet är och de snabbt ökande och otaliga utmaningar som ansvarsfullt måste hanteras på alla politiska nivåer, av institutioner och civilsamhället – utmaningar som inte kan bemästras på ett hållbart sätt utan att hänsyn tas till jämställdheten och hur den påverkas.

Den europeiska deklarationen för jämställdhet mellan kvinnor och män på lokal och regional nivå är resultatet av många års erfarenhet, sakkunskap och förhandling. Då tanken är att deklarationen ska vara ett stabilt och varaktigt dokument, vill CEMR och dess medlemsorganisationer genom dessa nya artiklar erbjuda europeiska kommuner och regioner ytterligare vägledning vid tillämpningen av den europeiska deklarationen för jämställdhet mellan kvinnor och män på lokal och regional nivå för att åstadkomma ökad jämställdhet för sin befolkning.

De senaste årens kriser, såsom covid-19-pandemin och kriget i Ukraina, pekar på behovet av en välfungerande civil beredskap och krishantering med ett integrerat jämställdhetsperspektiv. Vi ser i allt högre grad att framstegen inom IT och digitalisering inte är könsneutrala. Det är viktigt att vara medveten om hur kvinnors och mäns identiteter, behov och prioriteringar integreras i nya verktyg och processer om dessa ska öka jämställdheten och inte vidmakthålla fördomar och ojämlikhet som har bestått i våra samhällen i hundratals år.

För att skapa ett samhälle byggt på jämställdhet, är det avgörande att kommuner och regioner fullt ut förstår vad jämställdhet innebär i det dagliga arbetet och vidtar åtgärder för att utmana ojämställdhet och diskriminerande normer

och praktiker, inte bara i sina riktlinjer och processer utan också i sina organisationer. Vidare är det avgörande att pojkar och män engageras i denna process både som förändringsaktörer och som gynnade av jämställdhetsarbetet.

Deklarationen är, inbegripet de nya artiklarna, avsedd att omfatta alla människor som drabbas av konsekvenserna av de traditionella könsnormer som strukturerar våra samhällen och formar våra uppfattningar. Våra samhällen består av människor med olika och vitt skilda identiteter. Deklarationen är ett uttryck för kommuners och regioners önskan att arbeta mot det gemensamma målet att uppnå jämställdhet i samhället, vilket är av betydelse för och berör alla invånare.

De nya artiklarna i den europeiska deklarationen för jämställdhet mellan kvinnor och män på lokal och regional nivå har utarbetats av de europeiska kommun- och regionförbundens samarbetsorganisation *Council of European Municipalities and Regions* (CEMR) och dess medlemsorganisationer i samarbete med CEMR:s expertgrupp i jämställdhetsfrågor och CEMR:s jämställdhetskommitté (*Standing Committee for Equality*). De antogs formellt av CEMR:s Policy Committee den 6 december 2022, vilket därmed utgör datum för deras ikraftträdande.

Nuvarande undertecknare av deklarationen inbjuds att ansluta sig till och ratificera de nya artiklarna och införliva dessa nya åtaganden i arbetet med att genomföra den europeiska deklarationen för jämställdhet. Från och med 2023 förbinder sig nya undertecknare både till den ursprungliga deklarationen och till 2022 års tillägg.

Kommunernas och regionernas förutsättningar varierar utifrån deras nationella förhållanden och vitt skilda befogen-

heter och ansvarsområden. Undertecknare kan därför, utifrån tillgänglig kapacitet och resurser, fastställa prioriterade områden i varje handlingsplan.

Nya artiklar

De nya artiklarna fokuserar på teman och utmaningar som antingen inte fanns för femton år sedan eller som har utvecklats väsentligt och idag har stor påverkan på jämställdheten.

De nya artiklarna som läggs till i deklARATIONEN omfattar **nio övergripande sakområden** som kommuner och regioner måste beakta i sitt jämställdhetsarbete:

1. För det första är det avgörande att alla ömsesidigt stödjande grundpelare i **hållbar utveckling** omfattas: social jämlikhet, ekonomisk tillväxt och miljöskydd.
2. Trots de nya möjligheter till lärande, kontakter mellan människor och deltagande i aktiviteter som onlinevärlden erbjuder, medför den särskilda utmaningar för flickor och kvinnor – i synnerhet i form av trakasserier och **cybervåld**.
3. Våld och övergrepp riktade mot **kvinnor som är förtroendevalda, offentliga personer och personal** innebär ett stort hot mot det demokratiska samhällsstyret.
4. **Intersektionalitet** är ett begrepp och en ansats som kommuner och regioner kan använda för att öka delaktigheten, särskilt för flickor och kvinnor som utsätts för multipel och intersektionell diskriminering.
5. Modern digital teknik har möjliggjort större **flexibilitet i arbetslivet** för många yrkesgrupper. Många människor, men långt ifrån alla, kan nu arbeta hemifrån i större utsträckning, vilket medför såväl möjligheter som risker för jämställdheten.
6. **Digital delaktighet** för alla flickor och kvinnor är väsentlig för att samhället ska utvecklas i en riktning som skapar en bättre framtid för alla. Framstegen inom IT och digitalisering har dock inte varit könsneutrala. Det är därför avgörande att utveckla och använda nya verktyg och processer som främjar, inte underminerar, jämställdheten.
7. Flickor och kvinnor kan bara leva, leda och utvecklas fritt och jämlikt när deras **rättigheter till sexuell och reproduktiv hälsa** upprätthålls.
8. **Klimatförändringarna** är en förstärkande faktor som ökar sociala, politiska och ekonomiska spänningar och i oproportionerlig utsträckning påverkar flickor och kvinnor.
9. Jämställdhet och aktiv delaktighet för flickor och kvinnor kan inte läggas åt sidan i tider av kris, utan måste ses som en effektiv del i en framgångsrik **civil beredskap och krishantering**.

Artikel 31 – Hållbar utveckling för en hållbar framtid

- (1) Undertecknaren instämmer i att jämställdhet är en drivkraft för hållbar utveckling i alla dess sammanlänkade dimensioner, från att utrota fattigdom och hunger och främja välbefinnande och inkluderande tillväxt till att bygga fredliga, rättvisa och inkluderande samhällen och skydda planeten och dess naturresurser.
- (2) Undertecknaren instämmer vidare i att målen i Agenda 2030 för hållbar utveckling och hållbarhetsagendan för tiden efter 2030 är globala, medan genomförandet är lokalt. Alla 17 hållbarhetsmål innehåller målsättningar som direkt rör kommuners och regioners ansvarsområden, där jämställdhet genomgående är invävt och utgör en förutsättning för att förverkliga målen. Undertecknaren bedömer att denna deklarations åtaganden särskilt stämmer överens med mål 5.

Artikel 32 – Cybervåld

- (1) Undertecknaren är medveten om att könsbaserat våld omfattar cybervåld i alla dess former. Cybervåld kan bestå av olika typer av trakasserier, hot, kränkningar av integriteten, sexuella övergrepp och sexuellt utnyttjande, liksom kränkningar som bygger på fördomar eller hatbrott mot sociala grupper, folkgrupper eller enskilda personer. Undertecknaren bekräftar att sådana handlingar drabbar kvinnor och flickor i störst utsträckning.
- (2) För att motverka detta våld förbinder sig undertecknaren, inom ramen för sitt ansvar, att:
 - i egenskap av arbetsgivare vidta åtgärder som förbjuder alla former av övergrepp, trakasserier och våld på arbetsplatsen, inklusive våld som utövas av tredje part och cybervåld
 - vara uppmärksam på att förebygga och sätta stopp för alla typer av trakasserier och våld som uppstår inom kommunens/regionens verksamhet, särskilt i skolan
 - utbilda barn och ungdomar, liksom ge råd till deras föräldrar, om cybervåld, dess könsbaserade aspekter samt hur det kan motverkas och stoppas
 - engagera pojkar och män som förändringsaktörer och gynnade av ökad jämställdhet samt motverka radikaliserings i onlinegrupper som uppmuntrar kvinnohat.

Artikel 33 – Våld mot förtroendevalda kvinnor och personal

- (1) Undertecknaren är instämmer i att onlinehot, fysiska hot och våld mot kvinnor som kandiderar i allmänna val, är förtroendevalda eller innehar andra offentliga befattningar ofta är könsrelaterade och kan hindra kvinnors deltagande i samhällslivet och politiken och därigenom underminera demokratin.
- (2) Undertecknaren är medveten om vikten av att ha en trygg plats för politiskt engagemang. För detta syfte förbinder sig undertecknaren att, inom ramen för kommunens/regionens ansvar, utarbeta processer och stödstrukturer som vägleder och ger stöd till kvinnor som förtroendevalda och anställda att hantera hatpropaganda.
- (3) Undertecknaren förbinder sig att motverka, minska och dämpa våld och trakasserier från tredje part som kommunens/regionens förtroendevalda och anställda kan utsättas för i sin tjänsteutövning och som i synnerhet drabbar kvinnor.

Artikel 34 – Intersektionalitet och mångfald

- (1) Undertecknaren är medveten om att människors identiteter och livserfarenheter inte bara kan adderas, utan korsar varandra och är komplexa.
- (2) Undertecknaren instämmer i behovet av att nå ut till flickor och kvinnor som riskerar att utsättas för multipel och intersektionell diskriminering och inkludera deras röster och erfarenheter vid utveckling, genomförande och uppföljning av policys och program som påverkar dem. Undertecknaren kan i detta syfte införa åtgärder för att:
 - beakta flickors och kvinnors specifika behov skyddade av EU:s lagstiftning¹⁴ och främja deras integration och delaktighet genom att vidta alla skäligen åtgärder, inklusive aktiva åtgärder, inom ramen för kommunens/regionens rättsliga befogenheter
 - uppmuntra att stereotypa könsroller utmanas i utbildningsinsatser och lyfta fram många olika förebilder med skilda bakgrunder, även i folkbibliotekens bokkataloger och andra material liksom i deras marknadsföring.

¹⁴ Artikel 21 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna: "kön, ras, hudfärg, etniskt eller socialt ursprung, genetiska särdrag, språk, religion eller övertygelse, politisk eller annan åskådning, tillhörighet till nationell minoritet, förmögenhet, börd, funktionshinder, ålder eller sexuell läggning"

Artikel 35 – Flexibla arbetsplatser

- (1) Undertecknaren instämmer i de möjligheter som flexibla arbetsplatser, inklusive distansarbete, kan erbjuda både kvinnor och män vad gäller att underlätta att förena yrkesliv, samhällsliv och privatliv. Undertecknaren är även medveten om de risker och nackdelar som nya arbetssätt kan medföra för kvinnor, däribland försämrad psykisk hälsa, minskade inkomster eller sysselsättning liksom en ökad omsorgsbörda och obetalt hushållsarbete som ofta i oproportionerlig utsträckning faller på kvinnor.
- (2) Undertecknaren förbinder sig att främja flexibla arbetsplatser inom kommunens/regionens verksamheter i syfte att underlätta för både kvinnor och män att förena yrkesliv, samhällsliv och privatliv.
- (3) Undertecknaren förbinder sig, i egenskap av arbetsgivare, att vara uppmärksam på risken att distansarbete ökar mängden obetalt omsorgsarbete för kvinnor.

Artikel 36 – Digitalisering och digital delaktighet

- (1) Undertecknaren instämmer i att nya digitala kommunikationsverktyg har ändrat hur medborgare, myndigheter, privata företag, civilsamhället och andra organisationer kommunicerar, sprider och samlar information. Den digitala tekniken erbjuder stora möjligheter att utveckla och förbättra den kommunala och regionala servicen.
- (2) Undertecknaren instämmer i den viktiga roll som digitalt lärande kan ha för att öka jämställdheten mellan flickor, pojkar, kvinnor och män i utbildning, särskilt för att nå dem som ligger efter i sin skolgång. Vidare är undertecknaren medveten om att kvinnor kan påverkas negativt av de könsskillnader som finns vad gäller tillgång till och användning av online- och digitalteknik, liksom i teknisk utveckling och styrning. Kommunen/regionen förbinder sig därför att stödja kvinnors och flickors tillgång till digitalt lärande genom att främja jämställd digital undervisning och utbildning samt genom att stödja flickors och kvinnors deltagande i naturvetenskaplig, teknisk och matematisk utbildning och utveckling av deras digitala färdigheter.

Artikel 37 – Sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter

- (1) Kommuner och regioner spelar en viktig roll för att främja och trygga invånarnas sexuella och reproduktiva hälsa. Undertecknaren förbinder sig att i detta syfte, i lämplig form och inom ramen för kommunens/regionens befogenheter och ansvarsområden, vidta eller främja följande åtgärder:
 - (a) främja och uppmuntra program som riktar sig till flickor, pojkar, kvinnor och män i all deras mångfald och erbjuder en bred sexualundervisning, där frågor såsom sociala normer och stigmat och diskriminering som omger menstruation tas upp, i syfte att skapa en större förståelse liksom ökat skydd och främjande av flickors och kvinnors hälsa, välbefinnande och värdighet.
 - (b) beakta behoven hos kvinnor och flickor som tillhör utsatta grupper och säkerställa att de har lika tillgång till hälso- och sjukvård, vilket utgör en integrerad del av deras sexuella och reproduktiva hälsa och rättigheter.
- (2) Undertecknaren instämmer i att jämlik hälsa innefattar rätten till reproduktiv och sexuell hälsa, och är medveten om orsakerna till och konsekvenserna av att de kränks.
- (3) Undertecknaren erkänner kvinnors rätt att ha kontroll och bestämma fritt över det som rör deras sexualitet, inbegripet familjeplanering, preventivmedel, säkra och lagliga aborter samt mödra- och förlossningsvård.

Artikel 38 – Klimatförändringar och rätten till en hälsosam miljö

- (1) Global uppvärmning, minskad biologisk mångfald och föroreningar utgör alla allvarliga hot mot åtnjutandet av grundläggande mänskliga rättigheter, inklusive rätten till liv, hälsa och familj. Undertecknaren erkänner rätten till en hälsosam miljö som en grundläggande mänsklig rättighet, där kvinnors och flickors behov måste beaktas.
- (2) Undertecknaren bekräftar att kommuner och regioner har en avgörande roll i att bekämpa miljö- och klimatmässiga utmaningar, särskilt i urbana områden, med utgångspunkt i principer om mänskliga rättigheter och jämställdhet. Undertecknaren åtar sig därför att
 - öka medvetenheten om behovet av att integrera åtgärder mot klimatförändringar i det lokala beslutsfattandet och anta hållbara utvecklingsmodeller som beaktar jämställdhet
 - inkludera kvinnors perspektiv och erfarenheter vid utformningen och genomförandet av miljöpolitik och miljöplaner, med målet att uppnå en jämn könsfördelning i deltagandet i policyutvecklingens alla faser och processer.

Artikel 39 – Krishantering och civil beredskap

- (1) Undertecknaren instämmer i att kriser och deras orsaker är mångbottnade och sammanlänkade och ofta påverkar kvinnor och män olika.
- (2) Undertecknaren instämmer i att kommuner och regioner i krissituationer kan spela en nyckelroll för att identifiera lokala prioriteringar liksom behoven hos olika grupper av kvinnor och män, flickor och pojkar.
- (3) Undertecknaren förstår behovet av att säkerställa fullgod representation och medverkan av kvinnor i hanteringen av kriser och i uppbyggnaden av civil beredskap, med sikte på att utforma och genomföra jämställdhetsintegrerade åtgärder och återhämtningsstrategier och samtidigt bygga motståndskraft inför framtida kriser och chocker.
- (4) Undertecknaren förbinder sig att inom både beredskapsplanering och krishantering:
 - stärka kvinnors deltagande i politik, offentliga institutioner och ledande positioner för att säkerställa en jämställd krisberedskap och krishantering
 - stödja det lokala civilsamhället, som spelar en nyckelroll vad gäller att synliggöra jämställdhetsperspektivet i kriser och att övervaka och stödja tillhandahållandet av social trygghet och service
 - förstärka insamlingen av köns- och åldersuppdelad data, statistik och resultat som underbygger analyser av hur könen kan påverkas olika, i syfte att effektivt motverka könsrelaterade konsekvenser av nödsituationer och för att förbättra krishanteringen.
- (5) Undertecknaren förbinder sig att vidta särskilda åtgärder för att skydda kvinnor och flickor mot könsbaserat våld, särskilt våldtäkt och andra former av sexuella övergrepp, vid väpnade konflikter.

MEDVERKANDE

Uppdateringen 2022 av den befintliga deklARATIONEN utfördes under ledning av Silvia Baraldi, ordförande för CEMR:s jämställdhetskommitté (*Standing Committee for Equality*) 2021–2022, med bidrag från:

- Medlemmar i CEMR:s expertgrupp för jämställdhetsfrågor
 - Medlemmar i CEMR:s jämställdhetskommitté (*Standing Committee for Equality*)
 - CEMR:s sekretariat: Jaimie Just, Oriane Loquet, Marlène Siméon, Beatrice Tommasi, Pierre Vander Auwera
 - Manusgranskare: Penny Yim-Barbieri
 - Grafisk design: Paf! Design
 - Översättning: Eurideas, PoliLingua, Sveriges Kommuner och Regioner (SKR)
- Den ursprungliga deklARATIONSTEXTEN från 2006 skrevs av Sandra Ceciarini och Jeremy Smith, med stöd och synpunkter från CEMR:s medlemsorganisationer och samarbetsparter:
- Kommunförbundet i Bulgarien (NAMRB)
 - Kommunförbundet i Cypern (UCM)
 - Förbundet för städer och kommuner i Tjeckien (SMO ČR)
 - Finlands kommunförbund
 - Franska sektionen av CEMR (AFCCRE)
 - Tyska sektionen av CEMR (RGRE)
 - Centralförbundet för Greklands kommuner (KEDE)
 - Kommunförbundet i Ungern (TÖOSZ)
 - Italienska sektionen av CEMR (AICCRE)
 - Förbundet för städer och kommuner i Luxemburg (SYVICOL)
 - Polska stadsförbundet (ZMP)
 - Spanska kommun- och provinsförbundet (FEMP)
 - Baskiska kommunförbundet (EUDEL)
 - Sveriges Kommuner och Landsting (SKL)
 - Wiens stad (Österrike)
 - Staden Saint Jean de la Ruelle (Frankrike)
 - Staden Frankfurt am Main (Tyskland)
 - Cartagena stad (Spanien)
 - Valencia stad (Spanien)
 - *Maison du temps et de la mobilité*, kommunen Belfort-Montbéliard (Frankrike)
 - Ständiga kommittén för lokala och regionala myndigheters partnerskap i Medelhavsområdet (*Standing Committee for the Euro-Mediterranean Partnership of the Local and Regional Authorities* COPPEM)

Om CEMR

De europeiska kommun- och regionförbundens samarbetsorganisation *The Council of European Municipalities and Regions* (CEMR) företräder fler kommuner och regioner i Europa än någon annan organisation. Medlemmarna utgörs av mer än 60 nationella kommun- och regionförbund från 40 europeiska länder. Tillsammans företräder dessa förbund ungefär 100 000 lokala och regionala myndigheter.

CEMR:s målsättningar är två: att påverka europeisk lagstiftning på uppdrag av kommuner och regioner och att tillhandahålla en plattform för utbyte mellan dess medlemsförbund och deras förtroendevalda och experter.

På den internationella arenan fungerar CEMR som europeisk sektion av *United Cities and Local Governments* (UCLG), den världsomspännande organisationen för kommuner och regioner.

www.cemr.eu

Om observatoriet

CEMR sjösatte 2012 *The Observatory of the European Charter for Equality* för att stödja undertecknarna i deras arbete med att genomföra CEMR-deklarationen och främja jämställdhet. Online-plattformen visar upp god praxis och exempel på framgångsrika lokala jämställdhetspolicys och underlättar ömsesidigt lärande bland undertecknarna. Den ger också vägledning till hur man utarbetar en handlingsplan för jämställdhet och innehåller en databas ("Atlas") med kontaktinformation och länkar till undertecknarnas handlingsplaner för jämställdhet.

Observatoriets arbete koordineras av CEMR:s kansli, i samarbete med CEMR:s jämställdhetskommitté (*Standing Committee for Equality*) och en expertgrupp bestående av CEMR:s medlemsorganisationers nationella samordnare/kontaktpersoner.

www.charter-equality.eu

DEN EUROPEISKA DEKLARATIONEN FÖR JÄMSTÄLLDHET MELLAN KVINNOR OCH MÄN PÅ LOKAL OCH REGIONAL NIVÅ

En deklaration som uttrycker europeiska kommuners och regioners åtagande att använda sina befogenheter och partnerskap för att uppnå jämställdhet för sina invånare

Jag, undertecknad, (undertecknarens namn)
som innehar ämbetet som
i (kommunens/regionens namn)

bekräftar genom min underskrift att ovan nämnda kommun/region formellt har beslutat att ansluta sig till den europeiska deklarationen för jämställdhet mellan kvinnor och män på lokal och regional nivå, att genomföra dess åtaganden, och att jag är behörig att företräda kommunen/regionen i detta ärende.

Underskrift

Datum

Jag samtycker till att skicka en undertecknad och ifylld kopia av denna blankett till CEMR, skapare och förvaltare av deklarationen, på följande adress:

The Secretary General
Council of European Municipalities and Regions
Square de Meeûs,
B-1000 Brussels
Belgium
charter@ccre-cemr.org

Local & Regional Europe
L'Europe locale & régionale

BRYSEL

1, Square de Meeûs
B-1000 Bryssel
Belgien
tel. : + 32 2 511 74 77
charter@ccre-cemr.org

cemr.eu
charter-equality.eu

twitter.com/ccrecemr
twitter.com/cemr_equality

Medfinansieras av
Europeiska unionen

Åsikterna i denna publikation är författarnas egna och de bär ensamma ansvaret för innehållet. Europeiska kommissionen kan inte hållas ansvarig för någon användning som görs av informationen däri.

Kommunfullmäktige

§ 100

Dnr 2022-000356 1.1.2.0

Jämställdhet mellan kvinnor och män på lokal och regional nivå

Kommunfullmäktiges beslut

Kommunfullmäktige beslutar

att konfirmera undertecknandet av CEMR-deklarationen, den europeiska deklarationen för jämställdhet mellan kvinnor och män på regional och lokal nivå.

Yttranden

I ärendet yttrar sig Andreas Sjölander (S), Baran Hosseini (V), Monica Fällström (S), Christina Lindberg (C), Glenn Sehlin (SD), Ann-Charlotte Visén (S), Knapp Britta Thyr (MP), Margareta Tjärnlund (M) och Eva-Clara Viklund (M).

Yrkanden

Andreas Sjölander (S), Baran Hosseini (V), Monica Fällström (S), Christina Lindberg (C), Glenn Sehlin (SD), Ann-Charlotte Visén (S), Knapp Britta Thyr (MP), Margareta Tjärnlund (M) och Eva-Clara Viklund (M) yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Bakgrund

Council of European Municipalities and Regions (CEMR) är de europeiska kommun och regionförbundens samarbetsorganisation.

CEMR – deklarationen är den europeiska deklarationen för jämställdhet mellan kvinnor och män på lokal och regional nivå. CEMR-deklarationen är ett verktyg för kommuner och regioner att integrera jämställdhetsperspektivet i det lokala beslutsfattandet och i den praktiska verksamheten. Deklarationen fastställer en rad sätt varpå jämställdhetsarbetet kan utföras på ett strategiskt och långsiktigt vis. Deklarationen omfattar 30 artiklar som innebär åtaganden för ökad jämställdhet.

SKR rekommenderar kommuner och regioner att underteckna deklarationen. Till dags dato har 115 av landets 290 kommuner ställt sig bakom deklarationen. I Västernorrland har Timrå, Sundsvall, Kramfors, och Örnsköldsvik ställt sig bakom deklarationen.

Kommunfullmäktige

Deklarationen omfattar alla aspekter av verksamheten såväl det politiska arbetet som arbetsgivarfrågor och service till invånare. Vid undertecknandet av deklARATIONEN så åtar sig kommunen att inom två år upprätta en handlingsplan för jämställdhetsarbetet.

Undertecknandet av deklARATIONEN innebär ett politiskt ställningstagande för jämställdhet och ett förpliktigande att arbeta för jämställdhet. Det skulle stärka kommunens jämställdhetsarbete. Genom att underteckna deklARATIONEN kan Härnösands kommun ta del av det internationella och nationella stöd och erfarenhetsarbete som sker mellan kommuner och regioner som undertecknar deklARATIONEN.

Den politiska majoriteten har genom den tidigare beslutade årsplanen för 2023, uttalat avsikten att ansöka om att få ingå i SKR:s Modellkoncept för jämställdhetsintegrering. En grundförutsättning för att ingå i projektet som varar mellan 2023-2025 är att CEMR-deklARATIONEN undertecknas och att förbindelsen därmed offentliggörs som kommunens avsikt att arbeta för ökad jämställdhet.

Jämställdhetsintegrering innebär att ett jämställdhetsperspektiv ska genomsyra i allt beslutsfattande, på alla nivåer och i alla steg av processen, av de aktörer som normalt sett deltar i beslutsfattande. Jämställdhetsarbetet sker på så vis inte på sidan av ordinarie arbete utan som en integrerad del av ordinarie arbete.

I konceptet stöttar SKR Modellkommunerna att utveckla jämställdhetsintegrerad ledning och styrning genom benchmarking.

Syftet med konceptet är att lära av andra kommuner som har lyckats med sitt jämställdhetsintegreringsarbete, att analysera sin egen verksamhet utifrån ett jämställdhetsperspektiv samt genom att genomföra förändringar av arbetssätt som leder till bättre service på lika villkor för olika grupper av kvinnor och män, flickor och pojkar.

Nästa omgång av Modellkonceptet startar i februari 2023 och avslutas med en resultatkonferens i slutet av projektiden.

Kriterier för att delta i konceptet är:

- * Ett politiskt beslut om jämställdhetsintegrering
- * Att Härnösands kommun deltar med politiker och chef i ledande ställning samt nyckelperson(er)
- * Att Härnösands kommun åtar sig att avsätta tid för att planera, testa, utvärdera och implementera utvecklingsarbetet och att resultaten rapporteras till SKR.
- * Att Härnösands kommun agerar mentor åt andra kommuner nästkommande omgång av konceptet.

Kommunfullmäktige

Erfarenheter och rapporter från tidigare modellkommuner visar att deltagandet i konceptet varit lyckat och lett till flera förbättringar och givit kommuner en bra struktur för arbetet med jämställdhetsintegrering.

Socialt perspektiv

Ett beslut om att underteckna deklARATIONEN innebär ett socialt åtagande som beskrivs i de 30 artiklarna. Åtagandet förväntas innebära positiva effekter i ett socialt perspektiv för alla invånare oavsett kön, ålder och etnicitet och sexuell läggning. Bland annat ska kvinnors och mäns särskilda behov särskilt beaktas när det gäller arbetsliv, utbildning, tillgång till service och kultur med mera.

Ekologiskt perspektiv

Beslutet bedöms inte påverka det ekologiska perspektivet.

Ekonomiskt och juridiskt perspektiv

Beslutet om att underteckna deklARATIONEN innebär att kommunen, inom ramen för sina uppgifter och befogenheter som reglerande instans för vissa verksamhetsområden, erkänner den viktiga roll som effektiva regleringar och konsumentskydd spelar för att värna om invånarnas säkerhet och välfärd och att de reglerande verksamheterna kan påverka kvinnor och män på olika sätt.

Att underteckna deklARATIONEN bedöms inte medföra särskilda kostnader i sig.

Att ingå i SKR:s koncept för jämställdhetsintegrering innebär en kostnad om 50 000 kronor, som belastar kommunstyrelsens budget.

Beslutsunderlag

Protokollsutdrag kommunstyrelsen 2022-10-04 § 156

Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2022-09-29

Den europeiska deklARATIONEN för jämställdhet mellan kvinnor och män på lokal och regional nivå

Undertecknandet av CEMR-deklARATIONEN

Modellkonceptet 2020-2022 - Resultatrapport

Kommunstyrelsen

§ 156

Dnr 2022-000356 1.1.2.0

Jämställdhet mellan kvinnor och män på lokal och regional nivå

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta

att konfirmera undertecknandet av CEMR-deklarationen, den europeiska deklarationen för jämställdhet mellan kvinnor och män på regional och lokal nivå.

Kommunstyrelsen beslutar

att ansöka om att delta i Sveriges Kommuner och Regioners (SKR) Modellkoncept för jämställd styrning och ledning – jämställdhetsintegrering 2023-2025 och

att kostnaden om 50 000 kronor för att delta i konceptet belastar kommunstyrelsens budget för 2023.

Yttranden

I ärendet yttrar sig Andreas Sjölander (S) och Christina Lindberg (C).

Yrkanden

Andreas Sjölander (S) och Christina Lindberg (C) yrkar bifall till liggande förslag.

Bakgrund

Council of European Municipalities and Regions (CEMR) är de europeiska kommun och regionförbundens samarbetsorganisation.

CEMR – deklarationen är den europeiska deklarationen för jämställdhet mellan kvinnor och män på lokal och regional nivå. CEMR-deklarationen är ett verktyg för kommuner och regioner att integrera jämställdhetsperspektivet i det lokala beslutsfattandet och i den praktiska verksamheten. Deklarationen fastställer en rad sätt varpå jämställdhetsarbetet kan utföras på ett strategiskt och långsiktigt vis. Deklarationen omfattar 30 artiklar som innebär åtaganden för ökad jämställdhet.

SKR rekommenderar kommuner och regioner att underteckna deklarationen. Till dags dato har 115 av landets 290 kommuner ställt sig bakom

Kommunstyrelsen

deklarationen. I Västernorrland har Timrå, Sundsvall, Kramfors, och Örnsköldsvik ställt sig bakom deklarationen.

Deklarationen omfattar alla aspekter av verksamheten såväl det politiska arbetet som arbetsgivarfrågor och service till invånare. Vid undertecknandet av deklarationen så åtar sig kommunen att inom två år upprätta en handlingsplan för jämställdhetsarbetet.

Undertecknandet av deklarationen innebär ett politiskt ställningstagande för jämställdhet och ett förpliktigande att arbeta för jämställdhet. Det skulle stärka kommunens jämställdhetsarbete. Genom att underteckna deklarationen kan Härnösands kommun ta del av det internationella och nationella stöd och erfarenhetsarbete som sker mellan kommuner och regioner som undertecknar deklarationen.

Den politiska majoriteten har genom den tidigare beslutade årsplanen för 2023, uttalat avsikten att ansöka om att få ingå i SKR:s Modellkoncept för jämställdhetsintegrering. En grundförutsättning för att ingå i projektet som varar mellan 2023-2025 är att CEMR-deklarationen undertecknas och att förbindelsen därmed offentliggörs som kommunens avsikt att arbeta för ökad jämställdhet.

Jämställdhetsintegrering innebär att ett jämställdhetsperspektiv ska genomsyra i allt beslutsfattande, på alla nivåer och i alla steg av processen, av de aktörer som normalt sett deltar i beslutsfattande. Jämställdhetsarbetet sker på så vis inte på sidan av ordinarie arbete utan som en integrerad del av ordinarie arbete.

I konceptet stöttar SKR Modellkommunerna att utveckla jämställdhetsintegrerad ledning och styrning genom benchmarking.

Syftet med konceptet är att lära av andra kommuner som har lyckats med sitt jämställdhetsintegreringsarbete, att analysera sin egen verksamhet utifrån ett jämställdhetsperspektiv samt genom att genomföra förändringar av arbetssätt som leder till bättre service på lika villkor för olika grupper av kvinnor och män, flickor och pojkar.

Nästa omgång av Modellkonceptet startar i februari 2023 och avslutas med en resultatkonferens i slutet av projekttiden.

Kriterier för att delta i konceptet är:

- * Ett politiskt beslut om jämställdhetsintegrering
- * Att Härnösands kommun deltar med politiker och chef i ledande ställning samt nyckelperson(er)
- * Att Härnösands kommun åtar sig att avsätta tid för att planera, testa, utvärdera och implementera utvecklingsarbetet och att resultaten rapporteras till SKR.

Kommunstyrelsen

* Att Härnösands kommun agerar mentor åt andra kommuner nästkommande omgång av konceptet.

Erfarenheter och rapporter från tidigare modellkommuner visar att deltagandet i konceptet varit lyckat och lett till flera förbättringar och givit kommuner en bra struktur för arbetet med jämställdhetsintegrering.

Socialt perspektiv

Ett beslut om att underteckna deklARATIONEN innebär ett socialt åtagande som beskrivs i de 30 artiklarna. Åtagandet förväntas innebära positiva effekter i ett socialt perspektiv för alla invånare oavsett kön, ålder och etnicitet och sexuell läggning. Bland annat ska kvinnors och mäns särskilda behov särskilt beaktas när det gäller arbetsliv, utbildning, tillgång till service och kultur med mera.

Ekologiskt perspektiv

Beslutet bedöms inte påverka det ekologiska perspektivet.

Ekonomiskt och juridiskt perspektiv

Beslutet om att underteckna deklARATIONEN innebär att kommunen, inom ramen för sina uppgifter och befogenheter som reglerande instans för vissa verksamhetsområden, erkänner den viktiga roll som effektiva regleringar och konsumentskydd spelar för att värna om invånarnas säkerhet och välfärd och att de reglerande verksamheterna kan påverka kvinnor och män på olika sätt.

Att underteckna deklARATIONEN bedöms inte medföra särskilda kostnader i sig.

Att ingå i SKR:s koncept för jämställdhetsintegrering innebär en kostnad om 50 000 kronor, som belastar kommunstyrelsens budget.

Beslutsunderlag

Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2022-09-29

Den europeiska deklARATIONEN för jämställdhet mellan kvinnor och män på lokal och regional nivå

Undertecknandet av CEMR-deklARATIONEN

Modellkonceptet 2020-2022 - Resultatrapport

„JÄMSTÄLLDHET MELLAN KVINNOR
OCH MÄN ÄR EN GRUNDLÄGGANDE
RÄTTIGHET FÖR ALLA OCH ETT
OMISTLIGT VÄRDE I EN DEMOKRATI.
FÖR ATT DENNA RÄTTIGHET SKALL
FÖRVERKLIGAS ÄR DET NÖDVÄNDIGT,
INTE ENDAST ATT DEN ERKÄNNES I
LAG, UTAN OCKSÅ ATT DEN TILLÄM-
PAS EFFEKTIVT PÅ ALLA OMRÅDEN,
SÄVÄL POLITISKA, EKONOMISKA OCH
SOCIALA SOM KULTURELLA.”

Conseil des Communes
et Régions d'Europe
Council of European
Municipalities and Regions

DEN EUROPEISKA DEKLARATIONEN
FÖR JÄMSTÄLLDHET
mellan kvinnor och män
på lokal och regional nivå

Sveriges Kommuner och Landsting

118 82 Stockholm

Tfn 08-452 70 00, Fax 08-452 70 50

www.skl.se/jamstalldhet

Kontakt: Anna Ulveson

anna.ulveson@skl.se

© Sveriges Kommuner och Landsting 2009

Beställning: www.skl.se/publikationer eller Tfn 020-31 32 30, Fax 020-31 32 40

Deklarationen kan även laddas ner som pdf-fil

ISBN: 978-91-7164-445-9

Presented at CEMR's general assembly,

Innsbruck May 2006

Written by CEMR in the framework of the Vth community action programme
for equality of women and men

Contact: Sandra Ceciarini

sandra.ceciarini@ccre.org

DEN EUROPEISKA DEKLARATIONEN FÖR JÄMSTÄLLDHET MELLAN KVINNOR OCH MÄN PÅ LOKAL OCH REGIONAL NIVÅ

En deklARATION som uppmanar Europas kommuner och regioner att använda sina befogenheter och partnerskap för att uppnå jämställdhet för sina invånare

Upprättad och stöttad av

The Council of European Municipalities and Regions (CEMR) med samarbetspartners.

Deklarationen har översatts till svenska av Sveriges Kommuner och Landsting

[INLEDNING]

Den europeiska deklARATIONEN om jämställdhet mellan kvinnor och män på lokal och regional nivå riktar sig till Europas kommuner och regioner. Dessa inbjuds att underteckna deklARATIONEN, att offentligt ta ställning för principen att jämställdhet ska råda mellan kvinnor och män och att inom sina verksamhetsområden genomföra sina åtaganden enligt deklARATIONEN.¹

Som ett hjälpmedel i genomförandet av dessa åtaganden förbinder sig varje undertecknare att upprätta en handlingsplan för jämställdhet där prioriteringar, åtgärder och de resurser som ska tilldelas respektive ändamål anges. Vidare förbinder sig varje undertecknare att samarbeta med alla institutioner och organisationer inom sin kommun eller region för att främja att reell jämställdhet skapas i praktiken.

DeklARATIONEN utarbetades 2005-2006 inom ramen för ett projekt som genomfördes av CEMR² och ett stort antal samarbetspartners som anges nedan. Projektet stöddes av Europeiska kommissionen genom dess femte handlingsprogram för jämställdhet.

¹ I engelskan används uttryck som "gender equality" och "equality between women and men" för att beteckna jämlikhet mellan könen. Svenskan har ett eget ord som avser jämlikhet mellan kvinnor och män; ordet jämställdhet. Jämställdhet förväxlas ibland med jämlikhet. Jämlikhet är dock ett bredare begrepp som handlar om lika villkor, möjligheter och rättigheter då det gäller exempelvis social klass, etnicitet, sexuell läggning och kön. Försättningsvis i denna översättning används företrädesvis endast ordet jämställdhet och syftar då på jämlikhet mellan kvinnor och män.

² CEMR står för Council of European Municipalities and Regions och är de europeiska kommunförbundens och regionförbundens samarbetsorganisation. CEMR:s medlemmar är kommunförbund och regionförbund från över trettio europeiska länder.

Jämställdhet mellan kvinnor och män är en grundläggande rättighet för alla och ett omistligt värde i en demokrati. För att denna rättighet skall förverkligas är det nödvändigt, inte endast att den erkänns i lag, utan också att den tillämpas effektivt på alla områden såväl politiska, ekonomiska och sociala som kulturella.

Trots att det finns talrika exempel på formellt erkännande och trots att framsteg har gjorts på detta område, existerar jämställdhet ännu inte i verkligheten. Kvinnor och män har i praktiken inte samma rättigheter. Sociala, politiska, ekonomiska och kulturella ojämlikheter mellan könen lever kvar, till exempel i form av löneskillnader och politisk underrepresentation.

Dessa ojämlikheter beror på sociala konstruktioner som bygger på utbredda stereotypa föreställningar om kön som förekommer i familjelivet, i utbildningen, kulturen, media, arbetslivet och samhällsorganisationen. Det finns många områden där det är möjligt att agera, anta nya förhållningssätt och genomföra strukturella förändringar.

Genom sin närhet till befolkningens vardagsliv utgör kommuner och regioner de politiska nivåer som har bäst förutsättningar att både bekämpa ojämställdhet och förhindra att den blir bestående, och att verka för ett samhälle som inte bara är formellt utan även reellt jämställt. Genom sina befogenheter och samarbete med hela skalan av lokala aktörer kan de genomföra konkreta åtgärder för att främja jämställdhet.

Vidare är subsidiaritetsprincipen särskilt viktig då det gäller att förverkliga rätten till jämställdhet. Denna princip gäller på alla politiska nivåer – den europeiska, den nationella, den regionala och den lokala. Kommunerna och regionerna i Europa har många olika ansvarsområden men alla kan och måste spela en positiv roll för att främja jämställdhet på ett sådant sätt att invånarnas vardagsliv påverkas i praktiken.

Det finns en nära koppling mellan subsidiaritetsprincipen och principen om kommunalt och regionalt självstyrelse. Europarådets konvention om kommunal självstyrelse från 1985, som har undertecknats och ratificerats av det stora flertalet av Europas stater, betonar *”kommunernas rätt och möjlighet att inom lagens gränser reglera och sköta en väsentlig del av de offentliga angelägenheterna på eget ansvar och i den lokala befolkningens intresse.”* En andemening inom principen om det kommunala självstyret måste vara att kommunerna och regionerna själva förverkligar och främjar rätten till jämställdhet.

Den lokala och regionala demokratin måste medge att bästa möjliga val görs då det gäller den konkreta vardagen, exempelvis beträffande boende, säkerhet, lokaltrafik, arbetsliv och hälsa.

Om kvinnor deltar fullt ut i utvecklingen och genomförandet av lokal- och regionalpolitiken, leder detta dessutom till att deras livserfarenheter, kunnande och kreativitet tas tillvara.

Om vi ska kunna uppnå ett samhälle som bygger på jämställdhet måste kommunerna och regionerna beakta jämställdhetsperspektivet fullt ut i sin politik, i sin organisation och i sitt praktiska handlande. I dagens och morgondagens värld är reell jämställdhet en nyckel till ekonomisk och social framgång – inte bara på europeisk eller nationell nivå, utan också i våra kommuner och regioner.

• • •

CEMR och dess Kommitté för kvinnliga folkvalda har under många år arbetat aktivt för att främja jämställdhet på lokal och regional nivå. År 2005 tog CEMR fram ett konkret verktyg för Europas kommuner och regioner: *”Den jämställda staden”* (Town for equality). Genom att identifiera goda exempel från vissa europeiska städer och kommuner erbjuder *”Den jämställda staden”* en metod för genomförande av jämställdhetspolicys på lokal och regional nivå. Denna deklaration bygger på detta arbete.

Kommunernas och regionernas betydelse för att främja jämställdhet slogs fast i IULA:s (Internationella kommunförbundets) Världsdeklaration om kvinnor i kommunal och regional förvaltning, som antogs 1998. Den nya världsomspännande organisationen, United Cities and Lokal Governments, har gjort jämställdhet mellan kvinnor och män till ett av sina huvudmål.

[FÖRORD]

Council of European Municipalities and Regions (CEMR) som representerar europeiska kommuner och regioner, i samarbete med följande parter:

Kommunförbundet i Bulgarien

Polska stadsförbundet (ZMP)

Kommunförbundet i Cypern

Spanska kommun- och provinsförbundet (FEMP)

Förbundet för städer och kommuner i Tjeckien (SMO CR)

Baskiska kommunförbundet (EUDEL)

Finska kommun- och regionförbundet

Staden Wien (Österrike)

Staden Saint Jean de la Ruelle (Frankrike)

Franska sektionen av CEMR (AFCCRE)

Staden Frankfurt am Main (Tyskland)

Staden Cartagena (Spanien)

Tyska sektionen av CEMR (RGRE)

Staden Valencia (Spanien)

Centralförbundet för städer och kommuner i Grekland (KEDKE)

House of Time and Mobility Belfort-Montbéliard (Frankrike)

Kommunförbundet i Ungern (TÖÖSZ)

Standing Committee Euro-Mediterranean Partnership of the Local and Regional Authorities (COPPEM)

Italienska sektionen av CEMR (AICCRE)

Toscanas sektion av AICCRE

Förbundet av städer och kommuner i Luxemburg (SYVICOL)

Erinrar om att Europeiska gemenskapen och Europeiska unionen bygger på grundläggande fri- och rättigheter, inklusive rätten till jämställdhet, och att EG-lagstiftningen har lagt grunden för de framsteg som gjorts i Europa på detta område,

Erinrar om Förenta nationernas internationella människorättslagstiftning, särskilt FN:s deklaration om de mänskliga rättigheterna och Konventionen mot all slags diskriminering av kvinnor, som antogs 1979,

Framhåller Europarådets viktiga bidrag till främjandet av jämställdhet och kommunalt självstyre,

Beaktar att en förutsättning för att jämställdhet ska uppnås är det finns en vilja att lösa följande tre komplementära uppgifter: avskaffandet av direkt ojämställdhet, avskaffandet av indirekt ojämställdhet och skapandet av en politisk, rättslig och social miljö som stöder en proaktiv utveckling mot en jämlik demokrati,

Beklagar att skillnaden mellan det rättsliga erkännandet av rätten till jämställdhet och den reella, verksamma tillämpningen fortfarande består,

Beaktar att Europas kommuner och regioner spelar, och bör spela, en avgörande roll för sina medborgare och invånare när det gäller att förverkliga rätten till jämlikhet, i synnerhet jämlikhet mellan kvinnor och män, inom alla sina ansvarsområden,

Beaktar att ett representativt deltagande och en representativ fördelning av kvinnor och män i beslutsprocessen och i ledande positioner är grundläggande för demokratin,

Hämtar inspiration till agerande i synnerhet från Konventionen mot all slags diskriminering av kvinnor från 1979, FN:s Beijingdeklaration och åtgärdsplattform från 1995 och resolutionerna som antogs vid generalförsamlingens 23:e extra session år 2000 (Beijing +5), Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna, rådets rekommendation från december 1996 om en representativ fördelning mellan kvinnor och män i beslutsprocessen samt IULA:s deklaration om kvinnor i världens länder,

Önskar uppmärksamma 25-årsdagen för FN:s konvention om avskaffande av alla former av diskriminering av kvinnor. Konventionen trädde i kraft i september 1981,

har utarbetat denna europeiska deklaration om jämställdhet på lokal och regional nivå och bjuder in Europas kommuner och regioner att underteckna och förverkliga deklarationen.

[DEL I]

PRINCIPER

Vi som undertecknat denna deklaration om jämställdhet på lokal och regional nivå förklarar följande principer som grundläggande för vårt agerande:

1. Jämställdhet är en grundläggande rättighet

Kommuner och regioner ska förverkliga denna rättighet inom alla sina ansvarsområden. I deras ansvarsområden ingår skyldigheten att avskaffa alla former av diskriminering, såväl direkta som indirekta.

2. För att jämställdhet ska garanteras måste flerfaldig diskriminering och andra missgynnanden bekämpas

I jämställdhetsarbetet ska utöver könsdiskriminering även följande beaktas: diskriminering som har sin grund i ras, hudfärg, etniskt eller socialt ursprung, genetiska särdrag, språk, religion eller trosuppfattning, politisk eller annan uppfattning, tillhörighet till nationell minoritet, egendom, börd, funktionshinder, ålder, sexuell läggning eller socioekonomiskt tillhörighet.

3. Ett representativt deltagande av kvinnor och män i beslutsprocessen är en förutsättning för ett demokratiskt samhälle

För att rätten till jämställdhet ska förverkligas krävs att kommuner och regioner vidtar alla lämpliga åtgärder och använder sig av alla lämpliga strategier för att främja en representativ fördelning mellan kvinnor och män på alla nivåer i beslutsprocessen.

4. Att avskaffa stereotypa uppfattningar om kön är avgörande för att uppnå jämställdhet

Kommuner och regioner måste stödja avskaffandet av de stereotypa föreställningar och hinder som utgör grunden för kvinnors ojämställda ställning och villkor och som ger upphov till den ojämställda värderingen av kvinnors och mäns roller på det politiska, ekonomiska, sociala och kulturella området.

5. Jämställdhetsintegrering av alla kommunens/regionens verksamheter är nödvändiga för att främja jämställdhet

Jämställdhetsperspektivet måste beaktas vid utformningen av politiska åtgärder, metoder och instrument som påverkar människornas vardag – till exempel genom jämställdhetsintegrering³ (gender mainstreaming) och jämställdhetsintegrering i budgetarbetet (gender budgeting).⁴ Kvinnors erfarenheter på lokal och regional nivå, inklusive deras livs- och arbetsvillkor, ska analyseras och beaktas i detta sammanhang.

6. Att handlingsplaner och program har tillräcklig finansiering är nödvändigt för att jämställdhetsarbetet ska nå framgång.

Kommuner och regioner ska upprätta handlingsplaner och program för jämställdhet och tillföra de ekonomiska och mänskliga resurser som behövs för att genomföra dem.

Dessa principer utgör grunden för artiklarna i del III.

³ **Jämställdhetsintegrering (gender mainstreaming):** I juli 1997 definierade FN:s ekonomiska och sociala råd (ECOSOC) begreppet jämställdhetsintegrering på följande sätt: Jämställdhetsintegrering är "...en process för att bedöma konsekvenserna för kvinnor och män av planerade åtgärder, däribland lagstiftning, politik eller program, på alla områden och på alla plan. Det är en strategi för att göra såväl kvinnors som mäns synpunkter och upplevelser till en integrerad del av utformning, genomförande, övervakning och utvärdering av politik och program inom alla politiska, ekonomiska och sociala områden, så att kvinnor och män gagnas i samma utsträckning och så att ojämställdheten inte blir bestående. Det yttersta målet för jämställdhetsintegrering är att uppnå jämställdhet."

⁴ **Gender budgeting:** "Gender budgeting är en tillämpning av jämställdhetsintegrering i budgetprocessen. Det innebär en könsbaserad budgetbedömning där ett jämställdhetsperspektiv integreras på alla nivåer i budgetprocessen och där intäkts- och utgiftsstrukturen anpassas i syfte att främja jämställdhet." (Europarådet)

[DEL II]

GENOMFÖRANDE AV DEKLARATIONEN OCH ÅTAGANDEN ENLIGT DENNA

Undertecknaren förbinder sig att vidta följande åtgärder för att genomföra bestämmelserna i denna deklARATION:

1. Varje undertecknare till denna deklARATION ska, inom en rimlig tidsram (som inte får överskrida två år) från dagen för undertecknandet, utarbeta och anta en handlingsplan för jämställdhet och därefter genomföra den.⁵
2. Handlingsplanen ska innehålla undertecknarens mål och prioriteringar, de åtgärder man planerar att vidta samt de resurser som ska tilldelas för att uppfylla deklARATIONEN och åTAGANDEN enligt denna. Handlingsplanen ska också innehålla förslag till tidsramar för genomförandet. Om en undertecknare redan har antagit en handlingsplan för jämställdhet ska den ses över så att man försäkras om att den omfattar alla de frågor som berörs i denna deklARATION.
3. Varje undertecknare ska delta i brett upplagda samråd innan den antar handlingsplanen och ska också ge bred spridning åt planen när den har antagits. Undertecknaren ska också regelbundet offentliggöra rapporter om hur genomförandet fortskrider.
4. Varje undertecknare ska vid behov revidera sin handlingsplan för jämställdhet och upprätta en ny plan för varje efterföljande period.
5. Varje undertecknare förbinder sig i princip att samarbeta med ett lämpligt utvärderingssystem som ska införas för att göra det möjligt att bedöma hur genomförandet fortskrider och för att ge kommuner och regioner i olika delar av Europa möjligheter till kunskapsutbyte om effektiva metoder för att uppnå ökad jämställdhet. Undertecknarna ska för detta ändamål göra sina handlingsplaner för jämställdhet och annat relevant offentligt material tillgängligt.
6. Varje undertecknare ska informera CEMR om att den har undertecknat deklARATIONEN, med uppgift om tidpunkten, samt ange en tidpunkt för kontakt för framtida samarbete med deklARATIONEN.

⁵ Den handlingsplan för jämställdhet som här omnämns bör inte förväxlas med den typ av jämställdhetsplan som arbetsgivare i Sverige enligt lag är skyldiga att upprätta. Medan dagens lagstadgade jämställdhetsplaner enbart behandlar arbetslivet, täcker den typ av handlingsplan för jämställdhet som CEMR-deklARATIONEN avser många fler samhälleliga verksamheter.

[DEL III]

DEMOKRATISKT ANSVAR

Artikel 1

1. Undertecknaren inser att rätten till jämställdhet är en nödvändig förutsättning för demokrati och att ett demokratiskt samhälle inte har råd att avvara kvinnors färdigheter, kunskaper, erfarenhet och kreativitet. Därför ska undertecknaren se till att kvinnor med olika bakgrund och i olika åldersgrupper deltar, är representerade och medverkar på alla nivåer i den politiska och offentliga beslutsprocessen.
2. Därför förbinder sig undertecknaren – i egenskap av det demokratiskt valda organ som har ansvaret för att främja människornas och kommunens/regionens välfärd och i egenskap av demokratisk ledare, utförare och beställare av tjänster, planerare, reglerande instans och arbetsgivare – att främja och verka för att denna rättighet förverkligas inom undertecknarens alla verksamhetsområden.

DEN POLITISKA ROLLEN

Artikel 2 – Politisk representation

1. Undertecknaren erkänner kvinnors och mäns lika rätt att rösta, att kandidera för och att inneha förtroendeuppdrag.
2. Undertecknaren erkänner kvinnors och mäns lika rätt att medverka vid utformningen och genomförandet av politiska åtgärder, inneha offentliga befattningar och utöva alla offentliga funktioner på alla politiska nivåer.
3. Undertecknaren erkänner principen om en representativ könsfördelning i alla folkvalda och offentliga beslutande organ.
4. Undertecknaren förbinder sig att vidta alla rimliga åtgärder till stöd för de rättigheter och principer som nämnts ovan, inklusive att:
 - uppmuntra kvinnor att skriva in sig i röstlängden, utöva sin rösträtt och kandidera för offentliga befattningar
 - uppmuntra politiska partier och grupper att anta och genomföra principen om en representativ fördelning mellan kvinnor och män
 - i detta syfte uppmuntra politiska partier och grupper att vidta alla lagliga åtgärder, inklusive att där det är lämpligt införa kvotering, för att öka antalet kvinnor som utses till kandidater och senare väljs
 - fastställa egna rutiner och uppförandenormer för att undvika att potentiella kandidater och folkvalda avskräcks av stereotypa beteenden, språkbruk eller trakasserier
 - vidta åtgärder för att göra det möjligt för folkvalda att förena privatlivet med yrkeslivet och offentliga uppdrag, till exempel genom att se till att tidsscheman, arbetsmetoder och tillgången till omsorg om anhöriga anpassas så att alla folkvalda kan delta fullt ut
5. Undertecknaren förbinder sig att främja och tillämpa principen om en balanserad könsfördelning i de egna beslutande och rådgivande organen och i samband med utnämningar till befattningar i externa organ. Om fördelningen mellan kvinnor och män hos undertecknaren för närvarande inte är balanserad, ska undertecknaren dock tillämpa bestämmelsen ovan på ett sätt som inte är mindre gynnsamt för minoritetskönet än den nuvarande fördelningen.

6. Vidare åtar sig undertecknaren att se till att ingen offentlig eller politisk befattning som tillsätts genom utnämning eller val vare sig i princip eller i praktiken förbehålls det ena eller andra könet eller anses mer normal för det ena könet än det andra på grund av stereotypa attityder.

Artikel 3 – Deltagande i politik och samhällsliv

1. Undertecknaren erkänner att medborgarnas rätt att delta i offentliga angelägenheter är en grundläggande demokratisk princip och att kvinnor och män har rätt att delta på lika villkor i styrningen och i det offentliga livet i sina kommuner och regioner.
2. Vad gäller de olika formerna för allmänhetens deltagande i förvaltningen av de egna angelägenheterna, till exempel via rådgivande kommittéer, stadsdelsråd, e-deltagande eller gemensamma planeringar, förbinder sig undertecknaren att se till att kvinnor och män verkligen har möjlighet att delta på lika villkor. Om de befintliga deltagandeformerna inte leder till att kvinnor och män kan delta på lika villkor, åtar sig undertecknaren att utveckla och pröva nya metoder.
3. Undertecknaren förbinder sig att underlätta för kvinnor och män från alla samhällsgrupper, särskilt kvinnor och män från minoritetsgrupper som annars kanske skulle stå utanför, att delta aktivt i kommunens/regionens politiska och samhällsliga liv.

Artikel 4 – Offentligt ställningstagande för jämställdhet

1. Undertecknaren ska, som demokratiskt vald ledare och representant för kommunen/regionen och dess invånare, formellt ta ställning för principen om jämställdhet mellan kvinnor och män på lokal och regional nivå och ska i det sammanhanget:
 - tillkännage att denna deklaration undertecknats av undertecknaren efter att ha debatterats i och antagits av kommunens/regionens högsta representativa organ
 - förbinda sig att fullgöra sina åtaganden enligt deklarationen och regelbundet offentliggöra rapporter om hur genomförandet av handlingsplanen för jämställdhet fortskrider
 - försäkra att undertecknaren och kommunens/regionens folkvalda representanter ska uppfylla höga krav på uppförande när det gäller jämställdhetsfrågor
2. Undertecknaren ska använda sitt demokratiska mandat för att uppmuntra andra politiska och offentliga institutioner samt det civila samhällets och privata organisationer att vidta åtgärder för att säkerställa rätten till jämställdhet.

Artikel 5 – Arbeta med samarbetspartners för att främja jämställdhet

1. Undertecknaren förbinder sig att samarbeta med alla sina samarbetspartners, såväl organisationer inom den offentliga och privata sektorn som civila samhällsorganisationer, för att främja ökad jämställdhet på alla områden inom kommunen/regionen. Undertecknaren ska särskilt sträva efter att samarbeta med arbetsmarknadens parter i detta syfte.
2. Undertecknaren ska samråda med sina samarbetsorganisationer, inklusive arbetsmarknadens parter, när det gäller utveckling och översyn av kommunens/regionens handlingsplan för jämställdhet och andra viktiga frågor med anknytning till jämställdhet.

Artikel 6 – Bekämpa stereotyper

1. Undertecknaren förbinder sig att bekämpa och i möjligaste mån förebygga fördomar, beteenden, språkbruk och bilder som har sin grund i föreställningen att det ena eller andra könet är överlägset eller underlägset eller i stereotyper kvinnor och mansroller.
2. I detta syfte ska undertecknaren se till att den egna interna och externa kommunikationen till fullo

överensstämmer med detta åtagande och att man främjar positiva genusbilder och exempel.

3. Undertecknaren ska också, genom utbildning och på annat sätt, bidra till att medarbetare i kommunen/regionen kan identifiera och motverka stereotyper, könsrollsmönster och beteenden. Uppförandenormerna ska också anpassas i detta avseende.
4. Undertecknaren ska genomföra aktiviteter och kampanjer i syfte att sprida insikten om att stereotyper, könsrollsmönster utgör ett hinder för förverkligandet av jämställdhet.

Artikel 7 – God förvaltning och samråd

1. Undertecknaren erkänner kvinnors och mäns rätt att få sina angelägenheter behandlade lika, opartiskt, rättvist och inom skälig tid, inbegripet:

- rätten att bli hörda innan beslut som kan gå dem emot fattas
- skyldighet för myndigheten att motivera sina beslut
- rätten att få relevant information om frågor som berör dem

2. Undertecknaren inser att kvalitén på beslutsfattandet inom alla kommunens/regionens ansvarsområden sannolikt förbättras om alla berörda parter ges tillfälle att på ett tidigt stadium delta i samråd och att kvinnor och män måste få lika tillgång till relevant information och lika möjligheter att agera därefter.

3. Undertecknaren förbinder sig därför att där det är lämpligt vidta följande:

- se till att system för informationsutbyte beaktar kvinnors och mäns behov, inklusive bådars behov av tillgång till informations- och kommunikationsteknik
- i samband med samråd se till att de som annars har sämst förutsättningar att framföra sina synpunkter kan delta på lika villkor i samrådsprocessen och att lagenliga aktiva åtgärder tillämpas för att säkerställa att så sker
- hålla särskilda samråd för kvinnor där så är lämpligt

ALLMÄN RAM FÖR JÄMSTÄLLDHET

Artikel 8 – Allmänt åtagande

1. Undertecknaren ska inom alla sina ansvarsområden erkänna, respektera och främja de rättigheter och principer som är knutna till jämställdhet och bekämpa könsdiskriminering och hinder för jämställdhet.
2. Åtagandena enligt denna deklaration är tillämpliga på undertecknarna endast om de helt eller delvis faller inom ramen för undertecknarens rättsliga befogenheter.

Artikel 9 – Jämställdhetsanalyser

1. Undertecknaren förbinder sig att inom alla sina ansvarsområden låta göra jämställdhetsanalyser i enlighet med denna artikel.
2. Undertecknaren förbinder sig i detta syfte att i enlighet med de egna prioriteringarna, resurserna och tidsramarna upprätta ett program för genomförandet av dessa jämställdhetsanalyser, som ska införlivas med eller beaktas i handlingsplanen för jämställdhet.
3. Följande åtgärder ska, när de är relevanta, ingå i jämställdhetsanalyserna:

- se över gällande politik, rutiner, praxis och modeller för att bedöma om dessa uppvisar exempel på diskriminering, om de präglas av stereotypa könsrollsmönster och om de i tillräcklig utsträckning beaktar kvinnors och mäns särskilda behov
- se över tilldelningen av resurser, såväl finansiella som andra, för ändamål som nämnts ovan
- fastställa prioriteringar och, när det är lämpligt, mål för att ta itu med de frågor som uppstår med anledning av dessa översyner och att åstadkomma påtagliga förbättringar när det gäller tillhandahållandet av tjänster
- på ett tidigt stadium göra en konsekvensanalys av alla viktigare förslag till ändringar vad gäller politik, rutiner och resursfördelning, belysa deras potentiella följder för kvinnor och män och fatta slutgiltiga beslut mot bakgrund av denna analys
- ta hänsyn till behoven eller intressena hos dem som är utsatta för flerfaldig diskriminering eller missgynnanden

Artikel 10 - Flerfaldig diskriminering eller missgynnanden

1. Undertecknaren är medveten om att diskriminering på grund av kön, ras, hudfärg, etniskt eller socialt ursprung, genetiska särdrag, språk, religion eller övertygelse, politisk eller annan åskådning, tillhörighet till nationell minoritet, egendom, börd, funktionshinder, ålder eller sexuell läggning är förbjudet.

2. Undertecknaren är också medveten om att många kvinnor och män trots detta förbud utsätts för flerfaldig diskriminering eller missgynnande, inklusive socioekonomiskt missgynnande, som direkt inverkar på deras möjligheter att utöva de andra rättigheterna som tas upp i denna deklaration.

3. Undertecknaren förbinder sig att inom alla sina ansvarsområden göra allt som rimligen kan göras för att bekämpa följderna av flerfaldig diskriminering eller missgynnande, inbegripet att:

- se till att problemen med flerfaldig diskriminering och missgynnande behandlas i kommunens/regionens handlingsplan för jämställdhet och jämställdhetsanalyser
- se till att frågor kring flerfaldig diskriminering och missgynnande beaktas när åtgärder vidtas enligt andra artiklar i denna deklaration

- organisera upplysningskampanjer för att bekämpa stereotyper och främja likabehandling för de kvinnor och män som är utsatta för flerfaldig diskriminering eller missgynnande

- vidta särskilda åtgärder för att tillgodose invandrade kvinnors och mäns särskilda behov

ARBETSGIVARROLLEN

Artikel 11

1. I sin roll som arbetsgivare erkänner undertecknaren rätten till jämställdhet mellan kvinnor och män när det gäller alla aspekter av anställning, inklusive arbetsorganisation och arbetsvillkor.
 2. Undertecknaren erkänner medarbetarnas rätt att förena yrkesliv med samhällsliv och privatliv och rätten till värdighet och säkerhet på arbetsplatsen.
 3. Undertecknaren förbinder sig att vidta alla rimliga åtgärder, inklusive aktiva åtgärder, inom ramen för sin rättsliga befogenhet, till stöd för ovan nämnda rättigheter.
 4. De åtgärder som avses i punkt 3 omfattar bland annat följande:
 - a) Göra en översyn av relevanta policys och rutiner som har att göra med anställning inom organisationen och att inom en rimlig tidsperiod utveckla och implementera arbetsgivar delen av organisationens handlingsplan för jämställdhet i syfte att motverka ojämställdhet, med avseende på bland annat ⁶:
- lika lön, inklusive lika lön för likvärdigt arbete
 - rutiner för översyn av löner, löneförmåner, lönesystem och pensioner
 - åtgärder för att säkerställa att det finns ett rättvist, tydligt och öppet system för befordran och karriärutveckling
 - åtgärder för att säkerställa en balanserad fördelning mellan kvinnor och män på alla nivåer och särskilt för att rätta till eventuella obalanser på högre chefsnivåer
 - åtgärder för att komma till rätta med könsbaserad arbetssegregering och för att uppmuntra de anställda att pröva på otraditionella yrken
 - åtgärder för att säkerställa att det finns rättvisa rekryteringsrutiner
 - åtgärder för att säkerställa skäliga, sunda och säkra arbetsförhållanden
 - rutiner för samråd med de anställda och deras fackföreningar för att säkerställa att det finns en balanserad fördelning mellan kvinnor och män i varje samråds- eller förhandlingsorgan.

⁶ Enligt den svenska diskrimineringslagen har arbetsgivare skyldighet att upprätta en jämställdhetsplan för aktiva åtgärder i arbetslivet. CEMR-deklarationens handlingsplan för jämställdhet berör en mängd olika samhällsområden. Flera av de punkter som behandlas i CEMR-deklarationens artikel 11 är av den art att de kan ingå i befintliga jämställdhetsplaner.

- b) Bekämpa sexuella trakasserier på arbetsplatsen genom att tydligt klargöra att ett sådant beteende är oacceptabelt, att stödja dem som utsatts, att införa och tillämpa en klar och tydlig policy gentemot förövarna och sprida kunskap om denna fråga
- c) Sträva efter att arbetsstyrkan på alla nivåer inom organisationen speglar den sociala, ekonomiska och kulturella mångfalden bland kommunens/regionens invånare
- d) Underlätta för de anställda att förena yrkesliv med privatliv och samhällsliv genom att:
- införa bestämmelser som, i förekommande fall, tillåter anpassning av medarbetarnas arbetstid och stödåtgärder för deras anhöriga
 - uppmuntra män att utnyttja sin rätt till ledighet för vård av anhöriga

UPPHANDLING AV VAROR OCH TJÄNSTER

Artikel 12

1. Undertecknaren är medveten om sitt ansvar att främja jämställdhet när den fullgör sina uppgifter och skyldigheter i samband med upphandling av varor och tjänster, inklusive kontrakt om varuleveranser, tillhandahållande av tjänster eller byggentreprenader.
2. Undertecknaren inser att detta ansvar är särskilt viktigt när kommunen/regionen har för avsikt att lägga ut en viktig tjänst till allmänheten, som undertecknaren enligt lag är ansvarig för, på entreprenad till ett annat rättssubjekt. I sådana fall ska undertecknaren se till att rättssubjektet som tilldelas kontraktet (oavsett ägandeform) har samma ansvar för att säkerställa eller främja jämställdhet som undertecknaren skulle ha haft om kommunen/regionen själv hade tillhandahållit tjänsten.
3. Undertecknaren förbinder sig också, där så anses lämpligt, att genomföra följande åtgärder:
 - a) för varje viktigare kontrakt som kommunen/regionen avser att ingå beakta jämställdhetsaspekterna och de lagliga möjligheter som finns att främja jämställdhet
 - b) se till att kontraktsvillkoren beaktar de jämställdhetsmål som uppställts för kontraktet
 - c) se till att dessa mål beaktas och avspeglas även i övriga kontraktsvillkor
 - d) utnyttja sina befogenheter enligt EU:s upphandlingslagstiftning för att ställa krav på sociala hänsyn som villkor för fullgörande av kontraktet
 - e) se till att de medarbetare eller konsulter som har ansvar för upphandling och kontrakt avseende externa tjänster är medvetna om jämställdhetsdimensionen i sitt arbete, bland annat genom lämplig utbildning
 - f) se till att huvudkontraktet innehåller krav på att även underleverantörer ska uppfylla skyldigheten att främja jämställdhet

ROLLEN SOM TJÄNSTELEVERANTÖR

Artikel 13 – Utbildning och livslångt lärande

1. Undertecknaren erkänner allas rätt till utbildning och erkänner också allas rätt till tillgång till yrkesutbildning och vidareutbildning. Undertecknaren är medveten om utbildningens avgörande roll i alla livets skeden när det gäller att skapa lika möjligheter för alla, förmedla grundläggande kunskaper och färdigheter för både livet och arbetslivet samt ge nya möjligheter till yrkesutveckling.
2. Undertecknaren förbinder sig att inom alla sina ansvarsområden garantera eller främja lika tillgång till utbildning, yrkesutbildning och vidareutbildning för kvinnor och män, flickor och pojkar.
3. Undertecknaren är medveten om nödvändigheten av att avskaffa stereotypa uppfattningar om kvinno- och mansroller i alla former av utbildning. Undertecknaren förbinder sig att, när det är lämpligt, i detta syfte vidta eller främja följande åtgärder:
 - se över läromedel, undervisningsmetoder samt utbildningsprogram för skolan och andra utbildningsinstanser för att försäkra sig om att de motverkar stereotypa attityder och beteenden

- genomföra särskilda insatser för att uppmuntra icke-traditionella karriärval
 - i undervisningen i samhällsorienterade ämnen ta med moment som betonar vikten av att kvinnor och män deltar i den demokratiska processen på lika villkor
4. Undertecknaren är medveten om att skolans och andra utbildningsinstansers ledning och förvaltning utgör viktiga förebilder för barn och ungdomar. Undertecknaren förbinder sig därför att främja en jämn fördelning mellan kvinnor och män på alla nivåer av skolans ledning och förvaltning.

Artikel 14 - Hälsa

1. Undertecknaren erkänner allas rätt till god fysisk och mental hälsa och slår fast att tillgång till högkvalitativ hälso- och sjukvård och förebyggande hälsovård för kvinnor och män är en förutsättning för förverkligandet av denna rättighet.
2. Undertecknaren är medveten om att hälso- och sjukvården måste ta hänsyn till kvinnors och mäns olika behov för att säkerställa att de har lika möjligheter till god hälsa. Undertecknaren inser också att dessa behov inte endast beror på biologiska skillnader, utan också

på skillnader i livs- och arbetsvillkor och på stereotyper och antaganden.

3. Undertecknaren förbinder sig att göra allt som rimligen kan göras, inom ramen för sina ansvarsområden, för att verka för och säkerställa att invånarna har högsta möjliga hälsoliv. Undertecknaren förbinder sig att i detta syfte när det är lämpligt vidta eller främja följande åtgärder:

- tillämpa ett genusperspektiv på planeringen, finansieringen och tillhandahållandet av hälso- och sjukvårdstjänster
- se till att det i samband med friskvårdsaktiviteter, inklusive aktiviteter som syftar till att stimulera sunda matvanor och betona vikten av motion, tas hänsyn till kvinnors och mäns olika behov och attityder
- se till att hälso- och sjukvårdspersonal är medvetna om hur kön påverkar hälso- och sjukvården och att de tar hänsyn till kvinnors och mäns olika erfarenheter av sådan vård
- se till att kvinnor och män har tillgång till korrekt hälsoinformation

Artikel 15 - Social omsorg och sociala tjänster

1. Undertecknaren erkänner att alla har rätt till nödvändiga sociala tjänster och till försörjningsstöd vid behov.

2. Undertecknaren är medveten om att kvinnor och män har olika behov som kan bero på skillnader i deras sociala och ekonomiska förhållanden och andra faktorer. För att se till att kvinnor och män har lika tillgång till social omsorg och sociala tjänster kommer undertecknaren därför att vidta alla rimliga åtgärder i syfte att:

- tillämpa ett genusperspektiv på planeringen, finansieringen och tillhandahållandet av social omsorg och sociala tjänster
- se till att de som arbetar med social omsorg och sociala tjänster är medvetna om hur könstillhörighet påverkar hälso- och sjukvården och tar hänsyn till kvinnors och mäns olika erfarenheter av sådan vård

Artikel 16 – Barnomsorg

1. Undertecknaren är medveten om hur viktigt det är med högkvalitativ barnomsorg till rimlig kostnad, som är tillgänglig för alla föräldrar och vårdare oavsett deras ekonomiska situation, för att främja reell jämställdhet och göra det möjligt att förena arbetsliv med privatliv och samhällsliv. Undertecknaren är också medveten om det bidrag som sådan barnomsorg ger till det ekonomiska och sociala livet i lokalsamhället och samhället i stort.
2. Undertecknaren förbinder sig att prioritera att tillhandahålla och främja en sådan barnomsorg, antingen direkt eller genom andra utförare. Undertecknaren förbinder sig också att stimulera andra att tillhandahålla sådan barnomsorg och även uppmuntra lokala arbetsgivare att tillhandahålla eller stödja barnomsorg.
3. Undertecknaren är också medveten om att ansvaret för barnuppfostran måste delas mellan kvinnor och män och samhället som helhet och förbinder sig att motverka den könsstereotypa uppfattningen att vård av barn är en övervägande kvinnlig uppgift eller huvudsakligen ett ansvar för kvinnor.

Artikel 17 – Vård av andra anhöriga

1. Undertecknaren är medveten om att kvinnor och män har ansvar för att vårda andra anhöriga än barn och att detta ansvar kan påverka deras möjligheter att delta fullt ut i det ekonomiska och sociala livet.
2. Undertecknaren är dessutom medveten om att det i oproportionerlig grad blir kvinnor som får ta detta omsorgsansvar, vilket således utgör ett hinder för jämställdhet.
3. Undertecknaren åtar sig att motverka denna ojämställdhet genom att, alltefter omständigheterna:
 - prioritera tillhandahållandet och främjandet av högkvalitativ anhörigomsorg till en rimlig kostnad, antingen direkt eller genom andra utförare
 - stödja och förbättra möjligheterna för dem som lider av social isolering till följd av sitt vård- och omsorgsansvar
 - motverka den stereotypa uppfattningen att vård av anhöriga i första hand är ett ansvar för kvinnor

Artikel 18 – Social integration

1. Undertecknaren är medveten om att alla har rätt till skydd mot fattigdom och social utslagning och dessutom att kvinnor i allmänhet löper större risk än män att drabbas av social utslagning eftersom kvinnor har färre möjligheter och mindre tillgång till resurser, varor och tjänster.
2. Undertecknaren förbinder sig därför att inom alla sina verksamheter och i samarbete med arbetsmarknadens parter vidta åtgärder inom ramen för en samordnad strategi för att:
 - skapa förutsättningar för att alla som drabbats eller riskerar att drabbas av social utslagning eller fattigdom får tillgång till arbete, bostad, utbildning, kultur, informations- och kommunikationsteknik samt social och medicinsk hjälp
 - erkänna socialt utslagna kvinnors särskilda behov och situation
 - främja integrationen av invandrare, såväl kvinnor som män, med beaktande av deras särskilda behov

Artikel 19 - Bostäder

1. Undertecknaren erkänner rätten till bostad och slår fast att tillgång till en bostad av god kvalitet är ett av människans mest grundläggande behov och avgörande för individens och hans eller hennes familjs välfärd.
2. Undertecknaren är också medveten om att kvinnor och män ofta har specifika och olika behov när det gäller bostäder som måste beaktas fullt ut, inklusive följande omständigheter:
 - a) kvinnor har i regel lägre inkomst och mindre resurser än män och behöver därför bostäder som de har råd med
 - b) kvinnor är ensamstående familjeförsörjare i de flesta familjer med en ensamstående förälder och behöver därför tillgång till subventionerat boende
 - c) sårbara män är ofta överrepresenterade bland de hemlösa
3. Undertecknaren förbinder sig därför att, där det är lämpligt:

- a) säkerställa eller främja tillgång för alla till bostäder som är tillräckligt stora och av godtagbar standard i en bra livsmiljö med grundläggande samhällsservice i närheten
 - b) vidta åtgärder för att förebygga hemlöshet, och i synnerhet att hjälpa hemlösa med utgångspunkt i deras behov, sårbarhet och principen om ickediskriminering
 - c) inom ramen för sina befogenheter medverka till att göra bostadspriserna överkomliga för människor med små resurser
4. Undertecknaren åtar sig också att säkerställa eller främja kvinnors och mäns lika rätt att hyra, äga eller på annat sätt inneha sin bostad. Undertecknaren åtar sig att i detta syfte utnyttja sina befogenheter eller sitt inflytande för att se till att kvinnor har lika tillgång till bostadslån och andra former av ekonomiskt bistånd och krediter för bostadsändamål.

Artikel 20 – Kultur, idrott och fritid

1. Undertecknaren erkänner allas rätt att delta i kulturlivet och att njuta av konsten.
2. Undertecknaren erkänner också idrottens bidrag till samhällslivet och till förverkligandet av rätten till hälsa

enligt artikel 14. Undertecknaren erkänner också att kvinnor och män har rätt till lika tillgång till kultur-, fritids- och idrottsaktiviteter och anläggningar.

3. Undertecknaren är medveten om att kvinnor och män kan ha olika erfarenheter och intressen när det gäller kultur, idrott och fritid och att dessa kan bero på stereotypa attityder och beteenden relaterade till kön och förbinder sig därför att vidta eller främja åtgärder, inklusive att där det är lämpligt:

- i möjligaste mån se till att idrotts-, kultur- och fritidsanläggningar och verksamheter tillhandahålls och är tillgängliga på samma villkor för kvinnor och män, pojkar och flickor
- uppmuntra kvinnor och män, pojkar och flickor att delta på lika villkor i idrott och kulturaktiviteter, även sådana som traditionellt betraktas som övervägande «kvinnliga» eller «manliga»
- uppmuntra konstnärer och kultur- och idrottsföreningar att främja kultur- och idrottsaktiviteter som utmanar könsstereotyper
- uppmuntra folkbiblioteken att utmana stereotypa könsrollsmönster i sitt utbud av böcker och annat material samt i sin reklamverksamhet

Artikel 21 – Säkerhet och trygghet

1. Undertecknaren erkänner varje kvinnas och mans rätt till personlig säkerhet och rörelsefrihet och inser att dessa rättigheter inte kan utövas fritt eller på lika villkor, vare sig i den privata eller offentliga sfären, om kvinnor eller män är utsatta för fara eller om de känner sig otrygga.
2. Undertecknaren är också medveten om att kvinnor och män, delvis på grund av olika förpliktelser eller livsstilar, ofta drabbas av olika otrygghetsproblem som behöver åtgärdas.
3. Undertecknaren förbinder sig därför att:
 - a) ur könsperspektiv analysera statistiken som handlar om omfattning och mönster för incidenter (inklusive allvarliga brott mot individen) som påverkar kvinnors och mäns säkerhet eller trygghet och, när det är lämpligt, mäta nivån på och karaktären av rädslan för brott eller andra orsaker till otrygghet
 - b) utarbeta och genomföra strategier, program och insatser, inklusive vissa förbättringar av tillståndet i eller utformningen av den lokala miljön (till exempel vad gäller hållplatser, bilparkeringar och gatubelysning) eller av polisbevakning och relaterade tjänster, att öka kvinnors och mäns

säkerhet och trygghet och att sträva efter att minska deras respektive upplevelser av bristande säkerhet och trygghet

Artikel 22 – Könrelaterat våld

1. Undertecknaren är medveten om att könrelaterat våld, som drabbar kvinnor oproportionerligt hårt, är ett brott mot de grundläggande mänskliga rättigheterna och mot människors värdighet och fysiska och emotionella integritet.
2. Undertecknaren är medveten om att könrelaterat våld uppstår på grund av förövarens uppfattning, mot bakgrund av ett ojämnt maktförhållande, att det ena könet är överlägset det andra.
3. Undertecknaren förbinder sig därför att införa och stärka program och insatser mot könrelaterat våld, inklusive att:
 - inrätta eller stödja särskilda stödstrukturer för offren
 - informera allmänheten, på de i området vanligast förekommande språken, om den hjälp som finns att få på området

- se till att specialistteam får utbildning i att identifiera och stödja offren
- se till att de berörda myndigheterna, till exempel polisen, hälso- och sjukvårdsmyndigheterna och boenderelaterade myndigheter, är effektivt samordnade
- främja upplysningskampanjer och utbildningsprogram riktade till potentiella och verkliga offer och förövare
- utbildningsprogram för specialistteam som har till uppgift att identifiera och stödja offren
- åtgärder för att minska efterfrågan
- lämpliga åtgärder för att hjälpa offren, inklusive medicinsk behandling, fullgoda och trygga bostäder samt tolkning

Artikel 23 - Människohandel

1. Undertecknaren är medveten om att brottet människohandel, som drabbar kvinnor och flickor oproportionerligt hårt, är ett brott mot de grundläggande mänskliga rättigheterna och mot människors värdighet samt fysiska och emotionella integritet.
2. Undertecknaren förbinder sig att införa och stärka program och insatser för att förebygga människohandel, inklusive att där det är lämpligt genomföra:
 - upplysningskampanjer

PLANERING OCH HÅLLBAR UTVECKLING

Artikel 24 - Hållbar utveckling

1. Undertecknaren är medveten om att principen om hållbar utveckling ska följas fullt ut när strategier för kommunens/regionens framtid planeras och utarbetas, vilket innebär en väl avvägd integration av ekonomiska, sociala, miljömässiga och kulturella aspekter, samtidigt som jämställdhet ska främjas och uppnås.
2. Undertecknaren förbinder sig därför att beakta principen om jämställdhet som en grundläggande dimension vid planering och utveckling av strategier för en hållbar utveckling av kommunen/regionen.

Artikel 25 - Stadsplanering och lokal planering

1. Undertecknaren inser vikten av att utveckla den fysiska planeringen, transportsystemet och ekonomin i kommunen/regionen, och även den politik och planering som rör användningen av mark, för att förverkligandet av rätten till jämställdhet på lokal nivå i högre grad ska uppnås.

2. Undertecknaren förbinder sig att, när den politik och planering som nämnts ovan ska utformas, antas och genomförs, se till att:

- behovet av att främja reell jämställdhet i alla livets aspekter i kommunen/regionen beaktas fullt ut
- kvinnors och mäns särskilda behov till exempel när det gäller arbetsliv, utbildning, ansvar för familjen, tillgång till service och kultur enligt relevanta lokala och andra uppgifter, inklusive undertecknarens egna jämställdhetsanalyser, beaktas fullt ut
- väl genomtänkta planer som beaktar kvinnors och mäns särskilda behov antas

Artikel 26 - Rörlighet och transport

1. Undertecknaren är medveten om att rörlighet och tillgång till transportmedel är nödvändiga förutsättningar för att kvinnor och män ska kunna utöva många av sina rättigheter, uppgifter och aktiviteter, till exempel tillgång till arbete, utbildning, kultur och nödvändig service. Undertecknaren är också medveten om att en kommuns/regions hållbara utveckling och framgång i hög grad är beroende av att det finns en effektiv, högkvalitativ infrastruktur för transporter samt en effektiv och högkvalitativ kollektivtrafik.

2. Undertecknaren är också medveten om att kvinnor och män i praktiken, på grund av faktorer som inkomst, omsorgsansvar eller arbetstider, ofta har olika behov och olika användningsmönster när det gäller rörlighet och transport, och att kvinnor följaktligen i större utsträckning än män använder kollektivtrafiken.
3. Undertecknaren förbinder sig därför att:
 - a) beakta rörlighetsbehoven och resvanorna hos kvinnor och män, med hänsyn tagen till om de bor i städer eller på landsbygden
 - b) se till att de trafiktjänster som invånarna i kommunen/regionen har tillgång till bidrar till att tillgodose kvinnors och mäns särskilda och gemensamma behov och bidrar till att förverkliga jämställdhet
4. Undertecknaren förbinder sig också att främja en gradvis förbättring av kollektivtrafiken till och i kommunen/regionen, bland annat genom förbindelser mellan olika transportsätt, för att tillgodose kvinnors och mäns särskilda och gemensamma behov av reguljär, säker och tillgänglig transport till en rimlig kostnad och för att bidra till hållbar utveckling.

Artikel 27 – Ekonomisk utveckling

1. Undertecknaren är medveten om att en balanserad och hållbar ekonomisk utveckling är nyckeln till framgång för en kommun/region och att verksamheten på detta område kan ha stor betydelse för att främja jämställdhet.
2. Undertecknaren är medveten om att det är nödvändigt att anställa fler kvinnor och i mer kvalificerade befattningar och dessutom att risken för fattigdom på grund av långtidsarbetslöshet och obetalt arbete är särskilt hög för kvinnor.
3. Undertecknaren förbinder sig att i sin verksamhet med anknytning till ekonomisk utveckling till fullo beakta kvinnors och mäns behov och intressen samt möjligheterna att främja jämställdhet. Undertecknaren förbinder sig att i detta syfte vidta lämpliga åtgärder som kan innefatta att:
 - stödja kvinnliga företagare
 - se till att ekonomiskt stöd och andra typer av stöd som ges till företag främjar jämställdhet
 - uppmuntra kvinnliga praktikanter att skaffa sig färdigheter och behörighet för yrken som traditionellt har ansetts som "manliga" och vice versa

- uppmuntra arbetsgivarna att rekrytera kvinnliga lärlingar och praktikanter med kompetenser som traditionellt ansetts som "manliga" och vice versa

Artikel 28 - Miljö

1. Undertecknaren är medveten omsitt ansvar för att sträva efter en hög skyddsnivå och en påtaglig förbättring av den lokala miljökvaliteten, bland annat genom sin policy i fråga om avfall, buller, luftkvalitet, biologisk mångfald och följderna av klimatförändringarna. Undertecknaren erkänner kvinnors och mäns lika rätt att dra nytta av kommunens/regionens tjänster och policy på miljöområdet.
2. Undertecknaren är medveten om att kvinnor och män i många fall har olika livsstilar, och att kvinnor och män tenderar att skilja sig åt när det gäller användandet av lokal service och offentliga eller allmänna platser, och att de miljöproblem de konfronteras med kan se olika ut.
3. Undertecknaren förbinder sig därför att vid utformningen av sin politik och sina tjänster på miljöområdet fullt ut och på ett jämlikt sätt ta hänsyn till kvinnors och mäns specifika behov och livsstilar och till principen om solidaritet mellan generationerna.

ROLLEN SOM REGLERANDE INSTANS

Artikel 29 – Kommunen/regionen som reglerande instans

1. Inom ramen för sina uppgifter och befogenheter som reglerande instans för vissa verksamhetsområden inom kommunen/regionen erkänner undertecknaren den viktiga roll som effektiva regleringar och konsumentskydd spelar för att värna om invånarnas säkerhet och välfärd och undertecknaren är medveten om att de reglerade verksamheterna kan påverka kvinnor och män på olika sätt.
2. Undertecknaren förbinder sig att i sin roll som reglerande instans beakta kvinnors och mäns särskilda behov, intressen och villkor.

VÄNORTSSAMARBETE OCH INTERNATIONELLT SAMARBETE

Artikel 30

1. Undertecknaren är medveten om värdet av vänortssamarbete och av kommuners och regioners europeiska och internationella samarbete för att föra medborgarna närmare varandra och främja ömsesidigt lärande och förståelse över nationsgränserna.
2. Undertecknaren förbinder sig att inom ramen för vänortssamarbetet och det europeiska och internationella samarbetet
 - se till att kvinnor och män med olika bakgrund deltar i dessa aktiviteter på samma villkor
 - utnyttja vänortssamarbetet och europeiska och internationella partnerskap som en plattform för erfarenhetsutbyte och ömsesidigt lärande när det gäller jämställdhetsfrågor
 - integrera ett jämställdhetsperspektiv i det decentraliserade samarbetet

The Council of European Municipalities and Regions (CEMR), det europeiska kommun- och regionförbundens samarbetsorganisation, är den bredaste sammanslutningen för kommunförbund och regionförbund i Europa. CEMR:s medlemmar är nationella sammanslutningar bestående av kommunförbund och regionförbund från över trettio europeiska länder.

CEMR:s huvudsyfte är att främja ett starkt och enat Europa baserat på lokalt och regionalt självstyre och demokrati; ett Europa där besluten tas så nära medborgarna som möjligt i enlighet med subsidiaritetsprincipen.

CEMR:s arbete täcker ett brett spektra av områden där bland annat offentlig service, transporter, regionalpolitik, miljö och lika möjligheter ingår.

CEMR är också aktivt på den internationella arenan. CEMR är den europeiska avdelningen inom världsorganisationen för städer och kommuner, United Cities and Local Governments (UCLG).

DEN EUROPEISKA DEKLARATIONEN FÖR JÄMSTÄLLDHET MELLAN KVINNOR OCH MÄN PÅ LOKAL OCH REGIONAL NIVÅ

En deklaration för Europas kommuner och regioner i syfte att de ska åta sig att använda sina befogenheter och partnerskap för att uppnå jämställdhet bland sina invånare

Jag, undertecknare (namn på den som undertecknar)

Som innehar posten som

i (namn på kommunen, landstinget eller regionen)

bekräftar genom detta undertecknande att ovanstående kommun, landsting, region formellt har godkänt att ansluta sig till den europeiska deklarationen för jämställdhet mellan kvinnor och män på lokal och regional nivå och att uppfylla dess bestämmelser samt att jag äger fullmakten att handla på kommunens/landstingets/regionens uppdrag i denna fråga.

Namnteckning

Datum

Jag åtar mig att sända en ifylld och undertecknad kopia av denna blankett till Council of European Municipalities and Regions som sammanhållande organisation för denna deklaration, under följande adress:

The Secretary-General
Council of European Municipalities
and Regions
15 rue de Richelieu
F-75001 Paris - France

Brussels	Paris
1, Square De Meeûs	15, rue de Richelieu
1000 Brussels	75001 Paris
tel. : + 32 2 511 74 77	tel. : + 33 1 44 50 59 59
fax : + 32 2 511 09 49	fax : + 33 1 44 50 59 60

e-mail : cemr@ccre.org
www.ccre.org

Sveriges
Kommuner
och Landsting

Education and Culture

CEMR thanks the European Commission for its financial support.

The Commission is not responsible for any use
that may be made of the information contained therein

Kommunfullmäktiges presidieberedning

§ 23

Dnr 2024-000062 1.1.1.1

Interpellation - Verksamheternas budgetförutsättningar

Kommunfullmäktiges presidieberednings beslut

Kommunfullmäktiges presidium föreslår kommunfullmäktige besluta

att interpellationen får ställas och

att den besvaras på sittande möte.

Bakgrund

Johan Wester (C) har ställt en interpellation till kommunstyrelsens ordförande Andreas Sjölander (S).

Beslutsunderlag

Interpellation – Verksamheternas budgetförutsättningar, 2024-02-14, Dnr 2024-62

INTERPELLATION TILL KOMMUNSTYRELSENS ORDFÖRANDE Verksamheternas budgetförutsättningar

I budgetdebatten i november i Härnösands kommunfullmäktige pläderades att inget "hål" fanns i majoritetens budget inför 2024. Nu har såväl skolnämnden som socialnämnden fastslagit verksamhetsbudget och tillsammans finns ett "odefinierat bidrag" om 44,5 miljoner kronor (varav 20,5 socialnämnden och 24 skolnämnden). Huruvida det ska kallas för ett "hål" eller inte blir i sammanhanget en semantisk fråga varför det lämnas där hän. Verkligheten som välfärden i Härnösand står inför är att verksamheten i dag inte har tillräckligt med medel för den planerade och i hög grad lagstadgade verksamheten.

Med ett budgeterat resultat för kommunen på 13,4 miljoner (0,7%) är kommunens ekonomiska situation snäv. Under 2023 beslutade kommunfullmäktige att under pågående verksamhetsår utöka ram för att säkerställa kommunens välfärd, de förutsättningarna ser inte ut att finnas i år.

Mot bakgrund av detta vill jag ställa följande frågor till kommunstyrelsens ordförande:

- Anser kommunstyrelsens ordförande att budgetera för "odefinierat bidrag" är förenligt med god ekonomisk hushållning?
- Vilken plan finns för att säkerställa intäkten av det "odefinierade bidraget" om 44,5 miljoner?

Johan Wester, Centerpartiet

Kommunfullmäktiges presidieberedning

§ 22

Dnr 2024-000087 1.1.1.1

Motion - Sveriges bästa hemtjänst

Kommunfullmäktiges presidieberednings beslut

Kommunfullmäktiges presidium föreslår kommunfullmäktige besluta

att överlämna Motion – Sveriges bästa hemtjänst till kommunstyrelsen för beredning.

Beslutsunderlag

Motion – Sveriges bästa hemtjänst, 2024-02-27, Johan Wester (C), dnr 2024-87

MOTION

Sveriges bästa hemtjänst

Centerpartiet vill att Härnösand ska erbjuda Sveriges bästa hemtjänst. Så ser det inte ut i dag, förutsättningarna för medarbetarna finns inte. En verksamhet som i huvudsak mäter minuter kommer att bli bra på korta besök och snabba förflyttningar. En verksamhet som i stället mäter värdeskapande för medborgaren kommer att bli bra på att skapa värde för medborgaren. Man får det man mäter som det brukar beskrivas.

I Arjeplog har hemtjänsten slutat mäta minuter för dusch, måltider och tid det tar att åka mellan uppdragen. Dessutom har den centraliserade planeringen slopats till förmån för planering i hemtjänstgrupperna som bättre känner till dagens och veckans förutsättningar och utmaningar. Medarbetarna får ett större ansvar att själva effektivt planera och utföra det som behövs och skapa värde. Andra kommuner som valt liknande arbetssätt är Kalix, Västervik och Kungsbacka.

I Socialstyrelsens undersökning av kvalitet i hemtjänsten 2023 anger 93% av hemtjänsttagarna i Arjeplog att det finns tillräckligt med tid samtidigt som endast 65% i Härnösand anger att tiden är tillräcklig. Arjeplog placerar sig på topp tio i SPF Seniorernas sammanvägda hemtjänstindex där Härnösand landar på plats 247 av landets 290 kommuner.

Samtidigt som Arjeplog i olika mätningar levererar mer värde är kostnad per brukare 16% högre i Härnösand enligt senaste siffrorna i Kolada. Även kostnaden per invånare är högre.

Av kommunerna som nämnts ovan har Härnösand dyrast hemtjänst med minst nöjda hemtjänsttagare. Centerpartiet vill i stället att Härnösand ska bli bäst.

Mot bakgrund av ovanstående föreslås kommunfullmäktige besluta:

- Att införa en decentraliserad planering av hemtjänsten i likhet med Arjeplogsmodellen.
- Att upphöra med minutplanering av hemtjänstinsatser till förmån för tillitsbaserad styrning.

Johan Wester, Centerpartiet

Maria Norberg, Centerpartiet

Kommunfullmäktige

Avsägelse 2024

Kommunfullmäktiges beslut

Kommunfullmäktige föreslås besluta

att bevilja avsägelse från Nissreen Khaie (KD) som ersättare i kommunstyrelsen,

att bevilja avsägelse från Andreas Rönnqvist (S) som ersättare i socialnämnden och

att bevilja avsägelse från Ingrid Mähler (S) som ersättare i socialnämnden.

Beslutsunderlag

Avsägelse från Nissreen Khaie (KD) 2024-03-14

Avsägelse från Andreas Rönnqvist (S) 2024-03-08

Avsägelse från Ingrid Mähler (S) 2024-02-28